

# ANALIZY \* TENDENCJE \* OCENY

## RYNEK ROLNY



EKONOMICZNE I SPOŁECZNE UWARUNKOWANIA  
ROZWOJU POLSKIEJ GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ  
PO WSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Publikacja zrealizowana w ramach tematu:

**Monitorowanie oraz analiza zmian polskiego łańcucha żywnościowego.**

W zadaniu:

*Analiza wzajemnych relacji ekonomicznych między poszczególnymi elementami łańcucha żywnościowego.*

**EGZEMPLARZ BEZPŁATNY**

**CZERWIEC 2008**

## Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Jadwiga Seremak-Bulge	3
2. Rynek zbóż	Marcin Krzemiński	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Grażyna Stępka	25
	Tomasz Smoleński	
7. Rynek owoców	Bożena Nosecka	34
	Irena Strojewska	
8. Rynek mleka	Zygmunt Smoleński	43
	Teresa Zdziarska	
9. Rynek wołowiny	Danuta Rycombel	48
10. Rynek wieprzowiny	Jan Małkowski	51
	Danuta Zawadzka	
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Mira Kobuszyńska	55
	Grzegorz Dybowski	
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Aldon Zalewski	77
	Lucyna Mieszkowska	
16. Rynek usług dla rolnictwa	Magdalena Talarek	81
	Arkadiusz Zalewski	

### RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny),  
Roman Urban (z-ca redaktora naczelnego), Krzysztof Hryszko (sekretarz redakcji),  
Lech Goraj, Jan Małkowski, Bożena Nosecka, Leszek Ślipski (opracowanie graficzne i skład).  
Prenumerata: Maria Serwińska - tel.: (022) 50 54 685

### Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy  
ul. Świętokrzyska 20, skrytka pocztowa 984, 00-950 Warszawa  
tel.: (022) 505 46 66, faks: (022) 827 19 60  
Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ – PIB  
Nakład: 300 egz.

**Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – [www.ierigz.waw.pl](http://www.ierigz.waw.pl)**

***Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.***

***Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.***

# Koniunktura w rolnictwie

**Jadwiga Seremak-Bulge**



Nadal pogarszają się rynkowe uwarunkowania produkcji rolniczej. W maju wyrównany wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) spadł o 0,6 punktu procentowego (pp) do 99,1 punktu i w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego był niższy o 0,9 pp. Wpłynęło na to zarówno obniżenie wyrównanego wskaźnika nożyc cen, który zmalał do 98,5 punktu pod wpływem spadków cen skupu mleka, drobiu i cieląt. Towarzyszył temu wzrost wyrównanego wskaźnika zmian cen detalicznych środków produkcji, który przekroczył 101,2 punktu. Na spadek wskaźnika potencjalnego popytu, który zmalał do 99,6 punktu wpłynęła zarówno sezonowa obniżka wyrównanego indeksu produkcji przemysłu spożywczego, jak i spadek indeksu handlu zagranicznego żywnością, oraz relatywne podrożenie żywności.

Wzrosła dynamika podwyżek cen detalicznych środków produkcji. Podwyżki cen koszyka środków produkcji jakie nastąpiły w pierwszych czterech miesiącach 2008 r. znacznie wyprzedziły wzrost cen koszyka skupu jaki nastąpił w tym czasie. W rezultacie skumulowany wskaźnik nożyc cen stopniowo rozwiera się i w maju zmalał do niespełna 91 punktów, podczas gdy przed rokiem o tej porze wynosił 100,8 punktów. Jeśli dynamika wzrostu cen detalicznych środków produkcji nie ulegnie zmniejszeniu, skumulowany wskaźnik nożyc cen może nadal obniżać się, mimo że rozpoczął się od dawna oczekiwany cykliczny wzrost cen skupu trzody chlewnej. Prawdopodobnie dynamika wzrostu cen środków produkcji zostanie wyhamowana wraz z sezonowym spadkiem zapotrzebowania na nawozy.

Dynamika wzrostu cen środków produkcji w roku bieżącym wyraźnie przyspieszyła w porównaniu z rokiem poprzednim. Od stycznia do maja ceny detaliczne środków produkcji podniosły się o 7,6%, podczas gdy w analogicznym okresie przed rokiem o 4,8%, a w 2006 r. tylko o 1%. Będzie to działać kosztotwórczo w bieżącym roku.

W kwietniu br. dynamika wzrostu cen żywności ponownie przekroczyła ogólny wskaźnik inflacji pod wpływem sezonowych podwyżek owoców i warzyw. Zapowiedzi dobrych zbiorów zdają się jednak zapowiadać, że żywność w roku bieżącym nie powinna być

czynnikiem inflacyjnym, aczkolwiek jej ceny są znacznie wyższe niż w analogicznych okresach przed rokiem.

Na rynku zbóż wysokie ceny wykazują lekkie tendencje spadkowe pod wpływem tańszego importu oraz informacji nadchodzących ze świata. Spodziewany wzrost produkcji zbóż w Unii Europejskiej wyraźnie studzi rynek. W Polsce pod wpływem pojawiających się lokalnie objawów suszy bardzo dobre przewidywania co do poziomu zbiorów są stopniowo korygowane w dół. Na razie przeważają jednak oceny optymistyczne, co wyraża się zawieraniem umów na sprzedaż zbóż z nowych zbiorów po niższych cenach przy małych obrotach giełdowych. O głębokości obniżek cen po nowych zbiorach zadecyduje przede wszystkim ich wielkość.

Przyspieszeniu uległ wzrost cen skupu żywca wieprzowego pod wpływem ograniczenia podaży krajowej oraz wzrostu cen w imporcie. Przy obecnych cenach pasz nadal chow trzody chlewnej nie zmienia to zasadniczo opłacalności chowu świń, która jest wyjątkowo niska. Nie należy więc się spodziewać odwrócenia spadkowych tendencji w pogłowie, czemu towarzyszyć będzie zdaniem ekspertów przyspieszenie procesu koncentracji produkcji.

Systematycznie rośnie podaż drobiu, pod wpływem rozwijającego się eksportu. Dotychczas podwyżki cen skupu kompensowały wyższe koszty pasz. Równowagę cenową na rynku drobiu może jednak zakłócić wprowadzenie embarga na import soi modyfikowanej, które zacznie obowiązywać od 1.08.2008 r. Może to spowodować dalszy wzrost cen pasz dla drobiu, którego nie uda się w pełni przenieść na ceny skupu.

Po dynamicznym wzroście cen skupu mleka w roku poprzednim od stycznia trwa ich spadek. Do kwietnia ceny skupu mleka ostały obniżone o 16% w porównaniu z grudniem. Towarzyszy temu malejąca dynamika skupu. Czy zahamuje to dalsze obniżki cen zależy będzie od koniunktury na światowych rynkach i cen uzyskiwanych w eksporcie.

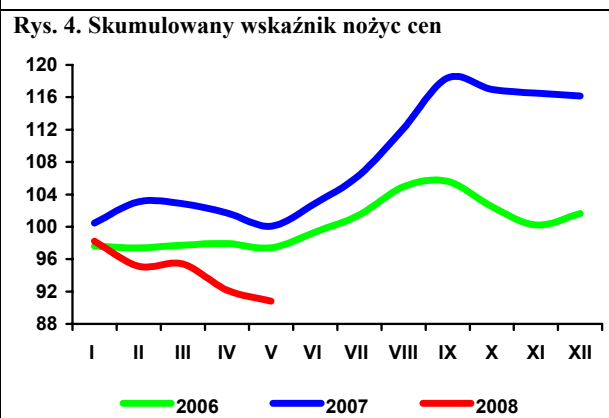
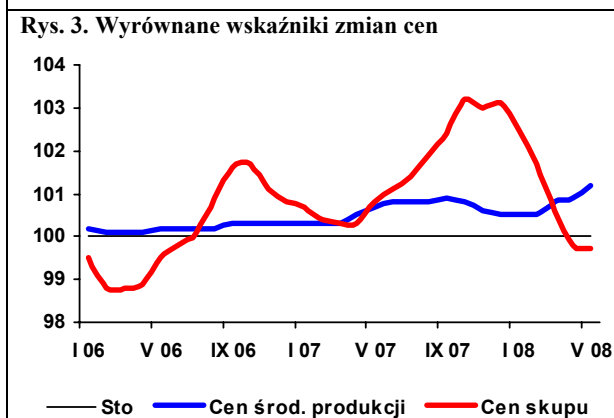
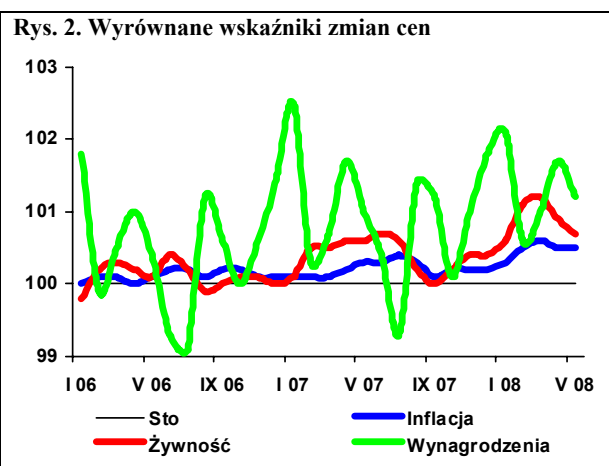
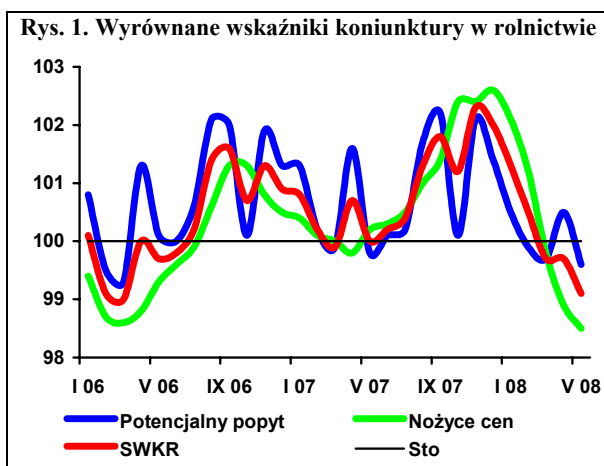
Tab. 1. Wskaźniki<sup>a</sup> obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	V 08	IV 08	III 08	II 08	I 08	XII 07	V 07
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	99,1	99,7	99,7	100,5	101,3	102,0	100,0
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	99,6	100,5	99,7	99,9	100,5	101,4	99,8
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	98,5	98,9	99,8	101,2	102,1	102,6	100,2
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	99,7	99,8	100,6	101,7	102,5	103,1	100,8
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	101,2	100,9	100,8	100,5	100,5	100,5	100,7
Wyrównany indeks inflacji i cen żywności	99,8	99,7	99,4	99,4	99,7	99,8	99,7
Wyrównany indeks wynagrodzeń i cen żywności	100,4	100,8	99,8	99,5	101,5	101,4	100,5
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	99,7	100,5	98,9	100,2	100,0	101,1	99,4

<sup>a</sup> średnie ruchome 6 – miesięczne

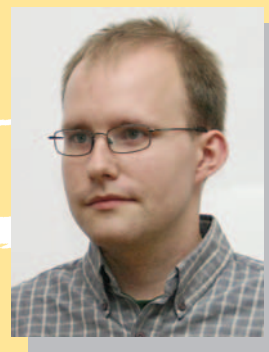
Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym , pszenica i żyto, ziemniaki, żywiec ogółem w tym żywiec wołowy, wieprzowy, i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.



# Rynek zbóż

## Marcin Krzemiński



Sytuacja na rynku zbóż w bieżącym sezonie kształtuje się pod wpływem wysokich cen w Europie i na świecie. Zbiory zbóż w Polsce były w 2007 r. wyższe niż rok wcześniej, jednak w większości krajów UE-27 kolejny rok z rzędu miał miejsce ich spadek. Ceny zbóż, mimo okresowych spadków, utrzymują się na bardzo wysokim poziomie. Przewiduje się, że w 2008 r. produkcja zbóż będzie wyższa niż rok wcześniej, jednak jej wzrost będzie mniejszy w porównaniu do wzrostu zapotrzebowania na ziarno.

Wysokie ceny zbóż przekładają się na wzrost cen pasz, co przy niskich cenach żywca, wpływa na obniżenie opłacalności jego produkcji. Wzrastają także ceny mąki, pieczywa i, w mniejszym stopniu, innych wyrobów zbożowych nabywanych przez konsumentów. Coraz wyższe ceny przyspieszają szybki spadek spożycia przetworów zbożowych.

W miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. w porównaniu do analogicznego okresu sprzed roku produkcja mąki pszennej, spadła o jedną piątą, mąki żytniej o 8%, a makaronów o zwiększyła się o 3%. Zwiększyła się również produkcja pieczywa świeżego i mieszanek dla zwierząt, która w I kwartale 2008 r. była odpowiednio o 9 i 7% wyższa niż przed rokiem.

Polskie ziarno jest sprzedawane przede wszystkim do sąsiednich krajów UE, gdzie utrzymuje się duży popyt na zboża. W pierwszych 9 miesiącach sezonu 2007/08 eksport zbóż (bez ryżu) był jednak niższy niż rok wcześniej o 19%, głównie dzięki spadkowi eksportu pszenicy. W całym 2007 r. pszenicę sprzedawano do Niemiec (160 tys. ton), Holandii (31 tys. ton) oraz krajów Afryki Północnej (169 tys. ton), żyto do Niemiec (51 tys. ton), Holandii, Słowacji i Czech (po 2-3 tys. ton), jęczmień do Niemiec (96 tys. ton), Tunezji (16 tys. ton) i Danii (12 tys. ton), a owies do Danii (24 tys. ton) i Niemiec (19 tys. ton). Kukurydzę eksportowano do Niemiec (122 tys. ton), Holandii i na Litwę (po 6-7 tys. ton), a pozostałe zboża (z grupy 1008) do Niemiec (18 tys. ton) i innych krajów UE. Pogorszenie relacji cenowych z innymi krajami spowodowały obniżenie eksportu ziarna na początku 2008 r. Import ziarna do Polski jest w obecnym sezonie kilkukrotnie mniejszy niż przed rokiem i od początku sezonu wyniósł 358 tys.

ton wobec 1710 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Sprowadza się przede wszystkim pszenicę i kukurydzę. W 2007 r. w imporcie dominowały dostawy ziarna z Niemiec (548 tys. ton pszenicy, 153 tys. ton żyta, 113 tys. ton jęczmienia), Czech (193 tys. ton pszenicy), Słowacji (118 tys. ton kukurydzy), Węgier (341 tys. ton kukurydzy), a także z Francji, Szwecji i Danii oraz Kazachstanu.

Mąkę pszenną sprzedawano głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Eksport pozostałych produktów pierwotnego przetwórstwa nadal pozostaje niewielki. Głównym sprowadzanym towarem pierwotnego przerobu jest sód, pochodzący z Czech i Słowacji oraz w mniejszym stopniu z Niemiec i Litwy.

Głównym eksportowanym towarem wtórnego przerobu jest pieczywo, sprzedawane do wielu krajów na wszystkich kontynentach. Najważniejszymi jego odbiorcami są jednak kraje UE (Niemcy, Czechy, Węgry, Wielka Brytania), a także Rosja. Sprowadzane do Polski pieczywo pochodzi z krajów UE (Niemcy, Czechy, Słowacja, Włochy, Bułgaria) oraz z m.in. Rosji i Turcji i innych krajów europejskich.

Gotowe pasze dla zwierząt domowych sprzedaje się głównie do krajów UE, ale ważnym odbiorcą tych pasz jest także Ukraina (prawie 40% eksportu). Pasy dla zwierząt hodowlanych sprowadza się w większości z Niemiec (2/3 importu) oraz z pozostałych krajów UE.

Utrzymuje się wzrost cen produktów zbożowych. W kwietniu 2008 r. w porównaniu z grudniem 2007 r. ceny zbytu wzrosły o 2-6%, a ceny detaliczne zwiększyły się najbardziej w przypadku kaszy jęczmiennej (o 11%). Najmniejszy był wzrost cen detalicznych pieczywa (2-3%)

Tendencje wzrostowe są kontynuowane także na rynku pasz. Ich poziom w 2007 r. roku zwiększył się o 20-30%. Wzrost cen spowodowany jest zarówno wysokimi cenami zbóż, jak i wzrastającymi cenami surowców wysokobiałkowych. W ciągu czterech pierwszych miesięcy 2008 r. ceny detaliczne pasz zwiększyły się o dalsze 5-11% w porównaniu z końcem 2007 r.

**Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/tonę)**

Okresy	Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
	Skup				Targowiska				
2006 I-XII	447,6	385,2	447,5	402,4	509,3	417,2	478,2	422,2	x
2007 I-XII	699,6	603,6	.	.	760,1	660,6	711,6	659,2	x
2006 I-VI	395,6	347,5	402,2	382,2	451,1	362,0	429,9	374,8	x
2007 I-VI	623,5	600,5	.	.	727,2	636,8	695,7	647,0	x
2007 III	634,5	608,4	597,2	592,8	737,1	650,3	713,9	663,9	402,72
IV	620,1	580,1	591,1	581,9	733,2	643,3	705,6	666,7	397,46
V	610,9	582,7	586,1	571,6	739,2	653,3	705,6	670,9	395,37
VI	582,2	555,5	572,6	555,2	735,7	638,4	703,6	671,6	x
VII	552,4	477,8	575,3	581,0	699,6	608,2	665,4	632,7	x
VIII	678,6	564,4	681,0	652,3	719,3	627,0	667,3	633,9	x
IX	837,3	680,2	762,4	724,3	818,1	708,6	742,4	681,4	x
X	825,7	694,6	713,3	743,7	846,9	730,7	766,3	698,7	x
XI	799,1	672,2	668,5	736,4	839,4	718,1	758,7	693,8	372,03
XII	803,8	662,2	706,7	730,4	834,9	713,7	765,4	687,6	368,46
2008 I	861,2	726,1	779,5	777,2	852,5	735,9	790,4	706,2	370,51
II	879,7	736,6	812,0	819,7	879,4	745,9	837,5	744,3	369,53
III	909,6	731,1	795,3	795,8	913,4	763,2	866,1	784,7	366,51
IV	921,6	736,5	797,9	814,0	946,7	771,8	885,4	802,8	358,46

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Skup zbóż (tys. ton)**

Okresy	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Pszenżyto	Zboża podst.	Kukurydza
2006 I-XII	3724,7	489,2	461,9	322,8	5054,7	591,4
2007 I-XII	3005,5	409,7	495,8	228,3	4213,0	622,7
2006 I-VI	1567,2	184,8	146,9	149,4	2068,9	283,3
2007 I-VI	883,9	115,6	114,7	44,4	1166,7	168,1
2006/07	3724,6	419,9	429,8	218,0	4152,4	646,2 <sup>a</sup>
2007 III	157,2	21,7	21,5	7,1	209,0	20,1
IV	100,9	14,5	17,3	7,7	141,5	22,5
V	142,7	12,8	15,2	6,6	178,1	28,8
VI	130,1	12,4	17,1	7,3	168,0	35,4
VII	328,6	41,8	97,3	29,6	499,3	22,3
VIII	613,0	98,2	143,3	59,8	944,6	15,9
IX	555,2	54,7	66,6	37,1	729,4	26,7
X	319,5	51,2	34,7	33,8	450,6	184,2
XI	177,0	28,3	23,8	15,8	249,8	148,3
XII	128,3	19,9	15,3	7,8	172,6	57,2
2008 I	255,1	24,9	20,1	12,5	314,8	67,6
II	245,4	30,8	24,1	13,1	316,0	56,8
III	160,4	20,0	14,0	9,0	205,0	43,7
IV	159,7	21,4	17,3	8,1	207,4	48,6

<sup>a</sup> od października do września

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. ton)<sup>a</sup>**

Okresy	Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2006 I-XII	2011,5	1725,9	112,91	710,4	102,51	5401,1
2007 I-XII	1885,6	1531,6	110,06	746,3	113,10	5966,8
2006 I-VI	973,9	861,0	58,87	349,3	51,22	2521,5
2007 I-VI	1001,2	808,9	56,38	365,4	54,56	2976,3
2007 III	180,4	145,3	8,64	64,3	10,58	503,1
IV	158,2	129,1	8,64	61,4	8,35	488,7
V	163,8	132,2	9,40	62,9	7,14	523,9
VI	152,2	121,3	8,64	62,2	9,03	488,7
VII	152,3	122,4	8,99	62,6	9,99	493,1
VIII	160,8	131,5	11,00	63,5	10,23	540,5
IX	146,9	120,3	8,69	62,5	10,34	504,0
X	157,7	121,2	8,46	67,0	9,83	499,2
XI	151,1	124,9	8,79	62,5	9,46	483,6
XII	115,5	103,4	7,75	62,9	8,70	470,0
2008 I	141,5	120,3	9,49	64,7	9,60	554,0
II	123,2	101,3	8,22	66,6	9,92	495,7
III	124,1	105,1	9,11	64,7	9,92	524,0
IV	.	109	8,6	.	10,0	.

<sup>a</sup> firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	pszenica <sup>a</sup>	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem <sup>b</sup>	pszenica <sup>a</sup>	żyto	jęczmień	kuku-rydza	zboża razem <sup>b</sup>
2006 I-XII	660,5	61,4	115,1	266,9	1209,5	615,4	18,3	101,2	229,9	974,0
2007 I-XII	335,7	58,8	143,5	145,0	746,8	1176,2	166,9	306,2	610,4	2279,4
2006 I-VI	145,3	12,9	3,8	167	367,0	131,8	5,7	14,4	22,4	181,2
2007 I-VI	5,6	4,7	14,2	33,4	62,9	1034,6	156,3	253,0	538,1	1999,7
2006/07	520,8	53,2	125,5	133,3	905,4	1518,2	168,9	339,8	745,6	2792,5
2006/07 <sup>c</sup>	518,0	51,4	116,2	104,4	860,7	989,1	113,1	171,8	422,8	1710,1
2007/08 <sup>c</sup>	351,7	56,4	131,9	121,4	729,7	180,6	12,5	58,0	103,9	358,0
2007 III	0,14	0,66	3,10	6,94	11,5	218,71	30,59	35,63	109,64	396,9
IV	0,22	0,60	1,80	19,17	22,2	115,96	11,49	51,07	93,92	274,0
V	0,24	0,22	1,14	0,43	2,7	121,93	7,36	46,48	76,30	254,3
VI	2,13	0,34	3,29	2,44	8,4	72,49	6,39	34,84	42,96	157,2
VII	34,28	1,17	27,84	6,71	71,4	27,09	3,29	18,09	21,91	70,8
VIII	76,07	12,53	50,96	16,93	166,5	27,86	0,51	11,53	9,90	50,1
IX	67,95	17,58	20,65	2,96	135,7	29,63	2,21	6,04	7,65	46,0
X	79,76	16,70	13,63	57,06	179,6	21,06	1,46	6,32	15,46	44,6
XI	47,55	3,74	14,00	15,97	87,0	12,06	3,02	3,52	4,80	23,6
XII	24,53	2,35	2,20	11,90	43,6	23,84	0,11	7,72	12,52	44,6
2008 I	13,80	1,99	2,33	5,43	26,31	22,33	0,13	3,67	11,86	38,32
II	14,30	3,09	2,41	8,83	36,75	20,27	1,85	5,83	25,02	54,87
III	24,82	0,11	0,70	10,67	37,72	18,23	2,77	6,48	43,32	73,92

<sup>a</sup> razem z pszenicą durum, <sup>b</sup> razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem, <sup>c</sup> od lipca do lutego

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

**Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	slód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysiaki granulki	ziarno obrobione inaczej	slód
2006 I-XII	10,8	2,4	4,7	1,1	8,8	38,0	17,7	31,0	31,5	203,7
2007 I-XII	10,5	4,5	7,5	7,7	16,3	39,2	16,4	41,6	43,0	242,6
2006 I-VI	7,8	1,8	2,5	0,6	5,5	17,3	9,6	16,2	17,1	100,1
2007 I-VI	3,3	1,5	2,4	3,0	9,2	20,1	9,2	24,1	23,7	124,4
2006/07	6,3	2,1	4,6	3,5	12,5	40,8	17,3	38,9	38,1	228,0
2006/07 <sup>a</sup>	3,7	0,8	2,9	0,7	6,0	28,0	10,9	22,7	24,4	137,2
2007/08 <sup>a</sup>	10,8	4,1	6,9	6,3	10,3	24,3	8,9	21,4	23,3	156,9
2007 III	0,59	0,24	0,45	0,33	1,81	3,44	1,94	4,83	3,86	20,78
IV	0,61	0,14	0,43	0,37	1,64	2,66	1,41	3,78	4,01	21,23
V	0,62	0,35	0,44	1,55	1,36	3,65	1,44	4,12	3,09	25,12
VI	0,82	0,63	0,40	0,52	1,70	2,99	1,63	3,47	2,76	23,66
VII	0,66	0,35	0,79	0,44	1,94	3,07	1,14	3,47	2,25	28,13
VIII	0,87	0,60	0,92	0,77	0,22	3,29	1,09	3,74	3,95	24,56
IX	1,12	0,29	0,86	0,55	0,21	3,15	1,47	2,79	1,88	19,01
X	1,36	0,39	1,29	0,93	0,98	3,77	1,40	3,41	4,46	17,50
XI	1,58	0,56	0,69	1,12	2,67	3,60	1,26	2,44	4,12	14,87
XII	1,57	0,77	0,62	0,88	1,14	2,22	0,90	1,63	2,57	14,15
2008 I	1,89	0,46	0,91	1,06	1,63	2,87	0,91	1,93	3,25	19,70
II	1,80	0,65	0,86	0,53	1,99	2,33	0,77	2,06	3,19	19,05
III	2,47	0,68	0,84	1,10	2,17	1,77	0,81	1,70	0,99	18,66

<sup>a</sup> od lipca do lutego

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.

**Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. ton)**

Okresy	Eksport					Import				
	ciasto makaron.	wyroby spożywcze <sup>a</sup>	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze <sup>a</sup>	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt hodowl.	pasze dla zwierząt domowych
2006 I-XII	6,5	40,4	185,2	109,9	104	40,7	10,6	66,8	203,0	74,1
2007 I-XII	8,1	48,7	213,0	110,8	96,6	51,9	11,9	79,9	252,4	85,4
2006 I-VI	3,6	20,7	86,8	49,2	56,3	19,0	5,3	29,2	94,7	34,7
2007 I-VI	4,3	24,3	103,9	55,4	47,3	26,5	6,0	38,0	113,9	41,1
2006/07	7,2	44,0	202,3	116,1	95,0	48,2	11,3	75,6	222,2	80,5
2006/07 <sup>b</sup>	4,3	26,7	129,8	79,6	64,5	30,4	7,9	49,3	143,6	53,3
2007/08 <sup>b</sup>	5,1	33,7	136,3	71,4	62,5	32,3	7,5	51,0	174,3	60,2
2007 III	0,85	4,77	18,08	8,9	9,1	4,77	1,05	8,96	20,1	8,2
IV	0,67	4,29	17,64	8,7	7,2	4,12	0,72	5,39	18,6	6,0
V	0,87	3,68	18,75	10,3	7,2	4,50	1,12	5,81	19,9	6,0
VI	0,54	4,58	18,00	8,7	7,1	4,37	0,56	6,06	20,0	7,0
VII	0,48	3,52	17,25	9,4	7,9	4,55	1,28	7,09	42,4	6,9
VIII	0,54	4,52	19,29	9,9	8,3	3,82	0,89	7,26	23,5	8,0
IX	0,58	4,82	18,35	10,1	8,4	4,10	1,19	7,54	19,9	6,9
X	0,95	4,10	20,03	10,6	9,1	4,45	0,84	6,75	19,5	8,8
XI	0,71	3,71	19,24	8,6	8,1	4,39	0,96	7,61	17,7	7,7
XII	0,55	3,71	14,97	6,7	7,5	4,14	0,72	5,69	15,6	5,9
2008 I	0,55	4,50	13,50	5,77	10,08	3,49	0,54	4,68	18,52	9,82
II	0,78	5,03	15,76	9,90	9,07	3,65	1,12	5,09	17,71	8,38
III	0,57	6,14	15,09	8,72	3,09	4,15	0,85	4,02	16,90	5,69

<sup>a</sup> uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż. <sup>b</sup> od lipca do lutego

Źródło: Dane CIHZ, CAAC i MF, za 2006 r. dane ostateczne, za 2007 i 2008 r. dane wstępne.



**Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)**

Okresy	Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2006 I-XII	0,80	1,43	1,04	2,36	2,32	2,72	3,18	3,51
2007 I-XII	1,08	1,73	1,31	2,66	2,68	3,16	3,55	4,08
2006 I-VI	0,69	1,37	1,00	2,34	2,27	2,63	3,13	3,39
2007 I-VI	0,98	1,66	1,21	2,52	2,58	3,00	3,42	3,91
2007 I	1,01	1,64	1,17	2,44	2,52	2,96	3,35	3,81
II	1,02	1,65	1,18	2,48	2,57	3,00	3,41	3,90
III	1,02	1,66	1,22	2,48	2,59	3,02	3,43	3,94
IV	0,97	1,66	1,23	2,52	2,60	3,02	3,45	3,94
V	0,95	1,66	1,24	2,58	2,60	3,02	3,45	3,93
VI	0,94	1,67	1,24	2,58	2,59	3,02	3,43	3,94
VII	0,91	1,67	1,23	2,60	2,60	3,04	3,44	3,95
VIII	1,07	1,67	1,30	2,62	2,65	3,06	3,51	3,95
IX	1,30	1,76	1,46	2,70	2,79	3,30	3,73	4,27
X	1,28	1,88	1,50	2,82	2,88	3,42	3,82	4,40
XI	1,24	1,92	1,51	2,96	2,92	3,46	3,84	4,44
XII	1,22	1,96	1,52	3,02	2,91	3,48	3,87	4,48
2008 I	1,25	1,97	1,56	3,12	2,95	3,50	3,95	4,50
II	1,26	2,00	1,59	3,24	3,01	3,52	3,98	4,51
III	1,27	2,03	1,59	3,36	3,03	3,52	3,98	4,55
IV	1,29	2,05	1,55	3,38	3,05	3,54	3,98	4,61

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/tonę)**

Okresy	Mieszanka „B” sypka dla bydła dorosłego	Mieszanka „L” sypka dla loch	Mieszanka „P” sypka dla prosiąt	Mieszanka „T2” sypka dla tuczników	Mieszanka „DKA – Starter” sypka dla kurcząt	Mieszanka „DJ-1” sypka dla kur nosek	Koncentrat „Provit” sypki dla tuczników
2006 I-XII	864,6	943,4	1511,1	784,8	1152,6	1010,8	1594,0
2007 I-XII	1022,1	1145,7	1725,8	962,2	1298,3	1171,8	1635,2
2006 I-VI	816,6	913,3	1493,2	780,9	1151,0	1007,8	1605,8
2007 I-VI	977,3	1099,2	1664,9	916,4	1261,4	1117,8	1610,0
2007 I	974,0	1055,6	1589,6	860,3	1202,8	1066,7	1593,5
II	995,8	1085,4	1625,5	890,0	1238,9	1097,6	1607,6
III	975,0	1110,1	1675,6	918,0	1264,8	1126,9	1619,2
IV	982,8	1114,3	1694,1	960,7	1284,7	1135,8	1621,2
V	968,5	1119,7	1701,7	934,3	1288,9	1138,2	1609,6
VI	967,5	1109,9	1702,9	935,3	1288,1	1141,3	1609,1
VII	991,0	1110,1	1705,5	937,1	1251,8	1141,8	1609,9
VIII	1009,6	1119,8	1710,2	944,5	1259,1	1149,0	1612,3
IX	1079,1	1204,4	1780,7	1010,7	1340,1	1220,6	1644,5
X	1099,8	1230,7	1827,6	1042,7	1379,9	1263,3	1678,4
XI	1114,5	1243,2	1851,2	1057,1	1389,1	1288,7	1710,1
XII	1107,7	1245,7	1845,0	1055,5	1390,9	1291,3	1707,9
2008 I	1112,2	1260,8	1846,8	1075,0	1398,2	1300,9	1722,5
II	1157,9	1292,9	1881,0	1105,5	1452,1	1330,5	1767,2
III	1195,7	1315,6	1909,3	1135,0	1500,1	1353,4	1806,1
IV	1230,1	1339,8	1929,7	1161,9	1547,3	1379,4	1833,9

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka<sup>a</sup>**

Miesiące	Mieszanka „T2” / ceny targ. żyta	Mieszanka „DKA – Starter” / ceny targ. pszenicy	Koncentrat „Provit” / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka „B”	Ceny skupu trzody / koncentrat „Provit”	Ceny skupu trzody / mieszanka „T2”	Ceny skupu drobiu / mieszanka „DKA – Starter”
2006 VII	2,03	2,43	4,19	1,01	2,48	5,10	2,56
VIII	1,87	2,22	3,86	1,01	2,71	5,59	2,73
IX	1,64	1,98	3,32	1,00	2,60	5,28	2,66
X	1,55	1,95	3,09	1,02	2,37	4,73	2,53
XI	1,55	1,90	3,05	1,02	2,17	4,26	2,39
XII	1,52	1,85	2,93	1,05	2,08	4,01	2,32
2007 I	1,47	1,75	2,63	0,99	1,98	3,51	2,49
II	1,37	1,70	2,47	0,98	2,03	3,66	2,64
III	1,41	1,72	2,49	1,01	2,03	3,58	2,70
IV	1,49	1,75	2,52	1,00	2,05	3,46	2,55
V	1,43	1,74	2,46	1,02	2,00	3,45	2,63
VI	1,47	1,75	2,52	1,03	2,18	3,75	2,80
VII	1,54	1,79	2,65	1,03	2,45	4,22	3,03
VIII	1,51	1,75	2,57	1,05	2,52	4,31	3,04
IX	1,43	1,64	2,32	1,06	2,47	4,02	2,84
X	1,43	1,63	2,30	1,10	2,14	3,44	2,72
XI	1,47	1,65	2,38	1,16	1,91	3,09	2,63
XII	1,48	1,67	2,39	1,19	1,97	3,18	2,37
2008 I	1,46	1,64	2,34	1,12	2,03	3,25	2,30
II	1,48	1,65	2,37	1,04	1,85	2,96	2,32
III	1,49	1,64	2,37	0,98	2,00	3,19	2,29
IV	1,51	1,63	2,38	0,90	1,98	3,12	2,20

<sup>a</sup> relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

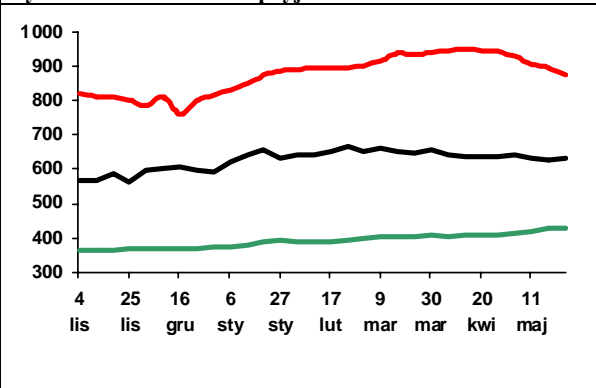
**Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/tonę)**

Miesiące	Pszenica konsumpcyjna Niemcy	Pszenica konsumpcyjna Czechy	Żyto konsumpcyjne Niemcy	Jęczmień paszowy Niemcy	Jęczmień paszowy Czechy	Kukurydza paszowa Słowacja	Kukurydza paszowa Czechy
2007 I	154,33	141	155,90	143,62	122	124	154
II	154,91	144	159,66	143,04	116	124	145
III	154,91	148	162,55	139,93	115	131	130
IV	156,13	149	159,58	140,09	120	132	142
V	157,32	149	159,73	143,00	121	125	138
VI	160,52	146	158,10	145,85	112	124	148
VII	194,75	148	172,88	159,86	131	139	140
VIII	211	180	194	183	149	142	152
IX	253	188	250	219	158	166	163
X	255	214	250	230	206	235	214
XI	239	224	238	223	199	220	212
XII	254	225	240	237	202	220	211
2008 I	258	229	251	238	198	223	211
II	263	239	245	233	256	223	223
III	250	242	220	232	234	214	222

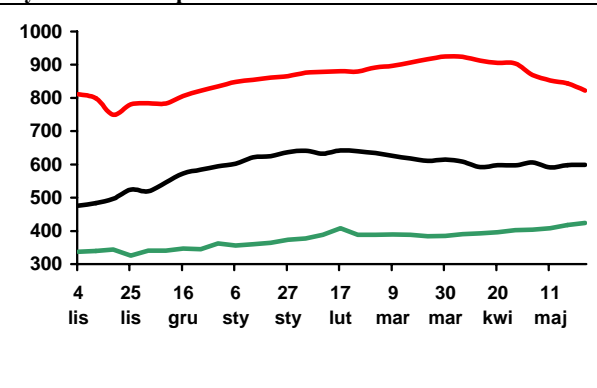
Źródło: ZMP, biuletyn Ministerstwa Rolnictwa.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/tonę)

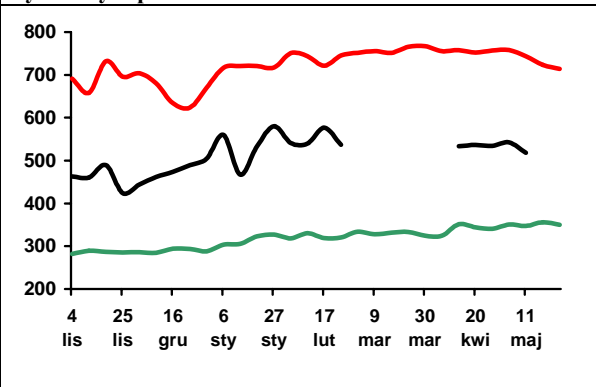
Rys. 1. Pszenica konsumpcyjna



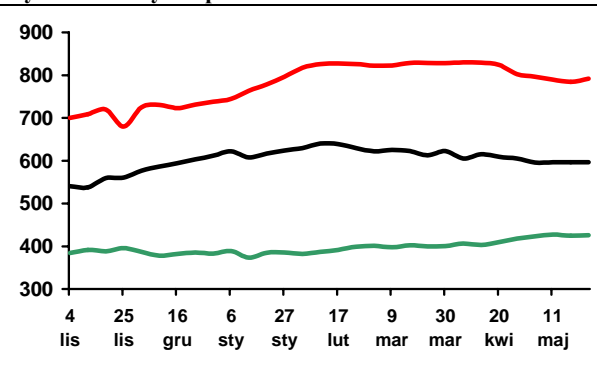
Rys. 2. Pszenica paszowa



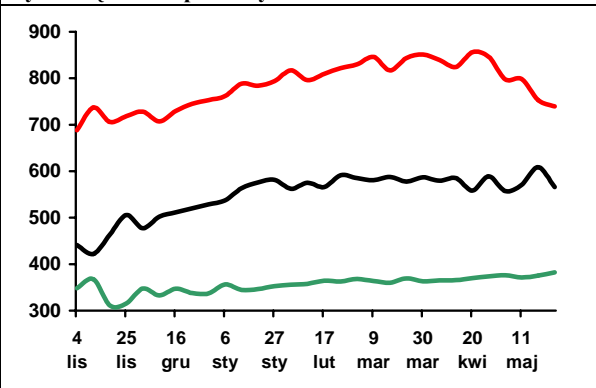
Rys. 3. Żyto paszowe



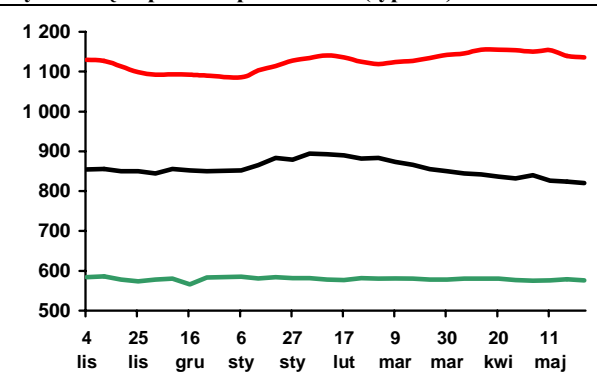
Rys. 4. Kukurydza paszowa



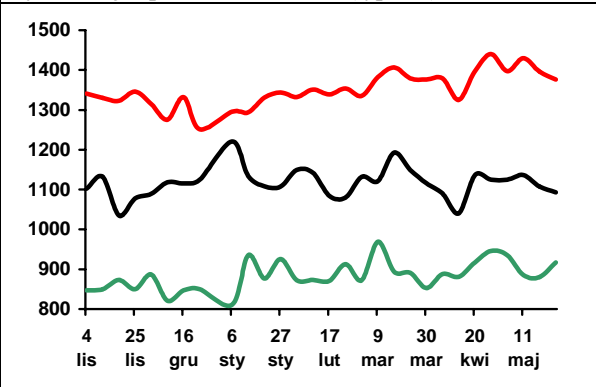
Rys. 5. Jęczmień paszowy



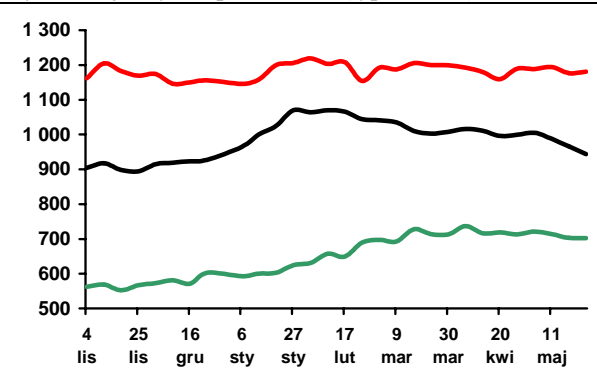
Rys. 6. Mąka pszenna piekarnicza (typ 750)



Rys. 7. Mąka pszenna detaliczna (typ 500)



Rys. 8. Mąka żytnia piekarnicza (typ 500/580)



Legenda:

2007/08 — 2006/07 — 2005/06 —

Źródło: Biuletyn „Rynek zbóż” 2005-08; ZSRIR, MRiRW.

# Rynek cukru

**Piotr Szajner**



W sezonie 2008/2009 nastąpi dalsze zmniejszenie kwoty produkcji cukru w wyniku trwającej reformy regulacji cukru. Przewiduje się, że w bieżącym sezonie kwota produkcyjna zostanie zmniejszona o 8-9% w stosunku do sezonu poprzedniego i wyniesie ok. 1405 tys. ton. Konsekwencją tego będzie zmniejszenie areálu uprawy buraków cukrowych do ok. 190 tys. ha. W przypadku wysokich plonów (ok. 500 dt/ha) zbiory mogą osiągnąć poziom 9,5 mln ton. W tych warunkach produkcja cukru może wynieść ok. 1500 tys. ton i będzie o ok. 120 tys. ton mniejsza zużycia krajowego. W sezonie 2008/2009 uwidocznia się pierwsze skutki reformy systemu regulacji rynku cukru w UE, której jednym z celów jest zmniejszenie produkcji cukru o 5-6 mln ton oraz zwiększenie importu. W tych uwarunkowaniach Polska i wiele innych krajów członkowskich staną się importerami netto cukru.

W kampanii 2007/2008 minimalna cena skupu braków cukrowych w UE wynosiła 29,78 EUR/tonę. W Polsce, w 2007 r. średnia cena skupu wynosiła 108,30 zł/tonę i była o 16% niższa niż przed rokiem. Spadek cen skupu jest częściowo rekompensowany w formie dopłat bezpośrednich. W okresie od 1 grudnia 2007 r. do 30 czerwca 2008 r. plantatorzy otrzymają tzw. płatność cukrową w wysokości 37,29 zł/tonę buraków objętych limitem produkcyjnym. W sezonie 2008/2009 minimalna cena skupu zostanie obniżona do 27,83 EUR/tonę. W związku z tym ceny skupu w 2008 r. spadną do ok. 97 zł/tonę. Spadek ten będzie częściowo rekompensowany w formie płatności cukrowych, które mogą wynieść ok. 43,1 zł/tonę.

Zużycie cukru w kraju wynosi ok. 1620 tys. ton. Spożycie w gospodarstwach domowych wykazuje tendencję spadkową, a wzrasta zużycie we wtórnym przetwórstwie żywności. W 2007 r.

przeciętne spożycie cukru w gospodarstwach domowych wyniosło ok. 17 kg/osobę i było mniejsze niż przed integracją z UE (20 kg/osobę). Rosnące zużycie cukru w przemyśle spożywczym potwierdza duża produkcja artykułów spożywczych zawierających cukier. W 2008 r. możliwy jest także wzrost zużycia cukru w przemyśle chemicznym, będą to głównie nadwyżki produkcyjne.

Ceny cukru na rynku krajowym wykazują tendencję spadkową. W kwietniu br. ceny zbytu były o 2% niższe niż w marcu oraz o 18% niższe niż przed rokiem. Analogiczna sytuacja występuje w handlu detalicznym, gdzie ceny spadły o 4% w porównaniu do marca i były 12% niższe niż przed rokiem. Powodem spadku cen jest duża podaż cukru i aprecjacja złotego względem euro. W sezonie 2008/2009 cena referencyjna cukru w UE spadnie o 14,3% do 541,5 EUR/t. W konsekwencji w czwartym kwartale br. prawdopodobnie wystąpi dalszy spadek cen cukru.

W pierwszym kwartale br. eksport cukru wyniósł 88 tys. ton, w tym ok. 36 tys. ton do krajów UE. Na rynek unijny cukier sprzedawano po cenach 520-545 EUR/tonę, a więc poniżej ceny referencyjnej (631,9 EUR/tonę). W eksporcie do krajów trzecich uzyskiwano ceny 220-238 EUR/tonę, które były zbliżone do cen na rynku światowym. Import cukru był niewielki ok. 20 tys. ton i był znacznie większy niż przed rokiem. W warunkach dużej podaży wzrost importu ma negatywny wpływ na poziom cen.

W maju 2008 r. na rynku światowym ceny cukru białego wynosiły ok. 350 USD/tonę. Ceny cukru surowego w transakcjach gotówkowych na giełdzie w Nowym Jorku (kontrakt 11) obniżyły się do 310 USD/tonę.

**Tab. 1. Produkcja wybranych artykułów spożywczych zawierających cukier (tys. ton, mln hl)**

Miesiące		Czekolada	Wyroby czekoladowane	Cukierki	Dżemy owocowe	Słodzone napoje bezalkoholowe	
2007	III	14,5	8,0	4,4	4,2	2,1	
	IV	13,2	5,3	4,3	4,4	2,4	
	V	9,6	5,1	4,6	4,1	2,9	
	VI	9,0	4,5	4,5	5,3	3,4	
	VII	7,3	6,6	3,9	4,7	2,8	
	VIII	14,1	9,9	4,0	3,4	2,0	
	IX	16,1	11,5	4,0	4,0	1,9	
	X	17,5	13,6	4,7	4,7	1,6	
	XI	15,8	11,7	4,4	3,9	2,0	
	XII	10,2	9,1	3,3	3,3	1,8	
	2008	I	14,0	9,8	4,2	4,2	1,5
		II	13,4	8,6	4,3	7,1	1,6
III		11,7	6,8	4,0	6,3	1,9	
I-III 2007		<b>40,9</b>	<b>26,1</b>	<b>12,5</b>	<b>12,0</b>	<b>5,0</b>	
I-III 2008		<b>39,0</b>	<b>25,2</b>	<b>12,4</b>	<b>17,6</b>	<b>5,0</b>	
I-III 2008 / I-III 2007 · 100		<b>95,3</b>	<b>96,6</b>	<b>99,6</b>	<b>145,9</b>	<b>100,0</b>	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane GUS z przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

**Tab. 2. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)**

Miesiące	Eksport			Import			
	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	Ogółem	UE-27	Kraje trzecie	
2007	III	590,34	625,56	351,25	672,87	649,86	
	IV	601,46	628,92	358,11	697,37	435,51	
	V	504,83	549,36	304,94	766,47	578,92	
	VI	453,37	495,50	282,36	641,20	420,19	
	VII	403,78	543,23	254,62	656,46	364,58	
	VIII	385,72	540,44	242,98	571,30	482,87	
	IX	339,84	504,20	239,33	570,60	483,14	
	X	348,62	491,29	218,07	623,96	526,82	
	XI	303,51	531,15	214,01	584,61	558,44	
	XII	316,27	522,73	216,88	576,77	559,21	
	2008	I	370,68	540,74	221,56	597,69	576,36
		II	349,90	518,80	229,90	546,11	554,93
III		350,68	545,16	238,30	522,14	496,28	

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

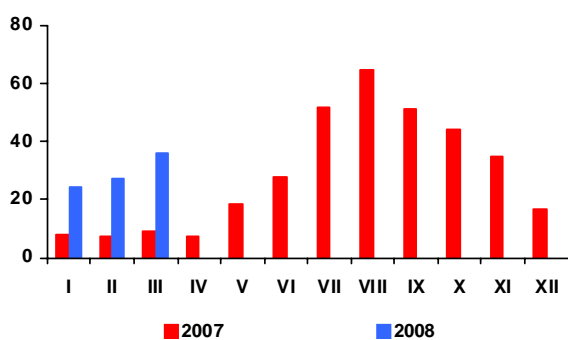
**Tab. 3. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)**

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna <sup>a</sup>	Cena detaliczna		
	workowany	paczkowany				
2007	III	2,57	2,60	2,46	3,07	
	IV	2,58	2,60	2,41	3,06	
	V	2,57	2,57	2,39	3,05	
	VI	2,52	2,50	2,41	3,01	
	VII	2,44	2,43	2,38	2,97	
	VIII	2,48	2,46	2,39	2,94	
	IX	2,45	2,42	2,39	2,93	
	X	2,45	2,50	2,34	2,93	
	XI	2,45	2,55	2,31	2,94	
	XII	2,40	2,51	2,28	2,94	
	2008	I	2,35	2,40	2,28	2,93
		II	2,28	2,26	2,26	2,90
III		2,15	2,16	2,24	2,80	
IV		2,12	2,12	2,18	2,71	

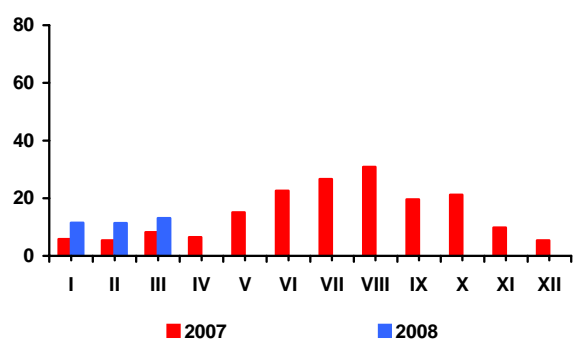
<sup>a</sup> cenę referencyjną 631,9 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

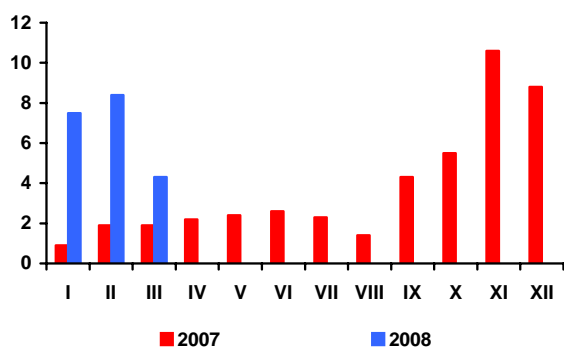
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)



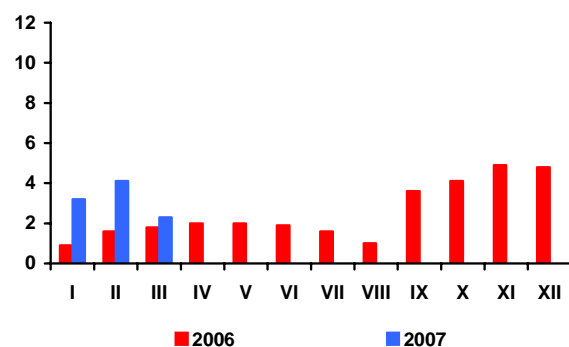
Rys. 2. Eksport do UE-27 (tys. ton)



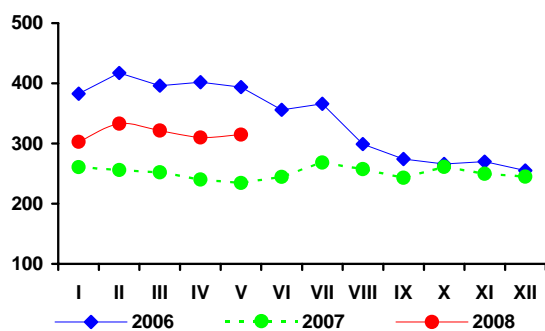
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)



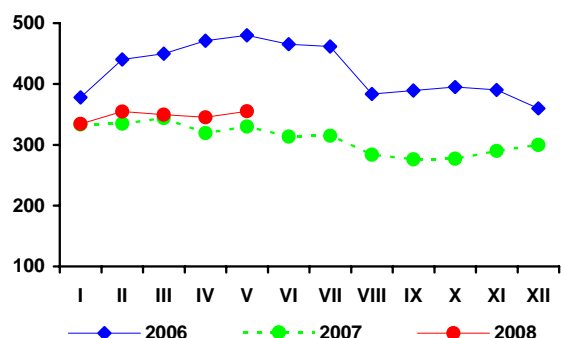
Rys. 4. Import z UE-27 (tys. ton)



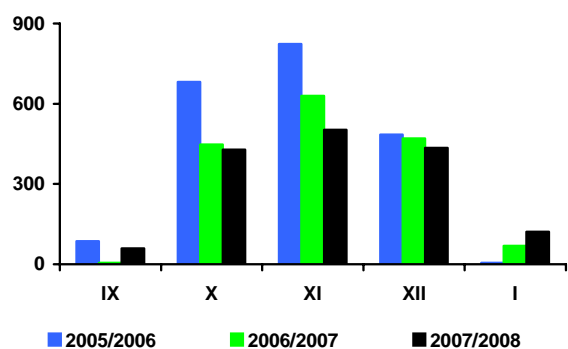
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)



Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)



Rys. 3. Produkcja cukru (tys. ton)



Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, F.O Licht's „International Sugar and Sweetener Report”, GUS.

# Rynek rzepaku

**Ewa Rosiak**



W sezonie 2008/09 światowe zbiory nasion oleistych wzrosną. Ich podaż może być jednak niewystarczająca. Przewiduje się bowiem, iż rosnący popyt na żywność i energię odnawialną spowoduje, iż światowe zużycie nasion oleistych ponownie przekroczy ich produkcję. W tej sytuacji ceny nasion oleistych i produktów pochodnych (olejów i śrut), mimo spodziewanego spadku po nowych zbiorach, pozostaną wysokie.

Po spadku w kwietniu, w maju ceny rzepaku i produktów jego przerobu na rynku europejskim ponownie systematycznie rosły. W trzecim tygodniu maja za rzepak płacono 755 USD/tonę (cif Hamburg), tj. o 51 USD/tonę więcej niż średnio w kwietniu oraz o 392 USD/tonę więcej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 1573 USD/tonę (fob ex-mill Holandia) i był o 104 USD/tonę droższy niż średnio w kwietniu i o 747 USD/tonę droższy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 371 USD/tonę (fob ex-mill Hamburg) i była o 54 USD/tonę wyższa niż średnio w kwietniu i o 210 USD/tonę wyższa niż przed rokiem.

Wzrosły również ceny rzepaku i produktów jego przerobu na rynku krajowym. Wg notowań MRiRW, w maju zakłady tłuszczowe zakupiły 14 tys. ton rzepaku przemysłowego, tj. o 1 tys. ton mniej niż w kwietniu. Przeciętna cena zakupu wyniosła 1567 zł/tonę i była o 14% wyższa niż przed miesiącem oraz o 57% wyższa niż przed rokiem.

Cenę zbytu oleju rzepakowego rafinowanego niekonfekcjonowanego zakłady tłuszczowe podniosły w maju średnio do 3460 zł/tonę (o 0,6%), a śruty rzepakowej do 653 zł/tonę (o 9%). Produkty te były odpowiednio o 39 i 50% droższe niż przed rokiem.

W marcu, z powodu osłabienia popytu eksportowego na olej rzepakowy, zmalał krajowy przerób rzepaku. Sektor olejarski (zakłady liczące co najmniej 50 osób stałej załogi) przerobił 113 tys. ton rzepaku, tj. o 16% mniej niż przed miesiącem i o 14% mniej niż przed rokiem. W pierwszym kwartale br.

wyprodukowano łącznie 150 tys. ton surowego oleju rzepakowego, tj. niewiele więcej niż w I kwartale roku poprzedniego. Produkcja oleju rzepakowego rafinowanego wyniosła 110 tys. ton i była o 8% większa niż przed rokiem. Większa niż przed rokiem była też produkcja rafinowanego oleju sojowego, zaś produkcja rafinowanego oleju słonecznikowego była znacząco mniejsza. Mniejsza też była produkcja margaryn (o 7%).

W marcu zmalały obroty handlu zagranicznego w sektorze oleistych, zarówno po stronie eksportu, jak i importu. Większy niż przed miesiącem był tylko eksport śruty rzepakowej i margaryn oraz import olejów roślinnych. W pierwszym kwartale br. wywieziono łącznie: 29 tys. ton oleju rzepakowego (o 50% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), 107 tys. ton śruty rzepakowej (o 2% więcej), 23 tys. ton rzepaku (o 76% więcej) oraz 15 tys. ton margaryn (o 8% więcej). Przywieziono: 554 tys. ton śrut oleistych (o 11% więcej niż przed rokiem), 113 tys. ton olejów roślinnych (o 6% więcej), 33 tys. ton nasion oleistych (o 8% więcej), w tym 6 tys. ton rzepaku (o 77% więcej) i 13 tys. ton margaryn (o 80% więcej).

W kwietniu, po raz pierwszy od początku roku, olej rzepakowy konfekcjonowany potaniał nieznacznie u producenta, zaś w detalu jego ceny kolejny raz wzrosły. W pierwszych czterech miesiącach br. olej rzepakowy konfekcjonowany bardziej podrożał u producenta (średnio o 17,5% w relacji kwiecień do grudnia), niż w detalu (o 12,5%).

Utrzymuje się wysoka dynamika wzrostu cen detalicznych tłuszczów roślinnych. W kwietniu, tak jak w pierwszych miesiącach roku, szybciej drożały oleje roślinne niż margaryny. Ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych, w tym zwłaszcza masła, po raz kolejny spadły. W pierwszych czterech miesiącach br. wzrost cen detalicznych tłuszczów roślinnych (średnio o 5,5% w relacji kwiecień do grudnia) był ponad dwukrotnie większy niż całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi (2,4%). Ceny tłuszczów zwierzęcych w tym czasie znacząco zmalały (średnio o 7,0%).

**Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych (tony)**

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego <sup>a</sup>	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	429 465	197 914	831 920	21,82	33,0	72,2
2007 I-XII	625 000 <sup>c</sup>	374 343	257 242	742 101	19,46	41,2	84,2
2007 III	52 676	34 679	22 851	64 504	1,69	43,4	81,7
IV	46 445	27 394	15 100	58 739	1,54	32,5	79,1
V	46 668	27 219	31 171	42 716	1,12	66,8	109,3
VI	40 099	26 705	24 293	42 511	1,11	60,6	94,3
VII	37 497	23 242	27 172	33 567	0,88	72,5	111,7
VIII	58 272	29 285	21 195	66 362	1,74	36,4	87,8
IX	57 986	27 097	17 662	67 421	1,77	30,5	86,0
X	57 509	42 406	23 117	76 798	2,01	40,2	74,9
XI	56 440	41 097	20 093	77 444	2,03	35,6	72,9
XII	48 888	22 999	17 541	54 346	1,43	35,9	90,0
2008 I	52 715	36 254	14 142	74 827	2,0	26,8	70,4
II	53 726	35 290	10 456	78 560	2,1	19,5	68,4
III	45 134	41 748	7 231	79 651	2,1	16,0	56,7
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>III 2008</u> II 2008	-16,0	18,3	-30,8	1,4	1,4	x	x
<u>III 2008</u> III 2007	-14,3	20,4	-68,4	23,5	23,5	x	x
<u>III 2008</u> XII 2007	-7,7	81,5	-58,8	46,6	46,6	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe

<sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego (tony)**

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	600 369	8 666	185 693	423 342	11,09	30,9	141,8
2007 I-XII	625 000 <sup>c</sup>	15 652	247 138	393 514	10,31	39,5	158,8
2007 III	52 676	177	22 068	30 785	0,81	41,9	171,1
IV	46 445	312	14 975	31 782	0,83	32,2	146,1
V	46 668	62	30 611	16 119	0,42	65,6	289,5
VI	40 099	296	23 644	16 751	0,44	59,0	239,4
VII	37 497	580	25 889	12 188	0,32	69,0	307,7
VIII	58 272	1697	19 865	40 104	1,05	34,1	145,3
IX	57 986	2720	17 174	43 532	1,14	29,6	133,2
X	57 509	4857	22 134	40 232	1,06	38,5	142,9
XI	56 440	2871	18 174	41 137	1,08	32,2	137,2
XII	48 888	1445	16 427	33 906	0,89	33,6	144,2
2008 I	52 715	1532	13 223	41 024	1,08	25,1	128,5
II	53 726	3110	10 040	46 796	1,23	18,7	114,8
III	45 134	2550	5 955	41 729	1,09	13,2	108,2
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>III 2008</u> II 2008	-16,0	-18,0	-40,7	-10,8	-10,8	x	x
<u>III 2008</u> III 2007	-14,3	1340,7	-73,0	35,5	35,5	x	x
<u>III 2008</u> XII 2007	-7,7	76,5	-63,7	23,1	23,1	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe,

<sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.



**Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych (tony)**

Okres	Produkcja śruty rzepakowej <sup>a</sup>	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
2006 I-XII	900 554	2 117 286	400 876	2 616 964	44,5	34,4
2007 I-XII	937 500 <sup>c</sup>	2 111 304	390 167	2 658 637	41,6	35,3
2007 III	79 014	202 090	37 669	243 435	47,7	32,5
IV	69 668	187 704	16 822	240 550	24,1	29,0
V	70 002	156 472	26 559	199 915	37,9	35,0
VI	60 149	171 075	31 154	200 070	51,8	30,1
VII	56 246	216 132	21 088	251 290	37,5	22,4
VIII	87 408	151 947	46 930	192 425	53,7	45,4
IX	86 979	150 207	36 764	200 422	42,3	43,4
X	86 264	239 915	38 436	287 743	44,6	30,0
XI	84 660	166 108	55 133	195 635	65,1	43,3
XII	73 332	172 076	39 036	206 372	53,2	35,5
2008 I	79 073	172 665	50 053	201 685	63,3	39,2
II	80 589	199 681	28 702	251 568	35,6	32,0
III	67 701	181 741	36 204	213 238	53,5	31,7
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	-16,0	-9,0	26,1	-15,2	x	x
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	-14,3	-10,1	-3,9	-12,4	x	x
<u>III 2008</u> <u>XII 2007</u>	-7,7	5,6	-7,3	3,3	x	x

<sup>a</sup> wyliczenia IERiGŻ-PIB, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe, <sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 4. Krajowy bilans śrutu rzepakowej (tony)**

Okres	Produkcja <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności <sup>b</sup> w %
2006 I-XII	900 554	10 044	392 913	517 685	43,6	174,0
2007 I-XII	937 500 <sup>c</sup>	6 696	390 099	554 097	41,6	169,2
2007 III	79 014	528	35 148	44394	44,5	178,0
IV	69 668	406	12 938	57 136	18,6	121,9
V	70 002	310	24 441	45 871	34,9	152,6
VI	60 149	249	29 449	30 949	49,0	194,4
VII	56 246	730	19 619	37 357	34,9	150,6
VIII	87 408	755	45 099	43 064	51,6	203,0
IX	86 979	1 654	34 567	54 066	39,7	160,9
X	86 264	359	34 873	51 750	40,4	166,7
XI	84 660	286	48 597	36 349	57,4	232,9
XII	73 332	549	35 663	38 218	48,6	191,9
2008 I	79 073	1 223	48 087	32 209	60,8	245,5
II	80 589	456	25 531	55 514	31,7	145,2
III	67 701	171	33 544	34 328	49,5	197,2
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	-16,0	-62,5	31,4	-38,2	x	x
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	-14,3	-67,6	-4,6	-22,7	x	x
<u>III 2008</u> <u>XII 2007</u>	-7,7	-68,9	-5,9	-10,2	x	x

<sup>a</sup> wyliczenia IERiGŻ-PIB, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe, <sup>c</sup> szacunek IERiGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 5. Krajowy bilans margaryny (tony)**

Okres	Produkcja <sup>a</sup>	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności <sup>b</sup> w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2006 I-XII	345 455	25 078	39 941	330 592	8,66	11,6	104,5
2007 I-XII	345 054 <sup>c</sup>	31 464	61 882	314 636	8,24	17,9	109,7
2007 III	32 064	2 780	5 837	29 007	0,76	18,2	110,5
IV	27 578	1 875	4 783	24 670	0,65	17,3	111,8
V	27 790	2 495	4 119	26 166	0,69	14,8	106,2
VI	25 088	2 513	3 436	24 165	0,63	13,7	103,8
VII	26 310	1 957	3 761	24 506	0,64	14,3	107,4
VIII	29 724	1 894	4 870	26 748	0,70	16,4	111,1
IX	32 141	2 689	6 373	28 457	0,75	19,8	112,9
X	34 778	3 108	8 597	29 289	0,77	24,7	118,7
XI	32 628	3 258	7 893	27 993	0,73	24,2	116,6
XII	22 746	4 497	4 246	22 997	0,60	18,7	98,9
2008 I	27 706	5599	5 899	27 406	0,72	21,3	101,1
II	28 111	4165	4 472	27 804	0,73	15,9	101,1
III	24 567	3154	4 536	23 185	0,61	18,5	106,0
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>III 2008</u> II 2008	-12,6	-24,3	1,4	-16,6	-16,6	x	x
<u>III 2008</u> III 2007	-23,4	13,5	-22,3	-20,1	-20,1	x	x
<u>III 2008</u> XII 2007	-12,6	-24,3	1,4	-16,6	-16,6	x	x

<sup>a</sup> produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej, <sup>b</sup> produkcja / zużycie krajowe, <sup>c</sup> szacunek IERIGŻ-PIB

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i CAAC.

**Tab. 6. Ceny skupu (zł/tonę)**

Okres	Rzepak <sup>a</sup>	Pszenica	Relacja cen
2006 I-XII	934,4	447,6	2,09
2007 I-XII	956,6	699,6	1,37
2007 IV	983,3	620,1	1,59
V	999,0	610,9	1,64
VI	982,0	582,2	1,69
VII	950,8	552,4	1,72
VIII	963,2	678,6	1,42
IX	1053,4	837,3	1,26
X	1065,0	825,7	1,29
XI	1009,8	799,1	1,26
XII	1081,4	803,8	1,35
2008 I	1085,0	861,2	1,26
II	1144,0	879,7	1,30
III	1188,0	909,6	1,31
IV	1370,0	921,6	1,49
<b>Wskaźnik zmian w %</b>			
<u>IV 2008</u> III 2008	15,3	1,3	x
<u>IV 2008</u> IV 2007	39,3	48,6	x
<u>IV 2008</u> XII 2007	26,7	14,7	x

<sup>a</sup> ceny roczne oraz za VII, VIII i IX – dane GUS, pozostałe miesięczne – dane MRiRW

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny olejów roślinnych konfekcjonowanych (zł/litr)

Okres	Ceny zbytu			Ceny detaliczne		
	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy	olej rzepakowy	olej sojowy	olej słonecznikowy
2006 I-XII	3,22	3,87	4,07	4,70	5,24	5,60
2007 I-XII	3,63	3,64	4,29	4,91	5,35	5,53
2007 IV	3,73	3,85	4,06	4,79	5,24	5,42
V	3,55	x	4,12	4,81	5,25	5,40
VI	3,49	x	3,99	4,80	5,25	5,38
VII	3,43	4,07	4,10	4,81	5,27	5,40
VIII	3,46	4,18	4,12	4,83	5,29	5,42
IX	3,62	4,13	4,20	4,90	5,39	5,52
X	3,86	4,65	4,68	5,04	5,44	5,63
XI	4,00	x	5,01	5,22	5,57	5,83
XII	3,94	x	5,02	5,30	5,66	5,95
2008 I	4,01	x	5,54	5,44	5,78	6,03
II	4,13	4,04	5,51	5,54	5,93	6,11
III	4,65	4,52	5,58	5,77	6,07	6,27
IV	4,63	4,87	5,74	5,96	6,24	6,48
Wskaźnik zmian w %						
<u>IV 2008</u> III 2007	-0,4	7,7	2,9	3,3	2,8	3,3
<u>IV 2008</u> IV 2007	24,1	26,5	41,4	24,4	19,1	19,6
<u>IV 2008</u> XII 2007	17,5	x	14,3	12,5	10,2	8,9

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

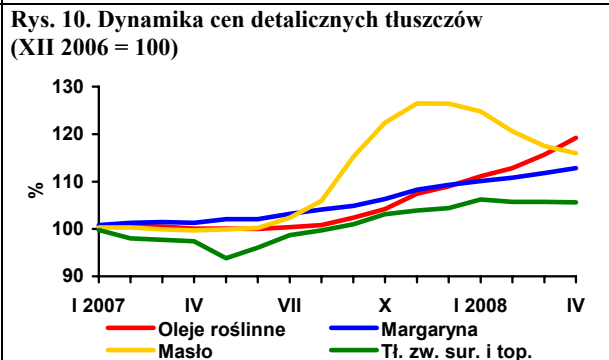
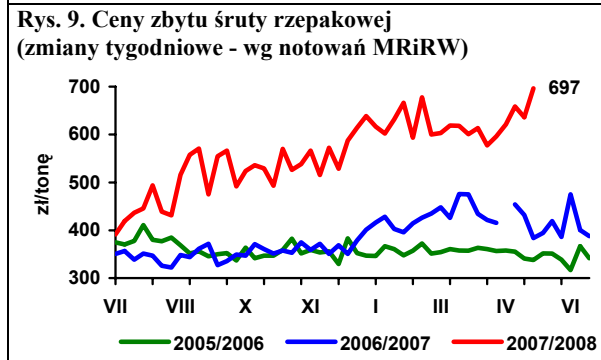
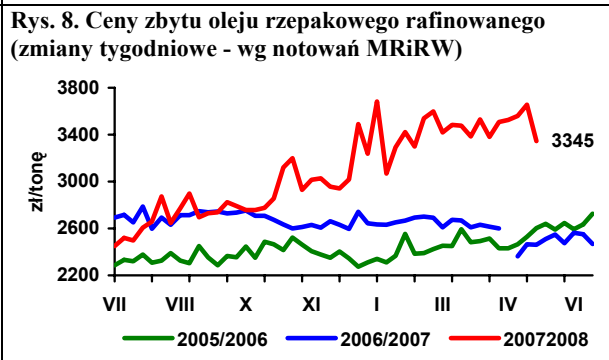
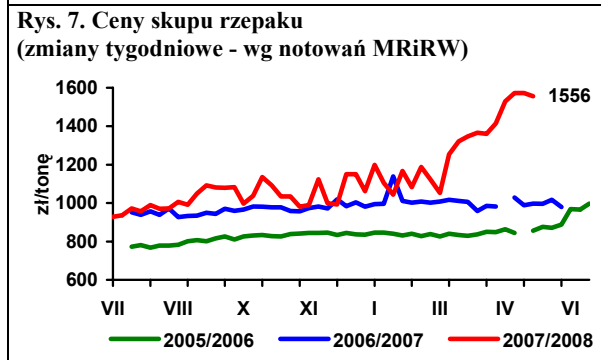
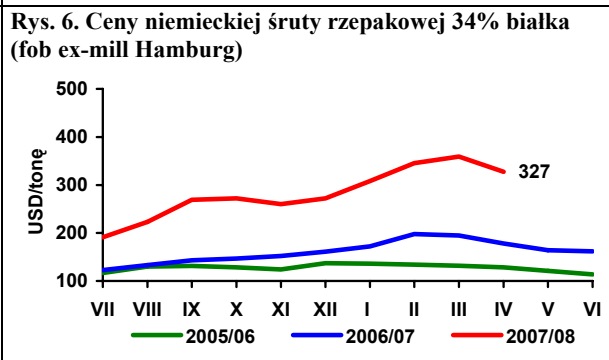
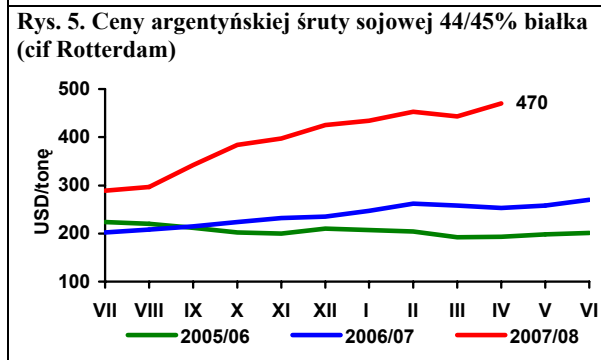
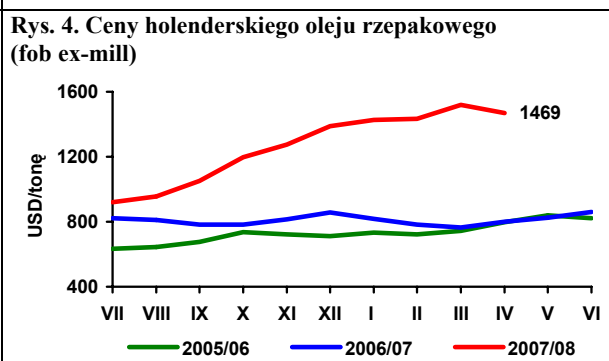
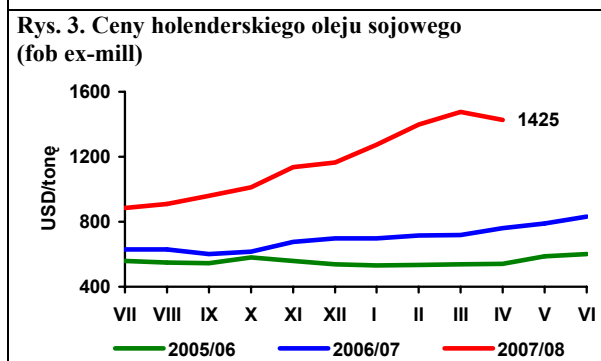
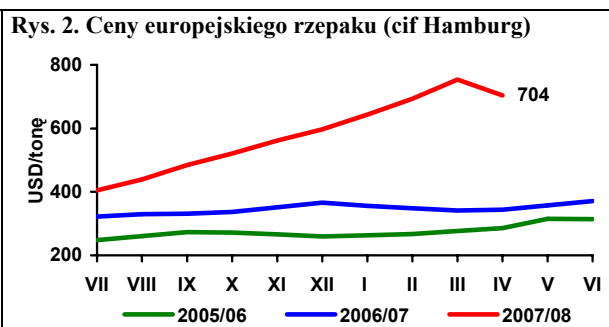
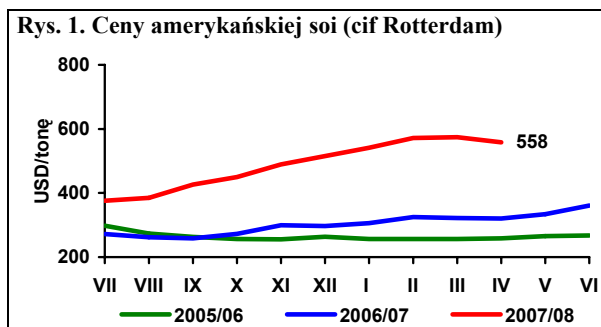
Tab. 8. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/kg)

Okres	Ceny zbytu					Ceny detaliczne				
	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 250 g	Masmix za 1 kg	masło w op. 200 g <sup>a</sup>	smalec w op. 250 g	margaryna Palma w op. 250 g	masło roślinne w op. 500 g	Masmix w op. 400 g	masło w op. 200 g <sup>b</sup>	smalec w op. 250 g
2006 I-XII	3,72	4,76	6,62	11,44	2,83	4,88	6,26	12,13	15,15	4,60
2007 I-XII	4,40	5,24	7,16	13,15	2,78	5,16	x	12,18	16,90	4,40
2007 IV	4,08	x	7,15	11,62	2,64	4,96	x	11,98	15,25	4,32
V	4,08	5,04	7,11	11,69	2,61	5,00	x	12,08	15,25	4,32
VI	4,12	5,04	7,12	11,99	2,63	5,00	x	12,03	15,40	4,32
VII	4,16	4,96	7,15	12,85	2,67	5,04	x	12,05	15,85	4,28
VIII	1,06	1,26	7,12	13,94	2,74	1,28	x	4,84	3,29	1,07
IX	4,36	5,16	7,21	15,06	2,84	5,16	x	12,28	18,50	4,32
X	4,96	5,40	7,36	15,61	3,01	5,32	x	12,40	19,70	4,40
XI	5,24	5,44	7,53	15,45	3,05	5,56	x	12,43	20,55	4,56
XII	5,28	5,44	7,31	14,97	3,06	5,68	x	12,53	20,55	4,68
2008 I	5,32	x	x	14,10	3,14	7,36 <sup>c</sup>	x	12,73	20,35	4,72
II	5,76	5,40	x	13,71	3,17	7,52 <sup>c</sup>	x	12,80	19,70	4,72
III	5,92	5,64	x	13,59	3,17	7,76 <sup>c</sup>	x	12,80	19,30	4,80
IV	5,96	5,60	x	13,36	3,16	7,92 <sup>c</sup>	x	12,85	18,90	4,80
Wskaźnik zmian w %										
<u>IV 2008</u> III 2007	0,7	-0,7	x!	-1,7	-0,3	2,1	x	0,4	-2,1	0,0
<u>IV 2008</u> IV 2007	46,1	x	x	15,0	19,7	x	x	7,3	23,9	11,1
<u>IV 2008</u> XII 2007	12,9	2,9	x	-10,8	3,3	x	x	2,6	-8,0	2,6

<sup>a</sup> masło świeże i chłodnicze o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy

<sup>b</sup> masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% mas, <sup>c</sup> Od I 2008 r. Margaryna do pieczenia, np. Kasia

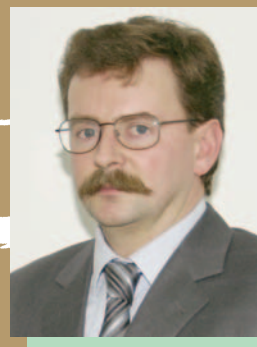
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.



Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, GUS i MRiRW.

# Rynek ziemniaków

## Wiesław Dzwonkowski



Utrzymuje się spadek cen ziemniaków. W kwietniu ich przeciętny poziom na targowiskach wyniósł 55,0 zł/dt i był o 2,3% niższy niż marcu, a w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku o 57%. Zmiany cen były zróżnicowane terytorialnie. W kwietniu w czterech województwach ceny ziemniaków na targowiskach wzrosły w porównaniu z poprzednim miesiącem (lubuskie, wielkopolskie, warmińsko-mazurskie i śląskie), a w pozostałych zmalały lub też kształtowały się na poziomie marca.

W maju spadek cen był kontynuowany. Według danych MRiRW w końcu minionego miesiąca ceny targowiskowe w centralnej i wschodniej Polsce kształtowały się poniżej 30 zł/dt (mazowieckie, podlaskie i świętokrzyskie), natomiast w zachodniej i północnej części kraju oscylowały one w przedziale 55-70 zł/dt.

Obniżce cen ziemniaków z ubiegłorocznych zbiorów sprzyja coraz większa oferta ziemniaków z tegorocznej produkcji. Dotyczy to zarówno ziemniaków importowanych (z południa Europy i północnej Afryki), jak też i ziemniaków „młodych” z produkcji krajowej. W końcu maja ceny hurtowe kształtowały się na poziomie odpowiednio: 1,30-2,20 zł/kg ziemniaki importowane i 2,2-4,0 zł/kg ziemniaki „młode” krajowej produkcji. Wraz ze wzrostem podaży tych ziemniaków, ich ceny będą się dalej obniżać.

Obniżyły się również ceny detaliczne ziemniaków. Nadal drożeją przetwory ziemniaczane. Obecny poziom cen detalicznych frytek i chipsów jest o ok. 4% wyższy w porównaniu z analogicznym okresem ub.r. W większym stopniu, bo o 7-8% wzrosły ceny pozostałych przetworów spożywczych z ziemniaków.

Ceny skrobi ziemniaczanej, po przejściowym wzroście marcu, w kwietniu ponownie się obniżyły. Ich poziom na poziomie

producenta był o ponad 27% niższy aniżeli w analogicznym okresie ub.r. Natomiast w sprzedaży detalicznej mąka ziemniaczana była jeszcze o 4% droższa niż rok wcześniej.

Poprawia się sytuacja w handlu zagranicznym ziemniakami i ich przetworami. W pierwszych trzech miesiącach 2008 r. eksport ziemniaków nieprzetworzonych wyniósł 10,4 tys. ton, wobec zaledwie 0,9 tys. ton w analogicznym okresie ub.r. Ziemniaki sprzedajemy głównie do krajów WNP: Mołdawii, Azerbejdżanu czy Armenii. Do Rosji wyeksportowano ponad 0,5 tys. ton ziemniaków. Spośród krajów UE głównym odbiorcą była Rumunia, Litwa oraz Włochy.

W I kwartale 2008 r. import ziemniaków wyniósł niepełna 10 tys. ton, wobec 42 tys. ton w analogicznym okresie 2007 r. Przywóz sadzeniaków zmniejszył się z 14,5 do niespełna 4 tys. ton, a ziemniaków wczesnych z 9,0 do 3,4 tys. ton. Najbardziej obniżył się import pozostałych ziemniaków konsumpcyjnych (z 18,6 do 2,5 tys. ton).

Poprawia się również bilans obrotów przetworami ziemniaczanymi. W pierwszych trzech miesiącach 2008 r. sprzedaż frytek na rynki zagraniczne zwiększyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub.r. o ponad 2 tys. ton i wyniosła 24,5 tys. ton. Z 6,5 do 10,2 tys. ton wzrósł eksport skrobi ziemniaczanej. Natomiast nieco niższy niż przed rokiem był eksport chipsów, suszu z ziemniaków oraz syropów skrobiowych.

Wyraźnie maleje import produktów skrobiowych, a zwłaszcza syropów oraz skrobi nieprzetworzonych. Niższy jest również przywóz pozostałych przetworów ziemniaczanych.

**Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)**

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków			Produkcja skrobi ziemniaczanej <sup>a</sup>		
	2006	2007	2008	2005	2006	2007
I	.	.	.	-	1 894	-
II	.	.	.	-	41	-
III	.	.	.	-	-	-
IV	39 100	34 600	51 800	-	-	-
V	32 400	28 400		-	-	-
VI	29 400	10 200		-	-	-
VII	21 900	22 800		-	-	-
VIII	36 700	69 100		806	-	2 363
IX	159 600	298 500		27 538	12 631	28 984
X	326 900	303 300		41 608	37 510	35 730
XI	133 700	129 300		20 373	17 714	14 131
XII	45 400	41 500		5 092	1 999	-
RAZEM	747 500 <sup>b</sup>	864 500 <sup>c</sup>	51 800	95 417	71 789	81 208

<sup>a</sup> krochmal surowy nieodwodniony w przeliczeniu na 80% suchej masy, <sup>b</sup> okres VII -XII 2006, <sup>c</sup> okres VII-XII 2007

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)**

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	1 643	858	22 848	63 657	72	44 662	9 530	90 180	17 978	8 912
2006 I-XII	758	1 409	10 643	45 783	86	53 402	8 452	101 914	18 686	8 430
2007 I-XII	1 522	1 651	20 097	25 523	151	46 386	11 390	90 153	14 190	5 429
2007 I	2	40	84	2 018	22	2 757	649	7 173	1 315	650
II	72	-	151	1 921	12	2 914	764	7 076	1 058	709
III	167	170	173	2 286	2	3 568	942	8 225	1 689	644
IV	268	482	77	884	5	3 613	1 049	7 179	1 276	444
V	405	698	17	1 004	27	4 748	986	7 277	1 168	306
VI	373	-	452	994	8	4 334	967	7 165	1 333	203
VII	13	-	1 239	942	18	3 748	1 111	7 773	1 202	238
VIII	25	-	2 421	948	9	3 511	1 119	7 814	1 033	299
IX	39	-	7 399	3 864	17	4 805	860	7 689	1 151	384
X	38	1	4 871	3 432	9	4 869	1 138	8 824	929	522
XI	44	7	2 231	3 877	4	4 092	1 019	7 558	1 117	499
XII	76	252	981	3 353	16	3 426	785	6 399	920	530
2008 I	48	367	1 745	2 435	317	4 458	600	8 003	916	456
II	269	465	2 557	3 589	17	1 242	714	7 391	1 135	644
III	269	360	4 352	4 127	6	1 584	727	9 153	1 292	665

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

**Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)**

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2005 I-XII	45 566	7 988	44 205	6 967	29 735	94 745	80 414	18 621	1 481	3 112
2006 I-XII	45 010	17 310	49 552	19 312	45 485	119 696	81 120	37 196	3 897	4 662
2007 I-XII	79 048	32 086	66 176	9 295	50 721	152 471	86 443	50 624	5 065	2 987
2007 I	1 679	320	3 674	483	5 044	10 252	5 760	3 718	248	498
II	2 433	4 084	4 299	868	4 543	11 550	7 005	3 366	226	433
III	4 904	10 116	10 626	1 292	4 669	16 092	7 851	4 595	198	343
IV	12 598	10 360	9 307	852	3 282	12 947	6 987	3 267	217	248
V	37 790	4 190	21 550	1 167	6 322	16 597	8 275	4 781	447	393
VI	18 202	97	12 366	1 160	3 418	10 497	7 917	8 731	519	296
VII	113	1 528	3 378	897	4 151	18 690	8 043	5 087	794	110
VIII	391	1 072	437	627	3 755	11 836	7 851	4 663	559	99
IX	66	77	22	574	4 410	13 814	7 321	3 771	577	86
X	53	77	66	598	5 044	11 867	7 442	3 319	620	168
XI	130	-	44	453	3 888	11 520	7 911	2 986	412	169
XII	688	165	407	323	2 196	6 808	4 079	2 342	249	144
2008 I	662	1	655	518	1 816	1 905	5 956	3 215	303	133
II	1 262	974	728	512	2 432	1 108	5 384	2 179	275	149
III	1 504	2 845	1 106	237	2 101	720	5 435	2 753	56	85

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

**Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów**

Wyszczególnienie	Rodzaj Ceny	IV	II	III	IV	Wskaźnik zmian cen	
		2007	2008	2008	2008	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	Skupu	65,0	.	.	43,9	67,5	.
	Targowiskowa	126,6	57,7	56,3	55,0	43,4	97,7
	Detaliczna (zł/kg)	0,76	0,76	0,78	.	0,0	0,0
	Importowa	138,8	110,9	126,6	.	97,1	114,2
	Eksportowa	121,8	59,4	36,0	.	29,6	60,6
Relacje cen	Skup / targowisko	0,51	.	.	0,80	-	-
	Targowisko / detal	0,78	0,84	0,80	0,80	-	-
	Skup / detal	0,19	0,32	0,26	0,26	-	-
Ziemniaki skrobiowe <sup>a</sup>	Skupu (zł/t)	144,3	135,3	133,6	130,1	90,2	97,4
Skrobia ziemniaczana	Zbytu (zł/kg)	2,88	2,11	2,13	2,09	72,6	98,1
Skrobia ziemniaczana	Detaliczna (zł/kg)	4,23	4,51	4,44	4,39	103,8	98,9
Frytki	Detaliczna (zł/kg)	8,92	9,20	9,26	9,28	104,0	100,2
Chipsy	Detaliczna (zł/kg)	31,30	32,60	32,50	32,70	104,5	100,6
Pyzy ziemniaczane	Detaliczna (zł/kg)	7,08	7,48	7,54	7,60	107,3	100,8
Kopytka	Detaliczna (zł/kg)	7,52	8,04	8,10	8,14	108,2	100,5

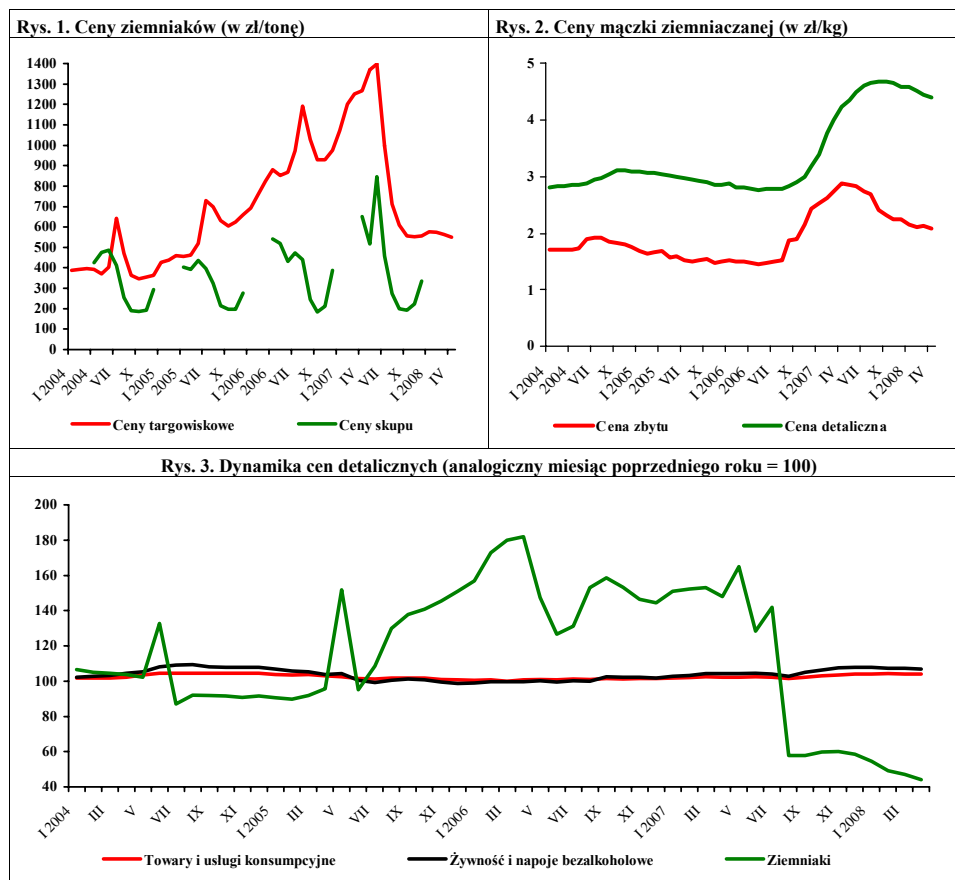
<sup>a</sup> cena minimalna gwarantowana za ziemniaki o zawartości skrobi 18% w przelicz. wg aktualnego kursu NBP

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Województwo		2007	2008			wsk. zmian cen	
		kwiecień	luty	marzec	kwiecień	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	154,3	62,0	59,9	59,0	38,2	98,4
2	Kujawsko-pomorskie	148,8	58,2	56,7	54,4	36,6	95,9
3	Lubelskie	90,2	52,6	49,9	43,4	48,2	87,0
4	Lubuskie	136,0	64,5	65,6	70,6	51,9	107,7
5	Łódzkie	136,1	45,1	48,2	44,7	32,8	92,6
6	Małopolskie	111,4	57,8	59,9	59,6	53,5	99,6
7	Mazowieckie	121,8	45,8	47,2	42,8	35,2	90,8
8	Opolskie	153,1	70,4	70,4	70,4	46,0	100,0
9	Podkarpackie	107,7	65,6	61,4	61,3	56,9	99,9
10	Podlaskie	99,7	47,9	44,6	41,0	41,1	91,8
11	Pomorskie	158,7	70,6	73,0	67,4	42,5	92,3
12	Śląskie	136,5	62,7	59,2	60,0	44,0	101,5
13	Świętokrzyskie	92,7	53,5	49,4	49,4	53,3	100,0
14	Warmińsko-mazurskie	110,8	60,4	57,0	58,9	53,2	103,3
15	Wielkopolskie	149,7	59,6	59,0	61,5	41,1	104,4
16	Zachodniopomorskie	158,1	71,7	70,6	70,6	44,7	100,1
maksimum		158,7	71,7	73,0	70,6	x	
minimum		90,2	45,1	44,6	41,0		
różnica w %		76,0	58,9	63,6	72,2		

Źródło: Dane GUS.



Źródło: Dane GUS.



# Rynek warzyw

**Grażyna Stępa**  
**Tomasz Smoleński**



W maju 2008 r. w porównaniu z kwietniem wzrosła cena skupu większości warzyw ze zbiorów ubiegłorocznych zarówno do bezpośredniego spożycia, jak i do przetwórstwa (oprócz pietruszki, której cena się nie zmieniła) oraz przeznaczonych na eksport. Spośród wszystkich gatunków warzyw – ze względu na niską podaż – najbardziej podrożała kapusta biała (do bezpośredniej konsumpcji o 70%), buraki (o 97%), marchew (o 48%), cebula. Natomiast potaniały pomidory i kapusta pekińska. Nie zmieniła się cena pietruszki. W stosunku do maja 2007 r. wzrosły ceny skupu buraków, kapusty białej, pekińskiej, marchwi, i pomidorów. Natomiast potaniała cebula (do przetwórstwa o 51%),

W maju br. w porównaniu z kwietniem w hurcie podrożała kapusta biała (o 109%), marchew (o 56%), cebula (o 46 %) i buraki ćwikłowe (o 20%). Obniżyła się cena hurtowa ogórków (o 16%) i pomidorów spod osłon (o 36%). W relacji do maja 2007 r. najbardziej wzrosły ceny hurtowe marchwi, buraków, pomidorów i kapusty białej. Natomiast obniżyły się ceny ogórków (o 15%).

W kwietniu 2008 r. w porównaniu z marcem wzrosły ceny detaliczne wszystkich warzyw świeżych. Najbardziej podrożała kapusta biała (o 50% do 1,63 zł/kg), kalafior (o 15% do 6,22 zł/kg) i marchew (o 10% do 1,81 zł/kg). Wzrosły też ceny detaliczne buraków ćwikłowych, porów, cebuli i selerów. Pieczarki potaniały o 2% (do 6,66 zł/kg). W tym czasie w stosunkowo małym stopniu zmieniły się ceny detaliczne i zbytu przetworów warzywnych (oprócz ogórków konserwowych i kalafiorów mrożonych, których ceny zbytu wzrosły odpowiednio o 6 i 5%). W stosunku do kwietnia 2007 r. zwiększyły się ceny detaliczne kapusty białej (o 81%), pieczarek, marchwi, buraków i porów. Potaniała natomiast cebula (o 35%) i selery (o 13%). W tym okresie wyżkowały ceny detaliczne wszystkich przetworów warzywnych, a najbardziej: mrożonych mieszanek warzywnych (o 10%) i ogórków konserwowych (o 9%). Wzrosły też ceny zbytu większości przetworów, np. koncentratu pomidorowego i ogórków konserwowych. Nie zmieniły się w znacznym stopniu ceny zbytu ketchupu i soku pomidorowego.

W marcu 2008 r. w porównaniu z marcem roku poprzedniego średnie i duże zakłady przetwórcze zwiększyły o 38% produkcję jednogatunkowych soków warzywnych, o 30% gotowych dań mrożonych, a także soku pomidorowego i marynat. Produkcja gotowych warzyw mrożonych obniżyła się o 19%. Na zbliżonym poziomie do poprzedniego miesiąca utrzymała się produkcja konserw warzywnych.

W marcu 2008 r. wyeksportowano 47,1 tys. ton warzyw świeżych o wartości 12,7 mln EUR. W stosunku do marca 2007 r. wolumen eksportu warzyw świeżych zwiększył się o 58%, a jego wartość o 17%. Zwiększyła się sprzedaż wszystkich warzyw świeżych, a najbardziej: marchwi (dziesięciokrotny wzrost), ogórków (ponad dwukrotny), kalafiorów (o 59%), kapusty (o 48%) i cebuli (o 46%). W marcu br. sprzedano 57,8 tys. ton przetworów warzywnych o wartości 26,5 mln EUR. Wolumen eksportu przetworów wzrósł w stosunku do marca 2007 r. o 28%, natomiast jego wartość obniżyła się o 1%. Najbardziej, bo ośmiokrotnie wzrosła sprzedaż suszów. W mniejszym stopniu zwiększył się eksport mrożonek (o 12%) i marynat (o 11%). Natomiast o 20% obniżył się eksport konserw warzywnych.

Import warzyw świeżych w marcu 2008 r. wyniósł 35,1 tys. ton, a jego wartość 30,5 mln EUR. W porównaniu z marcem 2007 r. wolumen importu warzyw świeżych obniżył się o 29%, a jego wartość o 12%. Do spadku importu warzyw świeżych przyczynił się mniejszy o 71% zakup cebuli, o 16% ogórków, o 13% czosnku, o 9% pomidorów i o 5% marchwi. Natomiast o 35% więcej zakupiono kapusty. Nieznacznie zwiększył się też import papryki. W tym okresie import przetworów warzywnych wyniósł 10,2 tys. ton, a jego wartość 8,6 mln EUR. W porównaniu z marcem 2007 r. ilość zakupionych przetworów warzywnych obniżyła się o 29%, a ich wartość o 31%. Zakupiono o 54% mniej konserw, o 47% mrożonek, o 26% suszów i o 21% marynat. Wzrósł jedynie o 12% import koncentratu pomidorowego.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula <sup>a</sup>	Cebula <sup>b</sup>	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pomidory gruntowe	Pomidory szklarniowe	Kalafiori gruntowe (szt.)	Pieczarki
2007 III	1,12	1,65	0,33	0,71	0,54	-	-	-	7,06	-	4,28
IV	1,47	1,81	0,47	0,75	0,54	-	-	-	7,69	-	4,25
V	1,71	2,05	1,08	0,86	0,57	-	-	-	4,08	-	4,09
VI	2,13	2,46	0,80	0,99	0,85	-	-	-	3,22	-	4,56
VII	1,43	2,09	0,40	1,11	0,64	0,99	0,81	-	2,34	-	5,17
VIII	0,96	1,73	0,68	0,71	0,50	1,48	1,03	1,40	1,34	1,46	6,00
IX	0,75	1,51	0,52	0,61	0,48	2,44	1,50	1,17	2,46	2,05	5,43
X	0,65	1,28	0,40	0,58	0,44	-	-	-	3,38	2,09	4,79
XI	0,64	1,24	0,38	0,59	0,46	-	-	-	4,03	-	4,60
XII	0,64	1,26	0,35	0,60	0,45	-	-	-	4,79	-	4,98
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,12</b>	<b>1,68</b>	<b>0,50</b>	<b>0,73</b>	<b>0,54</b>	<b>1,64</b>	<b>1,11</b>	<b>1,29</b>	<b>4,14</b>	<b>1,87</b>	<b>4,75</b>
2008 I	0,66	1,22	0,41	0,72	0,50	-	-	-	-	-	4,92
II	0,65	1,21	0,51	0,71	0,53	-	-	-	-	-	4,63
III	0,62	1,21	0,58	0,72	0,52	-	-	-	-	-	4,75
IV	0,71	1,24	1,12	0,96	0,65	-	-	-	5,61	-	4,69
V	0,94	1,69	1,90	1,42	1,28	-	-	-	4,52	-	4,63
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
V 2008 IV 2008	132	136	170	148	197	x	x	x	81	x	99
V 2008 V 2007	55	82	176	165	225	x	x	x	111	x	113

<sup>a</sup> z notowań spółdzielni ogrodniczych, <sup>b</sup> cena targowiskowa z notowań ZSIR MRiRW, <sup>c</sup> ceny za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Pietruszka	Fasola szparag.	Brokuly różyczk.	Kalafiori różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2007 III	1,46	0,33	0,43	0,27	0,80	-	-	-	-	-	-
IV	1,59	0,39	-	0,27	-	-	-	-	-	-	-
V	1,76	0,66	-	0,25	-	-	-	-	-	-	-
VI	1,80	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	-	-	-	0,22	-	0,72	-	-	0,98	-	-
VIII	1,03	0,45	0,22	-	-	0,71	1,20	0,87	1,22	0,53	0,21
IX	0,82	0,38	0,23	0,23	-	0,65	1,16	0,99	-	0,50	0,20
X	0,79	0,31	0,23	0,24	0,75	-	1,30	1,03	-	0,47	0,20
XI	0,78	0,33	0,24	0,23	0,75	-	1,47	1,05	-	-	-
XII	0,78	0,30	0,24	0,23	0,75	-	1,48	1,07	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,24</b>	<b>0,41</b>	<b>0,30</b>	<b>0,25</b>	<b>0,86</b>	<b>0,69</b>	<b>1,32</b>	<b>1,00</b>	<b>1,10</b>	<b>0,50</b>	<b>0,20</b>
2008 I	0,78	0,35	0,27	0,24	0,75	-	-	-	-	-	-
II	0,79	0,43	0,34	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
III	0,78	0,47	0,35	0,25	1,20	-	-	-	-	-	-
IV	0,82	0,74	0,41	0,33	0,85	-	-	-	-	-	-
V	0,86	0,95	0,45	-	0,85	-	-	-	-	-	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
V 2008 IV 2008	105	128	110	x	100	x	x	x	x	x	x
V 2008 V 2007	49	144	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki czerwone	Ziemniaki
2007 III	-	-	1,57	0,25	0,69	-	0,60	1,33	1,20	0,84	-	0,28	-
IV	-	-	2,40	0,46	1,18	-	-	1,40	1,30	0,88	-	0,23	-
V	3,06	-	1,21	0,83	-	-	-	2,20	2,50	1,05	-	0,25	-
VI	2,98	-	0,78	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VII	2,80	0,61	0,78	0,80	1,10	5,00	-	-	-	0,89	-	0,63	0,44
VIII	1,85	0,94	0,85	0,71	0,50	3,50	0,63	-	0,70	0,73	0,80	0,36	-
IX	2,86	-	1,22	0,64	0,60	3,19	0,54	1,41	0,79	0,57	0,86	0,38	0,23
X	3,42	-	0,81	0,39	0,55	3,30	0,54	1,37	0,78	0,43	0,84	0,37	0,23
XI	3,38	-	0,69	0,32	0,51	-	0,51	1,47	0,77	0,44	0,86	0,36	-
XII	-	-	0,84	0,34	0,50	-	0,50	1,59	0,78	0,42	0,85	0,37	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,91</b>	<b>0,78</b>	<b>1,07</b>	<b>0,50</b>	<b>0,66</b>	<b>3,75</b>	<b>0,56</b>	<b>1,57</b>	<b>1,06</b>	<b>0,72</b>	<b>0,89</b>	<b>0,36</b>	<b>0,30</b>
2008 I	-	-	1,74	0,48	0,45	-	0,57	1,71	0,77	0,44	2,00	0,35	-
II	-	-	1,71	0,57	0,46	-	0,65	1,92	0,80	0,45	2,00	0,38	-
III	-	-	1,84	0,61	0,56	-	0,71	2,63	0,75	0,44	-	0,38	-
IV	5,90	-	3,01	1,22	0,70	-	0,93	2,80	0,80	0,58	-	0,55	-
V	3,92	-	1,53	1,37	-	-	-	-	-	0,83	-	-	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>													
<u>V 2008</u> IV 2008	66	x	51	112	x	x	x	x	x	143	x	x	x
<u>V 2008</u> V 2007	128	x	126	165	x	x	x	x	x	79	x	x	x

<sup>a</sup> cena za sztukę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Soki warzywne pozostałe	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne	Dania mrożone gotowe	Marynaty
2006 XII	2 152	933	32 767	3 384	1 343	3 325
<b>2006 I-XII</b>	<b>32 607</b>	<b>10 456</b>	<b>428 679</b>	<b>72 237</b>	<b>15 502</b>	<b>57 187</b>
2007 I	3 306	837	37 035	5 341	1 626	3 285
II	3 335	929	33 376	5 075	1 543	3 331
III	4 138	690	30 500	6 577	1 789	4 986
IV	4 175	1 205	18 526	4 494	1 442	3 060
V	3 472	296	21 912	4 361	1 248	2 037
VI	2 871	455	20 237	9 694	1 098	1 741
VII	2 890	319	24 636	11 243	928	7 564
VIII	3 806	756	53 689	18 082	1 450	8 425
IX	4 188	927	60 892	18 770	1 310	4 706
X	2 677	606	66 569	8 991	1 581	5 434
XI	2 566	764	51 442	7 038	1 696	4 600
XII	3 144	521	38 369	5 841	1 971	3 193
<b>2007 I-XII</b>	<b>40 568</b>	<b>8 305</b>	<b>457 183</b>	<b>105 507</b>	<b>17 682</b>	<b>52 362</b>
2008 I	3 193	807	42 032	7 479	1 759	3 054
II	3 867	750	42 332	7 040	1 481	3 238
III	3 939	1 032	34 403	6 952	1 918	3 296
<b>Wskaźnik zmian w %</b>						
<u>III 2008</u> II 2007	102	138	81	99	130	102

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008			III 2008 III 2007 (%)	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II		III
	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony	tony		tony
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>27923</b>	<b>25271</b>	<b>29933</b>	<b>20740</b>	<b>28192</b>	<b>36364</b>	<b>39207</b>	<b>45081</b>	<b>39003</b>	<b>48674</b>	<b>38124</b>	<b>32053</b>	<b>410563</b>	<b>33942</b>	<b>44209</b>	<b>47147</b>	<b>158</b>
Cebula	9256	8221	7855	6244	7526	6969	8373	12056	12108	14395	12988	10060	116051	12186	14595	11489	146
Kapusta	5144	5913	8835	6584	3420	5982	5113	2709	2887	5956	5671	3913	62126	7305	11917	13046	148
Marchew	922	764	1001	1049	1564	1771	1988	1832	2433	3153	3284	3045	22807	3396	6664	9697	969
Ogórki	415	151	52	441	1253	2642	6400	4326	902	696	276	390	17943	165	121	135	260
Pomidory	1021	1021	1419	1461	8998	10473	9182	13437	10747	10375	3477	2963	74573	637	1073	1515	107
Kalafiory	179	205	325	261	1150	4054	2905	4083	2358	3840	1585	616	21561	449	408	516	159
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>39943</b>	<b>38845</b>	<b>45350</b>	<b>31811</b>	<b>33115</b>	<b>28327</b>	<b>24475</b>	<b>28565</b>	<b>36771</b>	<b>48056</b>	<b>44124</b>	<b>37327</b>	<b>436710</b>	<b>44537</b>	<b>46226</b>	<b>57827</b>	<b>128</b>
Susze	1560	1261	1186	1097	1157	999	808	817	1296	1479	1431	1386	14476	1647	1453	9552	805
Marynaty	2322	2369	2742	3247	3192	3181	2687	2631	2984	4403	3823	3166	36747	3056	3177	3053	111
Konserwy	3694	3994	4454	3703	3311	2359	1873	1862	2385	4231	3289	3480	38635	4516	3240	3548	80
-kapusta kwasz.	1784	1852	2376	1958	1159	911	745	599	610	1154	1170	1243	15562	1211	1065	1376	58
Miżonki	29264	28210	33937	21206	23028	19060	16390	20730	26815	34608	32060	26083	312621	31943	34955	38002	112
<b>Pieczarki i ich przetwory</b>	<b>14903</b>	<b>13391</b>	<b>17819</b>	<b>16107</b>	<b>15315</b>	<b>11906</b>	<b>11287</b>	<b>10811</b>	<b>12583</b>	<b>15833</b>	<b>16750</b>	<b>16013</b>	<b>124280</b>	<b>16804</b>	<b>15580</b>	<b>17409</b>	<b>98</b>
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>10296</b>	<b>9260</b>	<b>10874</b>	<b>9039</b>	<b>16951</b>	<b>19100</b>	<b>20008</b>	<b>21759</b>	<b>19919</b>	<b>22537</b>	<b>14479</b>	<b>11382</b>	<b>185604</b>	<b>11694</b>	<b>12009</b>	<b>12749</b>	<b>117</b>
Cebula	4482	3903	3579	3034	3812	3637	3878	4249	4033	4768	4811	3544	47730	4699	4048	3152	88
Kapusta	688	840	1471	955	772	1265	966	554	522	825	800	666	10323	1289	2134	2476	168
Marchew	166	157	187	178	346	364	495	303	294	392	404	368	3654	420	760	1319	705
Ogórki	250	56	51	328	847	2040	2019	1599	558	489	214	244	8695	159	71	187	367
Pomidory	720	717	1220	1753	7354	7990	7798	9868	8589	8925	2936	1795	59666	406	553	956	78
Kalafiory	95	109	170	141	431	1099	1422	1449	1174	1731	743	314	8879	256	232	252	148
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>24907</b>	<b>22843</b>	<b>26752</b>	<b>19641</b>	<b>20897</b>	<b>18932</b>	<b>16349</b>	<b>18829</b>	<b>23767</b>	<b>30801</b>	<b>27990</b>	<b>25838</b>	<b>277546</b>	<b>26999</b>	<b>26806</b>	<b>26473</b>	<b>99</b>
Susze	3002	2329	2370	2048	2295	2024	1609	1830	2807	3012	2923	2875	29122	3225	2972	3059	129
Marynaty	2146	2062	2653	2477	2449	2490	2190	2168	2355	3706	3201	2748	30647	2558	2457	2340	88
Konserwy	2155	2256	2529	2167	2160	2048	1581	1792	2090	3472	2506	2601	27357	2907	2684	2797	111
-kapusta kwasz.	557	574	692	576	444	428	318	291	291	500	534	587	5792	477	423	449	65
Miżonki	15275	13978	16916	11101	12191	10020	8605	10998	13695	17592	16441	12044	159428	15615	16191	15656	93
<b>Pieczarki i ich przetwory</b>	<b>22036</b>	<b>19114</b>	<b>24541</b>	<b>21816</b>	<b>21053</b>	<b>17096</b>	<b>16419</b>	<b>16245</b>	<b>19095</b>	<b>22070</b>	<b>23719</b>	<b>21791</b>	<b>179463</b>	<b>23967</b>	<b>21969</b>	<b>23233</b>	<b>95</b>

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008			III 2008 III 2007 (%)		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III		
Warzywa ogółem	35790	34259	49680	44102	35668	20363	9649	4732	5497	6804	20448	25825	292818	30127	36433	35135		71
Cebula	8858	11159	11408	12668	11425	6202	2980	1406	1869	2402	2950	3899	77227	3804	4330	3303		29
Kapusta	57	50	378	1697	1225	335	14	143	3	12	38	28	3977	52	107	512		135
Marchew	1097	2174	4461	4902	5812	5337	941	505	280	68	307	1375	27259	1692	3211	4250		95
Ogórki	5040	2654	3047	2067	1488	312	188	81	1055	1556	4396	4091	25977	4343	3580	2545		84
Pomidory	11226	9306	14334	10828	8838	4436	2205	578	651	591	585	9451	78293	11453	13172	12991		91
Papryka	2494	2306	2588	2198	2269	2249	1553	632	520	525	2525	2226	22086	2661	3066	2622		101
Czosnek	740	276	868	1099	534	363	931	596	381	332	387	602	7110	395	307	752		87
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>11824</b>	<b>12508</b>	<b>14412</b>	<b>10530</b>	<b>12831</b>	<b>12498</b>	<b>11676</b>	<b>11695</b>	<b>11957</b>	<b>14986</b>	<b>16922</b>	<b>14179</b>	<b>156018</b>	<b>12239</b>	<b>14667</b>	<b>10180</b>		<b>71</b>
Mrożonki	2883	3662	3863	2712	2824	2618	2398	2976	2616	3152	3528	3216	36448	2479	2929	2050		53
Susze	1510	1058	1243	809	958	1188	897	742	880	1265	972	694	12216	979	1360	923		74
Marynaty	846	901	989	1073	1087	1029	784	901	1299	1090	1301	1069	12369	869	1214	786		79
Konserwy	1349	2799	3480	1900	2421	2112	2112	2896	3493	3525	3765	2504	32356	2457	2769	1610		46
<i>-kukurydza konserw.</i>	674	1615	2227	913	1354	1060	1147	2082	2171	2100	2050	1007	18401	978	1201	669		30
Koncentrat pomid.	3910	3043	3340	2964	4173	4271	3984	2564	2632	4408	5723	5294	46306	4256	5379	3744		112
<b>Warzywa ogółem</b>	<b>32226</b>	<b>24652</b>	<b>39266</b>	<b>33799</b>	<b>19245</b>	<b>10884</b>	<b>6162</b>	<b>2512</b>	<b>3069</b>	<b>4571</b>	<b>19937</b>	<b>23677</b>	<b>22000</b>	<b>24413</b>	<b>26395</b>	<b>30493</b>		<b>78</b>
Cebula	1680	2171	2918	2839	2665	1286	403	196	296	347	361	646	15808	388	651	881		30
Kapusta	31	27	182	640	312	92	4	41	1	3	6	18	1358	25	48	224		123
Marchew	295	551	1185	971	1148	1224	232	122	72	14	112	368	6295	324	624	818		69
Ogórki	5346	3685	2685	1716	1141	209	93	63	619	1226	3822	3256	23860	4166	3753	2458		92
Pomidory	14296	9323	17075	14882	6471	3162	1893	626	762	753	6418	11018	86680	10315	10548	14092		83
Papryka	3915	3858	4883	4108	4105	3283	2339	498	316	738	4819	3621	36483	3423	4205	4691		96
Czosnek	834	476	1012	1058	605	449	593	334	292	316	380	529	6878	280	220	513		51
<b>Przetwory ogółem</b>	<b>10885</b>	<b>11707</b>	<b>12499</b>	<b>8544</b>	<b>10354</b>	<b>10421</b>	<b>10144</b>	<b>9752</b>	<b>10721</b>	<b>13295</b>	<b>13623</b>	<b>11975</b>	<b>133919</b>	<b>10450</b>	<b>12750</b>	<b>8568</b>		<b>69</b>
Mrożonki	2968	2971	3254	2133	2105	1946	1891	2147	2071	2498	2742	2302	29027	2020	2378	1657		51
Susze	2213	1825	1912	1272	1695	1785	1565	1453	1577	2051	1735	1333	20416	1573	2112	1323		69
Marynaty	756	756	875	875	769	870	607	653	819	814	1152	984	9930	719	911	596		68
Konserwy	1861	3576	3368	1736	2392	2223	2366	2527	3556	3846	3856	2895	34202	2526	2868	1740		52
<i>-kukurydza konserw.</i>	534	1262	1726	637	1005	842	990	1464	1831	1861	1756	1003	14912	791	1002	627		36
Koncentrat pomid.	2115	1775	1968	1703	2397	2602	2363	1667	1764	2695	2786	3311	27144	2690	3513	2396		122

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRIRW, MF, od 1.1.2006 r. CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafiory	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2007 I	0,48	0,13	0,18	0,60	0,70	0,53	1,44	1,14	0,31	0,46
II	0,47	0,14	0,21	0,37	0,70	0,53	1,37	1,04	0,31	0,45
III	0,46	0,17	0,19	0,97	0,86	0,52	1,33	1,23	0,29	0,46
IV	0,49	0,15	0,17	0,75	1,20	0,54	1,37	0,65	0,29	0,52
V	0,51	0,23	0,22	0,68	0,82	0,37	1,42	0,66	0,38	0,49
VI	0,52	0,21	0,21	0,77	0,76	0,27	1,48	0,71	0,47	0,45
VII	0,46	0,19	0,25	0,32	0,85	0,49	1,51	0,68	0,43	0,47
VIII	0,35	0,20	0,17	0,37	0,73	0,35	1,57	0,74	0,49	0,53
IX	0,33	0,18	0,12	0,62	0,80	0,50	1,62	0,68	0,48	0,50
X	0,33	0,14	0,12	0,70	0,86	0,45	1,43	0,72	0,43	0,52
XI	0,37	0,14	0,12	0,78	0,84	0,47	1,46	0,73	0,46	0,52
XII	0,35	0,17	0,12	0,62	0,61	0,51	1,42	0,71	0,47	0,45
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,41</b>	<b>0,17</b>	<b>0,16</b>	<b>0,48</b>	<b>0,80</b>	<b>0,41</b>	<b>1,44</b>	<b>0,77</b>	<b>0,37</b>	<b>0,49</b>
2008 I	0,39	0,18	0,12	0,96	0,64	0,57	1,51	0,74	0,39	0,48
II	0,28	0,18	0,11	0,59	0,52	0,57	1,52	0,72	0,40	0,46
III	0,27	0,19	0,14	1,38	0,63	0,49	1,38	0,64	0,33	0,37
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>III 2008</u> II 2008	96	106	127	234	121	86	91	89	83	80
<u>III 2008</u> III 2007	86	112	74	142	73	94	104	52	114	80

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ. MRiRW i MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała <sup>a</sup>	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafiory gruntow <sup>a</sup>
2006 XII	1,19	1,06	0,78	0,67	-	-	6,53	5,58	-
<b>2006 I-XII</b>	<b>0,93</b>	<b>0,89</b>	<b>1,04</b>	<b>0,78</b>	<b>1,71</b>	<b>1,03</b>	<b>4,22</b>	<b>5,02</b>	<b>2,10</b>
2007 I	1,28	1,13	0,78	0,69	-	-	13,38	-	-
II	1,29	1,30	0,80	0,69	-	-	11,13	-	-
III	1,31	1,32	0,81	0,63	-	-	7,11	14,08	-
IV	1,83	1,35	0,87	0,66	-	9,37	5,50	9,37	-
V	1,73	2,06	0,90	0,65	-	-	4,04	4,18	-
VI	2,12	1,69	1,25	0,93	2,60	-	2,13	3,22	-
VII	1,41	2,13	1,03	0,69	1,02	1,98	1,13	2,97	2,26
VIII	1,00	2,07	0,73	0,57	1,50	0,91	1,62	1,65	1,74
IX	0,78	1,76	0,71	0,55	3,40	1,29	2,96	2,89	2,75
X	0,70	1,54	0,70	0,56	4,33	1,24	3,61	3,25	2,45
XI	0,68	1,42	0,72	0,55	7,32	-	5,46	4,08	-
XII	0,68	1,28	0,72	0,56	-	-	6,50	4,82	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,23</b>	<b>1,59</b>	<b>0,84</b>	<b>0,64</b>	<b>3,36</b>	<b>2,96</b>	<b>5,38</b>	<b>5,05</b>	<b>2,30</b>
2008 I	0,69	1,29	0,99	0,60	-	-	-	-	-
II	0,74	1,45	0,96	0,62	-	-	9,30	13,50	-
III	0,73	1,51	0,95	0,60	-	-	6,57	14,39	-
IV	0,82	1,26	1,00	0,82	-	-	4,11	7,46	-
V	1,20	2,63	1,56	0,98	-	-	3,45	4,78	-
<b>Wskaźnik zmian w %</b>									
<u>V 2008</u> IV 2008	146	209	156	120	x	x	84	64	x
<u>V 2008</u> V 2007	69	128	173	151	x	x	85	114	x

<sup>a</sup> ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe <sup>a</sup>	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafiory mrożone	Mieszanki warzywne mrożone <sup>b</sup>	Kecup	Sok pomidorowy <sup>a</sup>
2007 III	2,67	7,74	3,22	2,98	2,89	5,98	2,26
IV	2,64	7,83	3,26	2,84	2,88	6,01	2,27
V	2,68	7,96	3,24	2,86	2,93	6,09	2,30
VI	2,69	7,85	3,24	2,82	2,95	6,06	2,32
VII	2,74	7,88	3,25	2,82	3,03	6,00	2,32
VIII	2,76	7,89	3,22	2,86	3,01	6,00	2,24
IX	2,82	8,04	3,20	2,91	2,97	5,98	2,23
X	2,88	7,98	3,15	2,89	2,94	6,10	2,29
XI	2,96	8,01	3,19	2,97	2,98	6,13	2,32
XII	2,94	8,00	3,22	2,99	3,04	6,11	2,32
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,77</b>	<b>7,88</b>	<b>3,23</b>	<b>2,92</b>	<b>2,98</b>	<b>6,04</b>	<b>2,28</b>
2008 I	2,89	8,75	3,23	2,99	3,00	6,11	2,27
II	2,88	8,89	3,28	3,04	3,04	6,13	2,22
III	2,91	9,32	3,30	3,02	3,06	6,15	2,25
IV	3,08	9,19	3,35	3,18	3,13	6,07	2,28
<b>Wskaźnik zmian w %</b>							
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	106	99	102	105	102	99	101
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	1,17	117	103	112	109	101	100

<sup>a</sup> zł/litr, <sup>b</sup> groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory gruntowe	Ogórki gruntowe	Kalafiory	Pieczarki
2007 II	2,09	0,75	1,64	1,29	3,11	4,23	12,11	-	-	5,76	6,05
III	2,15	0,75	1,66	1,29	3,20	4,28	12,96	-	-	5,54	6,02
IV	2,43	0,90	1,75	1,32	3,68	4,40	14,59	-	-	6,14	6,04
V	2,73	1,48	1,85	1,35	4,41	4,27	14,30	-	-	4,97	6,01
VI	2,98	2,41 <sup>a</sup>	2,06	1,82	4,78	4,32	11,48	-	3,94	2,88	6,28
VII	2,67	2,63 <sup>a</sup>	2,11	1,67	5,14	-	10,18	-	2,17	3,30	7,03
VIII	2,18	2,73 <sup>a</sup>	1,72	1,41	4,14	4,69	5,36	2,91	2,91	2,78	7,62
IX	1,79	1,24	1,56	1,30	3,49	3,90	4,12	3,71	3,81	3,62	7,35
X	1,62	1,00	1,49	1,26	3,12	3,81	4,65	4,81	4,79	3,54	6,85
XI	1,55	0,91	1,48	1,25	3,02	3,63	10,75	-	-	3,71	6,70
XII	1,55	0,90	1,48	1,27	3,00	3,67	11,91	-	-	4,07	7,05
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,15</b>	<b>0,97</b>	<b>1,70</b>	<b>1,38</b>	<b>3,68</b>	<b>4,12</b>	<b>10,24</b>	<b>3,81</b>	<b>4,65</b>	<b>4,35</b>	<b>6,59</b>
2008 I	1,56	0,95	1,57	1,29	3,10	4,38	11,24	-	-	5,42	7,05
II	1,56	1,03	1,63	1,30	3,12	4,53	9,99	-	-	5,40	6,82
III	1,55	1,09	1,64	1,31	3,11	4,45	-	-	-	5,43	6,82
IV	1,59	1,63	1,81	1,40	3,20	4,71	-	-	-	6,22	6,66
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	103	150	110	107	103	106	x	x	x	115	98
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	65	181	103	106	87	107	x	x	x	101	110

<sup>a</sup> cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy	Fasola szparag. mrożona	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy <sup>a</sup>	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny
2007 II	4,27	15,57	7,44	5,80	7,42	6,02	8,85	3,59	5,38	7,94	3,98
III	4,26	15,71	7,58	5,80	7,52	6,10	8,85	3,61	5,33	7,97	4,00
IV	4,21	15,86	7,60	5,78	7,54	6,10	8,85	3,61	5,30	7,83	4,01
V	4,21	15,86	7,74	5,78	7,62	6,14	8,85	3,62	5,38	7,91	4,03
VI	4,19	15,86	7,78	5,80	7,64	6,22	8,85	3,65	5,40	7,97	4,04
VII	4,21	15,86	7,80	5,80	7,64	6,24	8,85	3,66	5,45	8,03	4,05
VIII	4,22	16,00	7,82	5,82	7,64	6,28	8,90	3,69	5,50	8,06	4,05
IX	4,22	16,00	7,94	5,82	7,70	6,32	8,85	3,71	5,55	8,14	4,06
X	4,27	16,14	8,00	5,94	7,74	6,42	8,85	3,73	5,58	8,14	4,13
XI	4,34	16,14	8,02	5,94	7,78	6,46	8,85	3,75	5,63	8,14	4,18
XII	4,36	16,14	8,00	6,00	7,80	6,48	8,90	3,77	5,58	8,17	4,20
<b>2007 I-XII</b>	<b>4,25</b>	<b>15,89</b>	<b>7,75</b>	<b>5,84</b>	<b>7,61</b>	<b>6,23</b>	<b>8,85</b>	<b>3,67</b>	<b>5,45</b>	<b>8,02</b>	<b>4,06</b>
2008 I	4,41	16,29	8,00	6,06	7,90	6,54	9,00	3,79	5,65	8,31	4,23
II	4,50	16,43	7,98	6,10	7,92	6,60	9,05	3,79	5,65	8,34	4,24
III	4,49	16,43	7,96	6,14	7,98	6,66	9,10	3,79	5,60	8,31	4,27
IV	4,57	16,43	8,00	6,18	8,02	6,72	9,10	3,79	5,75	8,37	4,27
<b>Wskaźnik zmian w %</b>											
<u>IV 2008</u> III 2008	102	100	101	101	101	101	100	100	103	101	100
<u>IV 2008</u> IV 2007	109	104	105	107	106	110	103	105	108	107	106

<sup>a</sup> w zł/l

Źródło: Dane GUS.

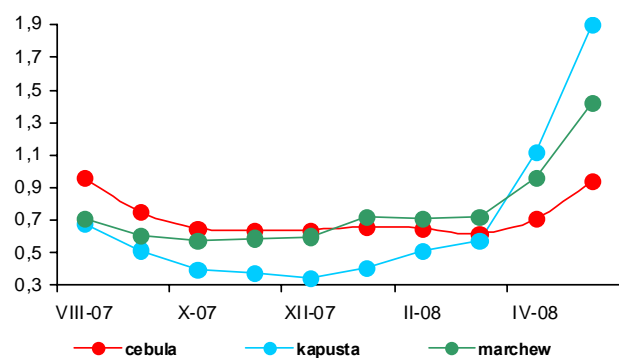
Tab. 12. Relacje cen hurtowych w Polsce i w Niemczech (%)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki	Ogórki	Kalafioły
2006 XII	50	75	32	28	-	-
2007 I	48	72	35	29	-	-
II	47	68	45	27	-	-
III	47	61	61	28	-	-
IV	48	57	66	26	-	-
V	46	59	68	27	-	-
VI	48	62	65	26	-	-
VII	49	65	62	25	45	54
VIII	45	68	32	28	-	-
IX	42	72	39	29	-	-
X	41	73	32	27	-	-
XI	44	71	28	27	-	-
XII	43	73	34	26	-	-
2008 I	45	69	38	27	-	-
II	44	72	39	25	-	-
III	46	73	35	26	52	62
IV	49	60	52	29	-	-

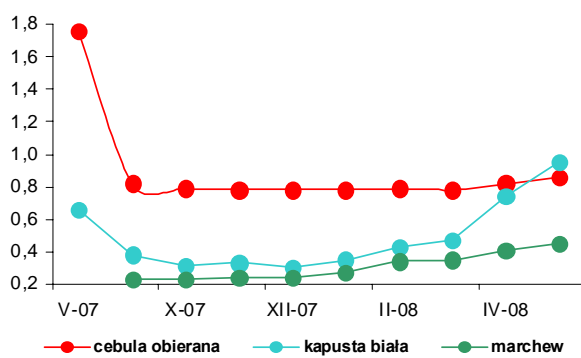
Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS, i ZMP der Markt Obst und Gemüse.



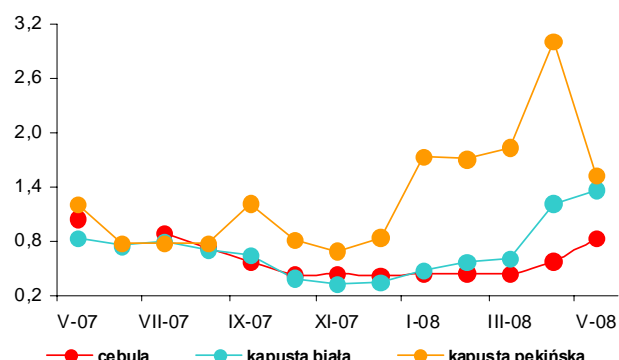
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)



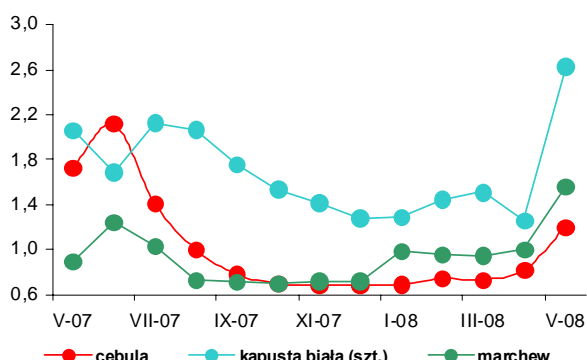
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)



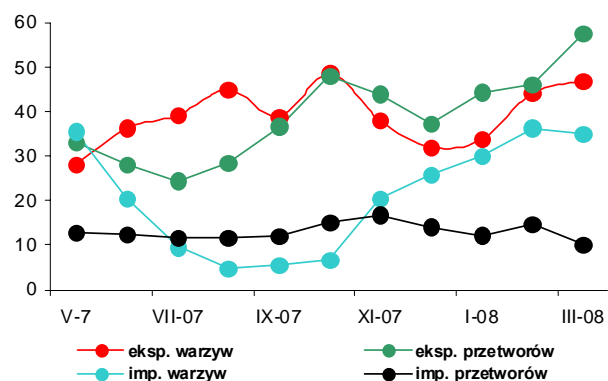
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)



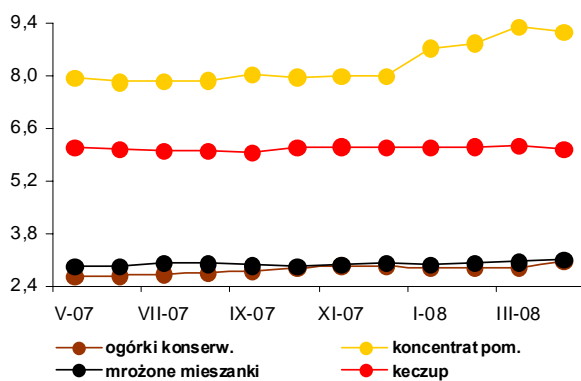
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)



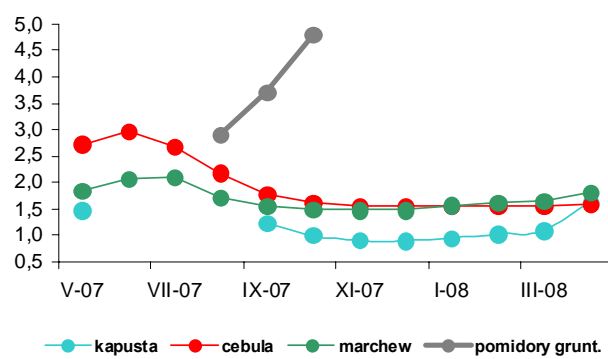
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. ton)



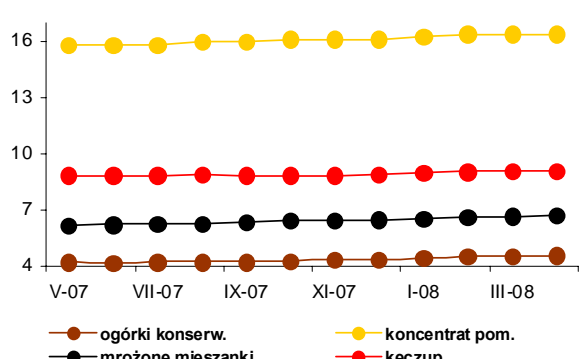
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)



Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)



Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)



# Rynek owoców

**Bożena Nosecka**  
**Irena Strojewska**



W maju 2008 r. ceny truskawek na rynku hurtowym były o 50% wyższe niż w maju roku poprzedniego, podrożały też jabłka o 34%. Najbardziej podrożały odmiany 'Cortland' (o 74%) i 'Jonagold' (o 31%). Ceny jabłek oferowane przez firmy eksportowe wzrosły o 24%, a najwyższy wzrost dotyczył odmiany 'Golden Delicious' (o 29%) i 'Gala' (o 25%). Jabłka przeznaczone do przetwórstwa potaniały o 40%. Spadek cen jabłek przemysłowych wynikał z braku zapotrzebowania na surowiec zakładów produkujących zagęszczony sok jabłkowy. W maju ceny hurtowe gruszek (głównie pochodzących z importu) były niższe niż w maju roku poprzedniego o 5%. Z powodu niedoborów na rynku europejskim i światowym zwiększyły się ceny importowe i hurtowe wszystkich owoców cytrusowych. Najbardziej (ponad dwukrotnie) wyższe były ceny hurtowe cytryn. Ceny pomarańcz zwiększyły się o 3% i mandarynek o 5%. Potaniały winogrona o 9%, a banany o 7%. W maju 2008 r. ceny hurtowe wszystkich owoców krajowych i cytrusowych były wyższe niż w miesiącu poprzednim. Wyższe niż w kwietniu 2008 r. były ceny oferowane za jabłka przez firmy eksportowe (o 8%) i spółdzielnie ogrodnicze (o 10%). Ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa obniżyły się o 27%.

Ceny jabłek w Polsce były niższe niż w większości krajów rozszerzonej Wspólnoty, choć różnice te w pierwszych miesiącach 2008 r. były mniejsze, niż na początku roku poprzedniego. W kwietniu ceny hurtowe w naszym kraju stanowiły 72% średnich cen hurtowych w Niemczech, wobec 61% w kwietniu 2007 r. Zmniejszyły się także różnice cen truskawek z 39% w roku 2007 do 62% w kwietniu 2008 r.

Średnie ceny detaliczne owoców strefy umiarkowanej w kwietniu 2008 r., w relacji do kwietnia roku poprzedniego zwiększyły się o 44%. Owoce południowe podrożały o 21%, a przetwory owocowe o 7,6%. Średnie ceny owoców i ich przetworów wzrosły o 28,6%, przy wzroście cen żywności o 6,8%. Wyższe były

ceny niemal wszystkich owoców i ich przetworów, a najbardziej podrożały: cytryny (o 94%), jabłka (o 57%) i mrożone truskawki (o 47%). W kwietniu 2008 r. nieznacznie tańsze niż w miesiącu poprzednim były winogrona (o 13%).

W firmach średnich i dużych produkcja pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych była w marcu 2008 r. wyższa niż w marcu roku poprzedniego o 4%, natomiast soków zagęszczonych obniżyła się o 50%. Produkcja mrożonych owoców obniżyła się o 47%, a dżemów wzrosła o 48%. W marcu 2008 r. większa niż w lutym br. była produkcja soków pitnych owocowych i owocowo-warzywnych o 25%. Produkcja soków zagęszczonych obniżyła się o 8%, dżemów o 10%, a owoców mrożonych o 20%.

W marcu 2008 r. eksport owoców świeżych był niższy w porównaniu z marcem roku poprzedniego o 43%, a przetworów owocowych o 30%. Najbardziej obniżyły się rozmiary zagranicznej sprzedaży truskawek i wiśni (o ponad 70%), jabłek (o 48%), dżemów (o 44%) i zagęszczonego soku jabłkowego (o 41%). Eksport owoców mrożonych zmniejszył się o 44%. Z powodu wzrostu cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów (najbardziej podrożał zagęszczony sok jabłkowy), wpływy z zagranicznej sprzedaży całej tej grupy towarowej obniżyły się mniej, niż wolumen eksportu i stanowiły 69% poziomu z marca 2007 r. Podrożenie w imporcie spowodowało spadek przywozu niemal wszystkich owoców południowych i ich przetworów (z wyjątkiem winogron i ananasów w puszkach). Niedobory na rynku krajowym spowodowały wzrost importu jabłek (o 97%). Wartość przywozu owoców i ich przetworów w marcu obniżyła się o 8% do 89 mln EUR. Ujemne saldo obrotów tymi produktami w marcu 2008 r. wyniosło 3,5 mln EUR, wobec dodatniego 0,3 mln EUR w marcu 2007 r. W miesiącach I-III 2008 r. ujemne saldo osiągnęło poziom 37,7 mln EUR wobec ujemnego 2,8 mln EUR w analogicznym okresie 2007 r.

**Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)**

Miesiące	Jablka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2007 III	1,27	2,45	-	-	-	-	-
IV	1,39	2,73	-	-	-	-	-
V	1,98	2,82	8,43	-	-	-	-
VI	2,15	-	3,13	-	-	-	-
VII	2,07	-	-	2,94	4,59	2,93	2,93
VIII	2,45	2,83	-	-	4,83	2,29	2,61
IX	2,07	2,55	-	-	-	2,61	2,09
X	2,04	2,58	-	-	-	-	-
XI	1,90	2,41	-	-	-	-	-
XII	1,85	2,38	-	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,77</b>	<b>2,53</b>	<b>5,78</b>	<b>2,94</b>	<b>4,71</b>	<b>2,61</b>	<b>2,54</b>
2008 I	1,96	2,08	-	-	-	-	-
II	2,04	3,14	-	-	-	-	-
III	2,16	3,64	-	-	-	-	-
IV	2,30	-	-	-	-	-	-
V	2,52	-	-	-	-	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>							
$\frac{V\ 2008}{IV\ 2008}$	110	x	x	x	x	x	x
$\frac{V\ 2008}{V\ 2007}$	127	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

**Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg)**

Miesiące	Jablka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2007 III	0,48	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,45	-	-	-	-	-	-	-	-
VI	-	3,24	1,43	1,75	2,46	-	-	-	-
VII	0,45	3,93	1,91	3,40	3,86	-	1,96	1,71	-
VIII	0,74	-	-	-	4,09	2,72	-	-	1,25
IX	0,88	-	-	-	4,50	2,50	-	-	1,15
X	0,84	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,74	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,70	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,61</b>	<b>3,41<sup>a</sup></b>	<b>1,81<sup>a</sup></b>	<b>3,22<sup>a</sup></b>	<b>3,93<sup>a</sup></b>	<b>2,75<sup>a</sup></b>	<b>1,94<sup>a</sup></b>	<b>1,71<sup>a</sup></b>	<b>1,20<sup>a</sup></b>
2008 I	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,59	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,50	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,27	-	-	-	-	-	-	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>									
$\frac{V\ 2008}{IV\ 2008}$	73	x	x	x	x	x	x	x	x
$\frac{V\ 2008}{V\ 2007}$	60	x	x	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Maliny	Śliwki
2007 III	1,13	1,40 <sup>a</sup>	1,80 <sup>a</sup>	1,12	1,13	1,12	1,10	-	-	-	-	-	-
IV	1,24	1,33 <sup>a</sup>	1,73 <sup>a</sup>	1,17	1,18	1,16	1,15	-	-	-	-	-	-
V <sup>a</sup>	1,77	1,60	1,98	1,97	1,95	1,96	1,91	-	-	4,50	-	-	-
VI <sup>a</sup>	1,90	-	-	2,03	1,97	1,96	2,00	-	-	4,23	8,50	9,00	-
VII	1,91	-	-	2,07	2,0	2,00	2,00	-	-	-	7,75	9,00	-
VIII	1,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,09
IX	1,63	1,87	-	-	-	-	1,80	2,0	2,0	-	-	-	2,30
X	1,54	1,73	-	1,45	1,50	1,57	1,58	1,95	1,95	-	-	-	2,50
XI	1,46	1,73	1,80	1,37	1,50	1,42	1,45	2,00	2,00	-	-	-	-
XII	1,45	1,78	1,87	1,41	1,47	1,44	1,44	1,99	1,99	-	-	-	-
<b>2007 I-XII</b>	<b>1,47</b>	<b>1,57</b>	<b>1,83</b>	<b>1,45</b>	<b>1,44</b>	<b>1,44</b>	<b>1,47</b>	<b>1,89</b>	<b>1,87</b>	<b>4,37</b>	<b>8,13</b>	<b>9,00</b>	<b>2,30</b>
2008 I	1,79	1,80	1,97	1,73	1,64	1,64	1,61	1,90	1,90	-	-	-	-
II	1,76	1,81	1,94	1,83	1,72	1,71	1,71	-	-	-	-	-	-
III	1,79	1,90 <sup>a</sup>	2,10 <sup>a</sup>	1,74	1,70	1,69	1,69	-	-	-	-	-	-
IV <sup>a</sup>	2,03	1,96	2,33	2,13	2,04	2,05	2,06	-	-	-	-	-	-
V <sup>a</sup>	2,19	2,00	2,55	2,32	2,25	2,25	2,28	-	-	-	-	-	-
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>													
<u>V 2008</u> <u>IV 2008</u>	108	102	109	109	110	110	111	x	x	x	x	x	x
<u>V 2008</u> <u>V 2007</u>	124	125	129	118	115	115	119	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne owocowe i owocowo-warzywne	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty
2007 II	5 795	7 339	25 776	2 778	10 995	3 702	1 281
III	7 552	9 443	31 246	3 044	14 565	4 273	1 307
IV	8 409	9 662	27 806	2 049	9 403	4 411	1 094
V	7 495	6 327	25 350	979	8 203	4 063	1 313
VI	6 408	7 558	26 028	5 116	84 340	5 296	990
VII	6 548	6 486	18 851	12 091	72 542	4 687	3 187
VIII	5 955	7 203	20 553	22 451	29 822	3 419	1 611
IX	5 667	6 693	26 221	34 700	19 919	3 967	1 307
X	7 304	8 449	26 060	38 007	12 624	4 671	879
XI	5 068	7 416	25 000	8 143	11 262	3 876	901
XII	5 458	8 450	19 367	2 766	8 559	3 317	887
<b>2007 I-XII</b>	<b>78 723</b>	<b>94 528</b>	<b>297 635</b>	<b>136 327</b>	<b>293 413</b>	<b>49 633</b>	<b>16 663</b>
I	4 837	6 485	27 659	4 533	9 496	4 166	1 247
II	4 057	7 512	28 508	1 648	11 386	7 061	926
III	6 783	9 981	33 193	1 522	9 141	6 324	921
<b>Wskaźniki zmian (%)</b>							
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	167	133	116	92	80	90	99
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	90	106	106	50	63	148	70

Źródło: Dane GUS.

Tabela 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008			III 2008	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	III 2007 (%)
<b>Owoce świeże</b>	95 558	91 562	121 133	54 305	42 081	45 809	36 164	24 374	28 953	19 387	26 524	43 943	629 792	41 340	56 076	69 592	57
Jabłka	87 548	83 612	111 609	47 167	34 311	18 321	4 434	2 545	5 631	6 023	11 460	21 827	434 489	29 452	41 570	58 342	52
Gruszki	168	242	270	189	264	262	225	161	400	307	375	401	3 264	290	560	956	354
Truskawki	78	29	131	48	856	15 021	519	147	47	61	68	306	17 312	19	77	37	28
Śliwki	77	15	11	31	29	42	661	2 329	4 009	1 512	507	464	9 688	7	4	17	157
Maliny	2	16	-	151	25	2 333	7 300	3 270	7 910	2 873	36	150	24 065	17	-	1	-
Wiśnie	217	-	87	23	25	559	3 076	118	155	95	217	107	4 677	1	44	20	24
<b>Przetwory owocowe</b>	58 607	55 479	63 407	53 618	55 985	69 231	69 438	58 487	59 913	51 454	42 962	37 804	676 385	38 927	42 695	44 458	70
Zagęszczony sok jabłkowy	18 208	14 964	16 163	15 340	15 044	14 673	12 211	15 404	19 232	14 653	7 990	10 020	173 903	6 933	8 268	9 496	59
Truskawki w puszkach	722	649	972	657	722	1 443	791	784	748	651	492	470	9 099	616	704	577	59
Wiśnie w puszkach	545	635	682	592	693	928	894	737	703	295	236	189	7 129	349	335	479	70
Dżemy	2 296	2 842	4 264	2 735	3 126	4 238	3 848	2 956	2 483	2 494	2 278	1 937	35 497	1 679	2 288	2 374	56
Mrożonki	22 122	22 601	25 718	20 743	20 558	31 814	34 480	22 823	23 696	19 396	19 232	13 050	276 232	16 699	18 673	18 058	70
<b>Owoce świeże</b>	25 611	25 287	33 135	19 042	18 466	32 686	35 508	25 992	24 621	15 230	15 125	17 287	287 989	18 393	23 286	22 856	69
Jabłka	21 490	20 889	27 494	14 580	13 262	8 960	2 519	1 424	2 490	3 099	5 468	6 724	128 400	11 594	14 284	15 968	58
Gruszki	59	119	143	123	196	210	185	78	191	223	296	218	2 044	165	256	414	289
Truskawki	105	37	161	59	927	13 697	520	300	100	88	116	300	16 412	23	82	62	38
Śliwki	41	14	9	42	21	50	348	1 029	1 809	980	274	114	4 731	7	3	16	170
Maliny	3	21	-	106	19	2 458	9 596	4 406	10 859	3 300	56	184	31 010	31	-	1	-
Wiśnie	170	-	19	20	23	545	2 227	83	158	98	240	67	3 650	-	46	31	160
<b>Przetwory owocowe</b>	61 655	57 921	64 588	57 074	57 126	83 204	106 547	97 364	96 023	79 229	63 518	48 038	872 286	59 769	69 802	63 096	98
Zagęszczony sok jabłkowy	18 553	14 913	15 407	13 991	14 551	13 657	12 144	22 636	35 650	23 602	12 848	12 880	210 832	13 655	15 766	17 079	111
Truskawki w puszkach	912	805	1 186	789	863	1 901	981	1 109	935	812	698	593	11 583	894	1 176	731	62
Wiśnie w puszkach	616	683	752	595	671	969	890	748	722	371	338	250	7 605	479	423	556	74
Dżemy	2 901	3 439	4 871	3 623	4 020	5 507	6 896	4 899	4 203	4 554	3 658	2 819	51 389	2 988	3 488	3 629	74
Mrożonki	22 418	22 863	23 760	20 892	19 112	33 706	47 010	32 544	29 019	26 959	26 420	16 775	321 477	23 123	26 939	23 472	99

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i Centrum Analitycznego Administracji Celnej.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2007												2008			III 2008 III 2007 (%)	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II		III
<b>Owoce świeże</b>	105 250	91 980	96 461	79 452	71 700	77 297	120 596	119 698	119 282	138 984	98 587	100 672	1 219 960	97 090	84 745	72 171	75
Banany	21 902	19 008	25 013	20 980	23 325	16 373	17 772	20 267	15 378	17 845	17 862	17 560	233 284	19 497	23 298	17 108	68
Owoce cytrusowe	67 120	58 067	48 953	33 676	20 390	10 070	9 943	10 118	13 024	23 249	50 651	60 510	405 771	60 878	43 216	35 985	74
Brzoskwinie i nekt.	30	86	212	34	1 969	14 182	33 143	29 196	13 409	3 113	556	1 424	97 354	8	30	84	40
Winoogrona	5 203	5 037	7 495	9 502	7 417	2 617	8 241	23 846	19 562	19 688	11 663	5 926	126 197	3 928	4 780	7 685	103
Arbuzy	271	183	667	1 963	6 409	21 135	37 006	18 287	2 782	382	606	1 721	91 413	167	261	554	83
Jablka	252	392	949	1 295	3 629	3 352	2 802	7 937	45 203	60 891	2 759	1 427	130 889	2 355	2 568	1 868	197
<b>Przetwory razem</b>	16 569	32 743	30 747	22 776	18 039	20 192	22 637	26 447	25 248	32 018	30 525	22 332	300 271	20 948	22 698	18 687	61
Soki zagęszczone	5 552	8 171	7 800	6 254	6 624	9 967	8 873	10 837	11 904	15 096	11 993	10 146	113 217	9 364	7 204	6 683	86
-sok pomarańczowy	2 458	2 468	3 012	2 251	1 869	3 087	2 056	2 030	1 967	2 446	2 359	2 727	28 729	2 256	2 129	2 345	78
Mrożonki	1 589	1 866	2 374	2 034	2 513	1 542	5 535	4 456	3 166	3 280	2 424	1 778	32 558	2 317	2 487	2 350	99
Susze	1 340	937	941	527	654	563	951	970	1 603	1 827	1 522	1 316	13 151	1 115	1 297	937	100
Dżemy	585	654	664	624	696	634	550	815	379	640	706	784	7 731	282	560	425	64
Przetwory puszkow.	7 347	20 933	18 724	13 182	7 470	7 424	6 620	9 286	8 003	10 908	13 672	8 173	131 742	7 704	10 997	8 221	44
-ananasy	1 316	2 037	2 769	1 653	1 319	918	1 072	1 570	1 418	1 746	2 796	1 773	20 316	2 111	3 160	3 267	118
-brzoskwinie	2 078	2 069	4 981	3 149	1 870	1 824	2 079	2 237	2 005	2 640	5 365	2 528	32 825	1 740	2 979	1 422	29
<b>Owoce świeże</b>	67 145	60 524	66 717	60 119	54 466	53 881	72 689	80 738	70 628	85 246	80 981	80 612	833 746	78 159	72 720	66 146	99
Banany	13 735	12 239	16 235	13 537	14 216	9 497	9 165	10 969	9 641	11 087	10 898	11 246	142 467	12 046	16 001	13 921	86
Owoce cytrusowe	34 214	30 177	24 963	17 652	11 134	6 589	6 890	7 007	9 687	17 363	34 849	41 827	242 353	43 748	31 223	27 487	110
Brzoskwinie i nekt.	26	84	220	49	2 109	11 144	23 730	23 911	9 018	2 742	540	1 140	74 713	19	52	138	63
Winoogrona	6 520	6 273	9 078	12 136	9 803	4 193	9 602	19 270	15 606	19 476	13 281	7 612	132 852	6 475	7 282	10 131	112
Arbuzy	139	107	456	1 346	3 411	6 689	5 775	3 360	713	189	223	512	22 919	96	185	313	69
Jablka	178	276	592	1 021	2 479	2 570	2 144	2 584	11 962	15 049	1 194	791	40 839	1 226	1 517	1 140	193
<b>Przetwory razem</b>	18 349	27 563	30 736	23 964	23 965	25 977	33 999	35 435	35 352	44 822	39 374	29 180	368 716	28 231	26 313	23 289	76
Soki zagęszczone	7 389	10 660	10 310	8 030	8 600	12 952	11 410	13 844	16 075	20 820	16 782	13 561	150 432	12 510	8 499	7 819	76
-sok pomarańczowy	3 524	3 820	5 269	3 646	3 282	5 570	3 372	3 513	3 326	4 151	3 840	4 169	47 481	3 218	2 910	2 940	56
Mrożonki	1 582	2 069	2 948	2 431	3 056	1 790	12 276	7 778	5 389	4 795	3 343	2 622	50 080	2 527	3 215	3 141	107
Susze	2 247	1 773	1 559	1 130	1 149	903	1 370	1 449	2 708	3 492	2 937	2 454	23 172	2 235	2 494	1 914	123
Dżemy	882	1 022	1 127	1 048	1 085	994	962	815	604	920	982	1 160	11 601	618	919	620	55
Przetwory puszkow	6 026	11 796	14 494	11 210	9 938	9 259	7 809	11 433	10 362	14 409	14 949	9 177	130 861	10 116	10 981	9 658	67
-ananasy	680	1 083	1 592	923	730	544	629	1 088	979	1 199	1 961	1 228	12 635	1 487	2 176	2 204	138
-brzoskwinie	1 387	1 244	3 253	1 977	1 127	1 167	1 352	1 489	1 290	1 684	3 510	1 776	21 256	1 232	1 463	948	29

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRIRW i CAAC.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2007 II	0,25	0,49	1,28	-	1,38	-	1,05	0,73	1,11	1,24	1,08
III	0,25	0,53	1,23	0,46	0,50	0,22	1,01	0,71	1,10	1,22	1,10
IV	0,31	0,65	1,23	-	0,71	0,87	1,05	0,77	1,10	1,20	1,00
V	0,39	0,74	1,08	-	0,75	0,95	1,02	0,75	1,13	1,19	0,97
VI	0,49	0,80	0,91	2,62	1,05	0,98	1,13	0,80	1,13	1,32	1,04
VII	0,57	0,82	1,00	1,13	1,31	0,72	1,45	0,88	1,18	1,24	1,00
VIII	0,56	0,49	2,04	-	1,35	0,70	1,48	0,91	1,65	1,41	1,01
IX	0,44	0,48	2,13	2,06	1,37	1,02	1,35	0,68	2,01	1,25	1,03
X	0,51	0,73	1,46	0,85	1,15	1,03	1,46	0,94	1,72	1,25	1,26
XI	0,48	0,79	1,70	-	1,57	1,11	1,48	0,91	1,78	1,42	1,43
XII	0,31	0,54	0,98	7,31	1,23	0,63	1,31	0,87	1,38	1,26	1,32
<b>2007 I-XII</b>	<b>0,30</b>	<b>0,63</b>	<b>0,95</b>	<b>1,12</b>	<b>1,29</b>	<b>0,78</b>	<b>1,23</b>	<b>0,80</b>	<b>1,38</b>	<b>1,27</b>	<b>1,07</b>
2008 I	0,39	0,57	1,21	3,38	1,77	0,51	1,46	0,93	2,18	1,45	1,37
II	0,34	0,46	1,07	5,38	0,51	1,05	1,44	0,91	2,07	1,67	1,26
III	0,27	0,43	1,67	-	0,54	1,49	1,40	0,81	2,12	1,27	1,16
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>III 2008</u> II 2008	79	93	156	-	106	142	97	89	102	76	92
<u>III 2008</u> III 2007	108	81	136	-	108	677	139	114	193	104	105

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MRiR i CAAC.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2007 III	1,46	1,28	1,38	1,39	1,56	3,14	-	-	-	-	3,71	3,00	4,20	3,28	9,31
IV	1,73	1,29	1,65	1,54	1,98	3,20	-	-	-	-	3,73	3,05	4,40	3,32	8,21
V	2,29	1,62	2,38	2,41	2,68	3,53	6,54	-	4,97	-	3,66	3,19	4,78	3,59	8,15
VI	2,49	2,28	2,48	2,45	2,75	4,25	3,43	-	6,27	-	3,48	3,30	5,67	3,85	9,20
VII	2,68	-	-	-	-	4,17	11,04	2,95	6,97	4,13	3,28	3,29	5,32	4,23	7,60
VIII	2,59	-	-	-	-	3,20	7,72	3,35	-	2,71	3,28	3,26	5,26	4,43	5,26
IX	2,45	2,30	2,57	2,45	2,79	3,28	7,13	-	-	3,25	3,07	4,07	5,68	4,48	4,65
X	2,23	2,25	2,23	2,20	2,15	2,89	13,31	-	-	4,44	3,51	4,44	5,54	4,27	5,28
XI	2,08	2,10	2,00	2,00	2,10	2,86	19,00	-	-	-	3,36	5,33	4,28	4,02	6,08
XII	2,07	2,09	2,01	2,00	2,08	2,97	-	-	-	-	3,35	5,73	3,70	3,55	8,51
<b>2007 I-XII</b>	<b>2,06</b>	<b>1,78</b>	<b>1,93</b>	<b>1,91</b>	<b>2,11</b>	<b>3,29</b>	<b>9,74</b>	<b>3,15</b>	<b>6,07</b>	<b>3,63</b>	<b>3,48</b>	<b>3,74</b>	<b>4,70</b>	<b>3,79</b>	<b>7,73</b>
2008 I	2,21	2,15	2,05	2,18	2,13	3,31	-	-	-	-	3,27	6,50	4,08	3,28	10,60
II	2,37	2,20	2,41	2,39	2,35	3,08	-	-	-	-	3,91	6,13	4,46	3,39	10,94
III	2,48	2,21	2,56	2,48	2,49	3,31	-	-	-	-	4,42	6,17	4,83	3,55	10,23
IV	2,65	2,32	2,68	2,54	2,74	3,38	-	-	-	-	4,31	6,85	4,73	3,64	8,53
V	3,08	2,82	3,12	3,10	2,98	3,37	9,83	-	-	-	3,40	7,53	5,00	3,70	7,39
Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>V 2008</u> IV 2008	116	122	116	122	109	100	x	x	x	x	79	110	106	102	87
<u>V 2008</u> V 2007	134	174	131	129	111	95	150	x	x	x	93	236	105	103	91

<sup>a</sup> truskawki spod osłon wg Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem śliwkowy	Dżem truskawkowy	Sok z czarnej porzeczki <sup>a</sup>	Sok jabłkowy <sup>a</sup>	Sok pomarańczowy <sup>a</sup>
2007 I	7,53	7,30	7,23	3,14	1,54	2,12
II	7,47	6,93	7,07	3,13	1,55	2,19
III	7,43	7,23	7,03	3,14	1,54	2,22
IV	7,63	7,20	7,07	3,14	1,54	2,25
V	7,73	7,30	7,23	3,15	1,56	2,30
VI	8,10	7,30	7,53	3,12	1,59	2,32
VII	8,20	7,60	7,73	3,16	1,56	2,34
VIII	8,10	7,37	7,73	3,15	1,54	2,35
IX	8,40	8,07	7,77	3,15	1,58	2,35
X	8,43	7,97	8,07	3,16	1,89	2,36
XI	8,90	8,03	8,23	3,13	1,97	2,38
XII	8,93	7,93	7,97	3,13	2,00	2,31
<b>2007 I-XII</b>	<b>8,07</b>	<b>7,52</b>	<b>7,56</b>	<b>3,14</b>	<b>1,66</b>	<b>2,29</b>
2008 I	8,50	7,87	8,08	3,17	2,12	2,29
II	8,13	7,77	8,23	3,03	2,13	2,37
III	8,33	7,83	8,20	3,05	2,13	2,38
IV	8,00	7,83	8,20	3,05	2,09	2,26
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>						
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	96	100	100	100	98	95
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	105	109	116	97	136	100

<sup>a</sup> w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czerśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2007 II	2,20	4,74	-	-	-	-	11,98	4,68	4,57	4,40	4,75
III	2,29	5,03	-	-	-	-	11,11	4,68	4,55	4,37	5,02
IV	2,49	5,31	-	-	-	-	10,67	4,69	4,57	4,36	5,26
V	3,20	5,48	-	-	11,67	-	10,52	4,67	4,74	4,46	5,69
VI	3,73	5,62	-	8,89	4,61	-	11,02	4,53	5,03	4,61	6,30
VII	3,89	5,82	6,13	10,07	8,63	12,82	11,07	4,32	5,50	4,61	6,91
VIII	3,80	5,04	4,49	-	-	12,86	6,95	4,35	5,89	4,58	6,82
IX	3,61	4,72	3,92	-	-	12,26	6,00	4,43	5,86	5,05	6,94
X	3,49	4,67	5,16	-	-	-	6,63	4,51	5,71	5,60	6,98
XI	3,43	4,79	-	-	-	-	7,59	4,45	5,41	6,71	5,48
XII	3,41	4,83	-	-	-	-	10,04	4,44	4,95	7,23	4,82
<b>2007 I-XII</b>	<b>3,14</b>	<b>5,05</b>	<b>4,93</b>	<b>9,48</b>	<b>8,30</b>	<b>12,65</b>	<b>9,61</b>	<b>4,53</b>	<b>5,12</b>	<b>5,03</b>	<b>5,80</b>
2008 I	3,47	5,06	-	-	-	-	14,45	4,55	4,80	7,89	5,03
II	3,57	5,20	-	-	-	-	14,56	4,90	4,71	8,02	5,32
III	3,67	5,53	-	-	-	-	12,71	5,27	4,75	7,94	5,75
IV	3,92	5,79	-	-	-	-	11,06	5,47	4,91	8,45	5,97
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>											
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	107	105	x	x	x	x	87	104	103	106	104
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	157	109	x	x	x	x	104	117	107	194	113

Źródło: Dane GUS.



Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżemy	Sok z czarnej porzeczki	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2007 II	11,03	3,91	2,93	3,81	9,80	5,20	4,76
III	11,00	3,87	2,93	3,83	9,84	5,16	4,78
IV	10,94	3,85	2,93	3,91	9,82	5,12	4,78
V	10,94	3,88	2,94	3,97	9,86	5,10	4,74
VI	10,89	3,88	2,95	4,02	9,92	5,10	4,81
VII	10,92	3,89	2,98	4,07	10,0	5,14	4,82
VIII	11,00	3,90	2,99	4,09	10,24	5,26	4,87
IX	11,08	4,00	2,97	4,12	10,96	5,36	4,87
X	11,33	4,09	3,05	4,17	11,82	5,42	4,92
XI	11,44	4,14	3,17	4,22	12,52	5,56	4,92
XII	11,67	4,15	3,20	4,20	13,06	5,66	4,85
<b>2007 I-XII</b>	<b>11,10</b>	<b>3,96</b>	<b>3,00</b>	<b>4,01</b>	<b>10,62</b>	<b>5,28</b>	<b>4,82</b>
2008 I	11,78	4,21	3,27	4,23	13,42	5,82	4,92
II	11,78	4,27	3,31	4,25	13,92	5,96	4,96
III	11,75	4,28	3,32	4,26	14,20	5,94	4,94
IV	11,86	4,31	3,36	4,28	14,44	6,00	5,02
<b>Wskaźniki zmian cen (%)</b>							
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	101	101	101	100	102	101	102
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	108	112	115	109	147	117	105

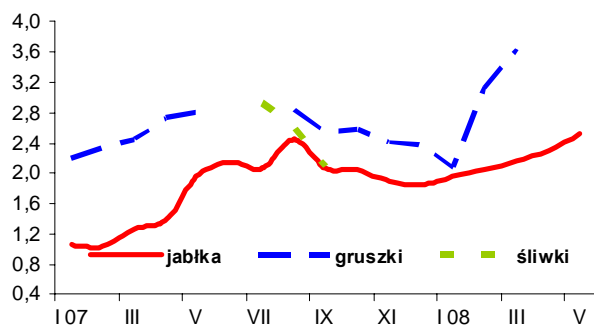
Źródło: Dane GUS.

Tab. 12. Relacje cen hurtowych owoców w Polsce i w Niemczech (%)

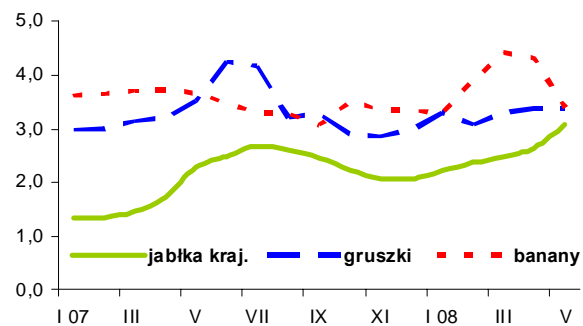
Miesiące	Jabłka odm. Jonagold	Gruszki	Truskawki	Banany	Pomarańcze	Śliwki
XI	46	74	-	72	62	-
XII	52	93	-	75	64	-
2007 I	52	94	-	65	59	-
II	56	99	-	64	61	-
III	57	-	-	71	68	-
IV	61	-	-	67	75	-
V	59	-	38	68	66	-
VI	57	-	41	65	75	-
VII	58	-	39	64	65	-
VIII	61	-	-	56	69	69
IX	68	86	-	69	74	72
X	70	89	-	65	66	82
XI	65	88	-	72	69	-
XII	75	88	-	74	68	-
2008 I	74	85	-	68	66	-
II	73	89	-	67	67	-
III	77	87	-	65	66	-
IV	72	-	62	66	72	-

Źródło: Na podstawie danych MRiRW, GUS i ZMP "Der Markt Obst und Gemüse" i., "Fruit and Vegetable Markets" z poszczególnych miesięcy.

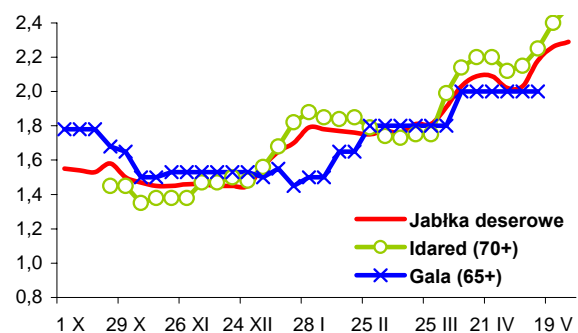
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w 2007 - 2008 r. (zł/kg)



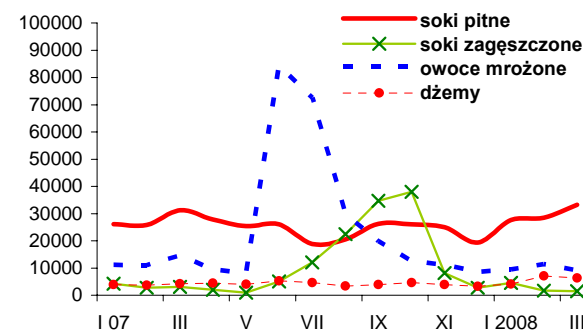
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2007-2008 (zł/kg)



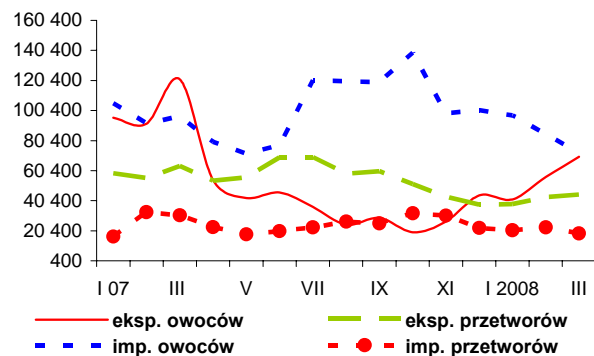
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od X. 2007 r. do V 2008 r. (zł/kg)



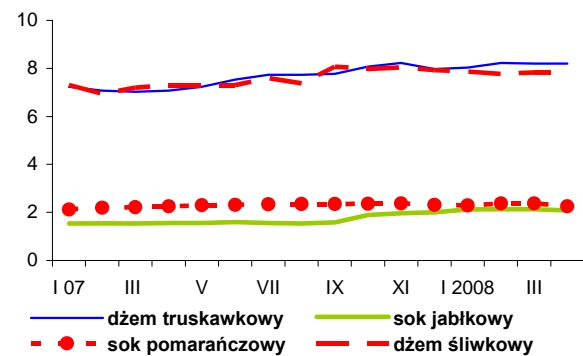
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w 2007 i w 2008 r. (tony)



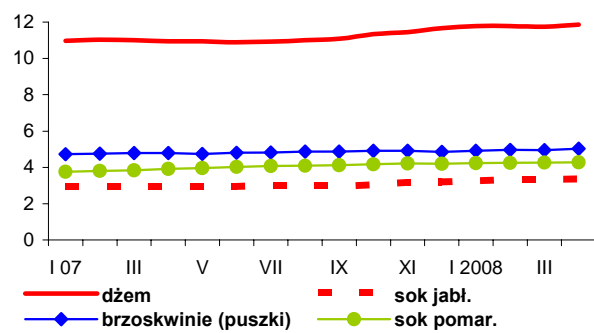
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w 2007 i 2008 r. (tony)



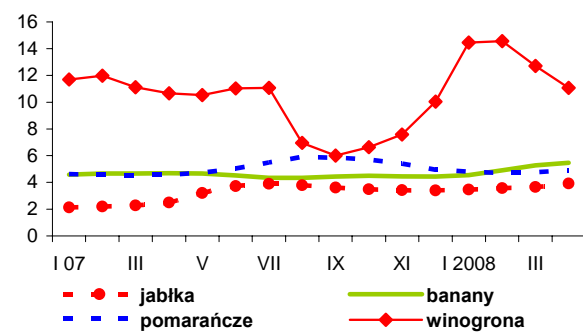
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)



Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w 2007 i 2008 r. (zł/kg)



Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w 2007 i 2008 r. (zł/kg)



# Rynek mleka

**Zygmunt Smoleński**  
**Teresa Zdziarska**



W maju br. ceny bydła mlecznego, wg ZSRIR, utrzymywały się na zbliżonym poziomie. Krowy mleczne nieznacznie staniały, przeciętnie z 1700-3000 zł/szt. w końcu kwietnia do 1400-3000 zł/szt. w trzecim tygodniu maja. Natomiast jałówki cielne zdecydowanie zdrożały, odpowiednio z 2050-2600 do 2300-3500 zł/szt.

Utrzymuje się spadkowa tendencja cen skupu mleka, które zmalały do 110,95 zł/100 l w kwietniu br. Przy czym w poszczególnych makroregionach występowały zróżnicowane tendencje. W kwietniu, w porównaniu z miesiącem poprzednim, ceny mleka standardowego w makroregionie północnym zmalały o 4,5%, w m. południowo-wschodnim o 5,7%, w m. centralnym o 7%, a w m. zachodnim wzrosły o 0,9%. Wraz ze spadkiem cen maleje dynamika skupu mleka. W Polsce w kwietniu br. skupiono 690,8 mln l mleka, o 0,5% więcej niż przed rokiem.

W skali całej Wspólnoty Europejskiej w lutym br. najniższe ceny surowca mlecznego notowano w Bułgarii 31,8 EUR/100 kg, na Litwie 32,2 EUR/100 kg i w Wielkiej Brytanii 32,5 EUR/100 kg. W Polsce płacono 33,8 EUR/100 kg. Na Cyprze ceny wynosiły 49,0 EUR/100 kg, w Grecji 45,3 EUR/100 kg i w Hiszpanii 42,7 EUR/100 kg.

Na rynku wyrobów mleczarskich dominowały słabe tendencje spadkowe. Ceny zbytu mleka spożywczego 2% średnio w kraju wahały się od 164,85 do 165,65 zł/100 kg. Jogurt 2% nieznacznie zdrożał, średnio z ok. 315 do ponad 318 zł/100 kg, przy znacznym zróżnicowaniu regionalnym. Kefir 2% staniał z 278 do 264 zł/100 kg.

Stosunkowo duże zróżnicowanie cen notowano na rynku śmietany. Średnio w kraju ceny śmietany wykazywały tendencje spadkowe z ponad 509 zł/100 kg na początku maja do ok. 500 zł/100 kg w końcu miesiąca. Najwyższe ceny śmietany notowano w m. centralnym, ze słabą tendencją wzrostową z 598 do ok. 620 zł/100 kg, najniższe natomiast w m. zachodnim, gdzie w ciągu miesiąca śmietana staniała z ok. 495 do ok. 470 zł/100 kg.

Ceny masła w blokach 82% spadły w skali kraju z ok. 890 do ok. 876 zł/100 kg. Przy czym w m. północnym i zachodnim masło w blokach taniało (z 921 do 891 zł/100 kg i z 884 do 832 zł/100 kg). Natomiast w m. południowo-wschodnim masło zdrożało z 852 do

923 zł/100 kg. Staniało również masło konfekcjonowane z 1042 do 1016 zł/100 kg. Z tego w m. zachodnim z 1288 do 1212 zł/100 kg, a w m. centralnym z 861 do 849 zł/100 kg.

Ceny pełnego mleka w proszku były wyrównane i spadły z ok. 928 do 901 zł/100 kg, Podobnie odtłuszczone mleko w proszku przeciętnie staniało z ok. 747 zł/100 kg na początku maja do 724 zł/100 kg w końcu miesiąca.

Taniały także sery dojrzewające. Cena zbytu sera Radamer spadła z 1361 do 1278 zł/100 kg, a Edam z 1175 do 1115 zł/100 kg. Najniższe ceny tych serów notowano w m. zachodnim oraz centralnym. Ceny twarogu na ogół utrzymywały się na zbliżonym poziomie, w skali kraju wahały się od 913 do 906 zł/100 kg. Najmniej płacono w m. północnym (684-740 zł/100 kg), a najwięcej w m. centralnym (981-988 zł/100 kg).

W krajach Wspólnoty Europejskiej ceny zbytu wyrobów mleczarskich na ogół ulegały niewielkim zmianom. Ceny masła w Belgii obniżyły się z 2870 EUR/tonę w pierwszej połowie maja do 2855 EUR/tonę w końcu miesiąca. W Niemczech masło zdrożało odpowiednio z 2630 do 2675 EUR/tonę. We Francji cena tego tłuszczu utrzymała się na poziomie 2620 EUR/tonę; podobnie we Włoszech – 2850 EUR/tonę. W Holandii cena masła wzrosła z 2640 do 2670 EUR/tonę. W Wielkiej Brytanii masło staniało z 2887 do 2870 EUR/tonę oraz w Polsce z 2621 do 2575 EUR/tonę.

Na rynku produktów proszkowych dominowały tendencje wzrostowe. Ceny pełnego mleka w proszku w Belgii obniżyły się z 2998 do 2926 EUR/tonę. W Niemczech natomiast PMP zdrożało z 2750 do 2800 EUR/tonę, podobnie we Francji z 2950 do 3000 EUR/tonę oraz w Holandii z 2870 do 2900 EUR/tonę. Równocześnie w Polsce ceny pełnego mleka w proszku obniżyły się z 2863 do 2743 EUR/tonę.

Zróżnicowane tendencje dotyczyły także cen odtłuszczonego mleka w proszku. W Belgii OMP zdrożało z 2322 do 2346 EUR/tonę, w Niemczech z 2075 do 2200 EUR/tonę, we Francji z 2125 do 2260 EUR/tonę, w Holandii z 2070 do 2230 EUR/tonę. Natomiast w Polsce OMP staniało z 2261 do 2196 EUR/tonę.

Drożała również serwatka w proszku: w Niemczech z 500 do 590 EUR/tonę, we Francji z 470 do 640 EUR/tonę oraz w Holandii z 510 do 640 EUR/tonę.

Tab. 1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln litrów	Cena skupu mleka zł/100 litrów		
		średnio	kl. ekstra	kl. I
<b>2006 I-XII</b>	<b>8 419,3</b>	<b>93,02</b>	.	.
<b>2007 I-XII</b>	<b>8 379,9</b>	<b>107,46</b>	.	.
2007 III	674,8	98,07	103,50	.
IV	687,7	98,38	102,91	.
V	768,2	98,52	103,07	.
VI	738,0	99,41	102,94	.
VII	757,5	101,92	105,84	.
VIII	744,5	105,93	109,87	.
IX	693,9	114,63	117,15	.
X	680,5	121,49	124,18	.
XI	607,1	129,77	130,59	.
XII	640,4	132,15	132,29	.
2008 I	648,0	124,55	123,69	.
II	638,4	120,59	121,17	.
III	688,0	116,63	117,54	.
IV	690,8	110,95	111,68	.
<b>Wskaźnik zmian w %</b>				
<u>IV 2008</u> <u>III 2008</u>	100,4	95,1	95,0	.
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	100,5	112,8	108,5	.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

Tab. 2. Produkcja wyrobów mleczarskich (tys. ton i mln l)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
<b>2006 I-XII</b>	<b>2 293,5</b>	<b>127,2</b>	<b>36,5</b>	<b>321,0</b>	<b>342,6</b>	<b>173,3</b>	<b>302,4</b>	<b>257,3</b>
<b>2007 I-XII<sup>a</sup></b>	<b>2 283,0</b>	<b>124,5</b>	<b>28,2</b>	<b>369,3</b>	<b>341,7</b>	<b>172,0</b>	<b>324,0</b>	<b>246,0</b>
2007 II	172,1	6,1	1,9	29,2	24,0	12,2	25,4	19,4
III	187,8	7,7	2,0	35,7	28,6	14,4	31,2	21,5
IV	181,9	10,4	2,4	29,1	28,3	14,3	26,6	20,5
V	201,6	14,6	1,8	36,0	34,4	16,0	28,2	20,9
VI	193,2	14,6	1,8	30,2	33,7	14,2	25,3	19,5
VII	210,0	15,7	2,3	30,6	32,4	15,7	26,1	20,3
VIII	198,8	15,2	3,1	31,6	31,0	15,2	27,0	20,8
IX	188,8	12,0	2,6	29,0	28,5	15,1	26,0	20,0
X	191,6	8,5	2,6	32,0	27,9	15,1	27,3	22,1
XI	188,6	5,4	2,0	30,0	23,1	13,0	26,6	19,9
XII	184,6	7,4	2,9	23,1	24,4	13,0	25,5	18,8
2008 I	184,3	6,5	2,8	32,8	24,4	13,8	27,5	21,2
II	169,2	6,5	2,7	31,3	24,2	13,1	26,0	21,8
III	178,8	8,4	3,3	33,3	27,5	14,3	28,9	22,5
<b>Wskaźnik zmian w %</b>								
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	105,7	129,2	122,2	106,4	113,6	109,2	111,2	103,2
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	95,2	109,1	165,0	93,3	96,2	99,3	92,6	104,7

<sup>a</sup> dane nieostateczne

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 3. Ceny producentów (z VAT) wyrobów mleczarskich (zł)**

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii 2-2,5% tł.	UHT 1-2,5% tł.	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2007 III	1,26	1,67	9,79	10,45	10,14	11,23	0,76	4,63	7,31	11,73
IV	1,26	1,67	10,66	11,38	10,62	11,36	0,75	4,66	7,34	11,81
V	1,27	1,68	12,06	12,10	10,76	11,33	0,75	4,67	7,35	12,01
VI	1,29	1,70	13,11	13,05	11,25	11,52	0,73	4,72	7,41	12,16
VII	1,32	1,73	14,08	13,90	13,00	12,46	0,72	4,81	7,54	12,87
VIII	1,35	1,77	14,25	14,74	13,89	13,42	0,74	4,96	7,77	13,89
IX	1,40	1,88	14,23	15,39	15,20	13,99	0,75	5,19	8,13	15,76
X	1,46	1,96	13,86	15,17	15,52	14,59	0,75	5,48	8,54	16,77
XI	1,49	2,01	12,18	14,42	15,46	14,49	0,78	5,59	8,65	16,59
XII	1,51	2,01	10,93	13,34	13,97	13,40	0,78	5,63	8,73	15,50
2008 I	1,51	2,00	9,82	11,27	12,63	12,67	0,78	5,63	8,81	14,33
II	1,51	1,98	9,64	10,82	12,34	12,47	0,76	5,58	8,78	14,03
III	1,51	1,97	9,41	10,90	11,97	12,28	0,77	5,55	8,72	13,55
IV	1,51	1,94	8,90	10,69	11,81	12,08	0,77	5,53	8,69	12,58
V <sup>a</sup>	1,66	1,84	7,27	8,83	8,51	10,39	.	4,98	8,83	10,95
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
IV 2008 III 2008	100,0	98,5	94,6	98,1	98,7	98,4	100,0	99,6	99,7	92,8
IV 2008 IV 2007	119,8	116,2	83,5	93,9	111,2	106,3	102,7	118,7	118,4	106,5

<sup>a</sup> ceny 1 kg produktu wg ZSRIR za okres 26 V – 1 VI 2008 r.

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.

**Tab. 4. Ceny detaliczne wyrobów mleczarskich (zł)**

Miesiące	Mleko przetworzone (1 l)		Mleko w proszku pełne (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (411 g) <sup>a</sup>	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (150 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg półtłusty (1 kg)	Ser dojrzew. Edam (1 kg)
	w folii	UHT								
2007 III	1,61	2,39	10,69	3,05	3,03	0,63	1,06	1,36	9,72	15,92
IV	1,62	2,41	10,65	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,77	15,98
V	1,62	2,43	10,68	3,04	3,05	0,63	1,06	1,36	9,80	16,09
VI	1,64	2,44	10,64	3,04	3,08	0,63	1,05	1,37	9,89	16,22
VII	1,67	2,46	10,63	3,05	3,17	0,63	1,05	1,38	10,02	16,28
VIII	1,71	2,49	10,76	3,05	3,29	0,63	1,05	1,40	10,21	16,95
IX	1,81	2,58	11,10	3,07	3,70	0,64	1,06	1,45	10,64	18,66
X	1,89	2,63	11,29	3,08	3,94	0,65	1,07	1,50	11,11	20,70
XI	1,94	2,71	11,36	3,10	4,11	0,66	1,07	1,52	11,42	22,06
XII	1,97	2,74	11,51	3,12	4,11	0,67	1,07	1,54	11,54	22,08
2008 I	2,00	2,77	11,70	3,03	4,07	0,68	1,08	1,56	11,66	21,85
II	2,02	2,77	12,13	3,05	3,94	0,68	1,09	1,56	11,72	21,30
III	2,02	2,78	12,38	3,06	3,86	0,68	1,10	1,57	11,71	20,63
IV	2,03	2,78	12,53	3,06	3,78	0,69	1,14	1,57	11,78	20,10
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
IV 2008 III 2008	100,5	100,0	101,2	100,0	97,9	101,5	103,6	100,0	100,6	97,4
IV 2008 IV 2007	125,3	115,4	117,7	100,7	123,9	109,5	107,5	115,4	120,6	125,8

<sup>a</sup> od 2008 r. w opakowaniu 400 g.

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 5. Eksport i import produktów mleczarskich (tys. ton)**

Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
<b>2006 I-XII</b>	<b>109,1</b>	<b>120,6</b>	<b>24,1</b>	<b>244,4</b>	<b>88,1</b>	<b>7,2</b>	<b>18,7</b>	<b>4,7</b>	<b>32,3</b>	<b>11,6</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>99,1</b>	<b>133,4</b>	<b>32,2</b>	<b>172,1</b>	<b>98,5</b>	<b>16,5</b>	<b>26,4</b>	<b>6,6</b>	<b>61,1</b>	<b>35,5</b>
2007 II	6,2	11,4	2,6	13,5	7,8	1,3	1,6	0,5	2,6	1,6
III	7,5	11,8	3,3	14,3	8,9	1,4	2,7	0,5	5,2	3,4
IV	6,1	11,4	3,2	14,0	8,4	1,5	1,8	0,4	5,0	2,9
V	9,8	11,6	4,1	14,1	9,4	2,5	2,5	0,4	5,0	4,1
VI	9,6	11,1	3,7	18,0	9,0	1,0	2,8	0,5	5,4	4,7
VII	14,4	12,1	3,2	17,3	7,8	0,9	2,3	0,4	6,5	3,3
VIII	12,5	11,2	2,7	14,3	8,2	1,0	2,4	0,6	5,9	3,4
IX	6,4	11,1	1,4	14,5	7,4	1,1	2,4	0,7	5,8	3,0
X	5,9	11,3	2,3	14,1	8,5	1,7	2,2	0,9	6,5	2,6
XI	8,6	10,0	1,5	11,7	8,1	1,2	2,1	0,6	5,4	3,1
XII	6,4	8,7	1,5	11,1	6,2	2,0	1,6	0,6	4,9	2,2
2008 I	9,8	12,2	3,2	11,0	9,1	1,9	1,3	0,5	1,2	2,4
II	7,9	11,2	3,9	11,8	8,9	1,5	1,5	0,5	2,2	2,5
III	7,4	10,2	2,1	10,6	8,9	2,7	1,2	0,4	3,9	2,6
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	93,7	91,1	53,9	89,8	100,0	180,0	80,0	80,0	177,3	104,0
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	98,7	86,4	63,6	74,1	100,0	192,9	44,4	80,0	75,0	76,5

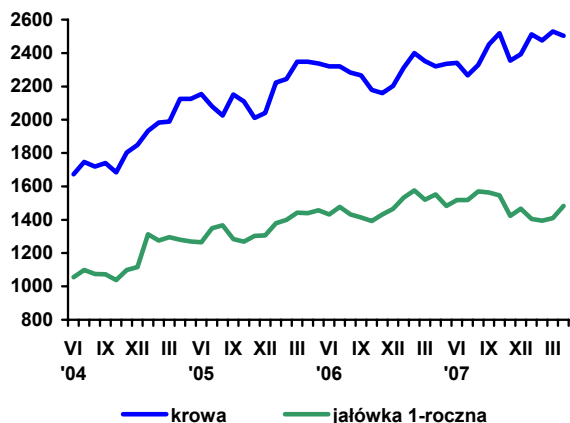
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

**Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mleczarskich (EUR/tonę)**

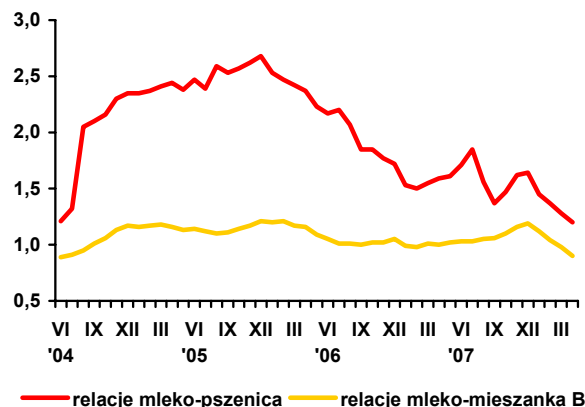
Miesiące	Eksport					Import				
	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	mleko w proszku	sery	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne
<b>2006 I-XII</b>	<b>1 956</b>	<b>2 628</b>	<b>1 842</b>	<b>552</b>	<b>1 025</b>	<b>1 950</b>	<b>3 003</b>	<b>2 856</b>	<b>499</b>	<b>1 127</b>
<b>2007 I-XII</b>	<b>2 939</b>	<b>2 774</b>	<b>2 753</b>	<b>853</b>	<b>1 008</b>	<b>2 282</b>	<b>3 196</b>	<b>3 309</b>	<b>575</b>	<b>946</b>
2007 II	2 253	2 472	1 802	588	999	2 065	3 142	2 874	474	1 061
III	2 325	2 488	1 837	620	979	2 021	3 011	2 901	474	1 001
IV	2 501	2 496	2 284	631	973	1 771	3 024	3 057	425	1 003
V	2 901	2 549	2 432	671	993	1 593	2 956	3 163	574	966
VI	3 206	2 538	2 660	791	1 040	2 495	3 064	2 674	657	942
VII	3 550	2 649	3 202	954	978	2 642	3 157	3 304	595	863
VIII	3 619	2 837	3 814	1 255	1 002	3 069	3 158	3 976	499	964
IX	3 190	3 065	3 927	1 208	1 011	3 189	3 293	3 781	631	865
X	3 213	3 198	3 894	1 120	1 025	2 598	3 445	3 004	697	865
XI	2 324	3 368	4 252	999	1 061	3 103	3 469	4 029	627	897
XII	2 635	3 280	2 978	836	1 067	2 080	3 796	3 574	653	964
2008 I	2 617	3 353	2 463	755	1 161	2 394	3 634	4 014	1 072	1 012
II	2 404	3 247	2 671	721	1 182	2 245	3 538	3 680	885	1 039
III	2 199	3 198	2 624	954	1 141	1 048	3 652	3 870	579	956
<b>Wskaźnik zmian w %</b>										
<u>III 2008</u> <u>II 2008</u>	91,5	98,5	98,2	132,3	96,5	46,7	103,2	105,2	65,4	92,0
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	94,6	128,5	142,8	153,9	116,5	51,9	121,3	133,4	122,2	95,5

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych CIHZ i CAAC.

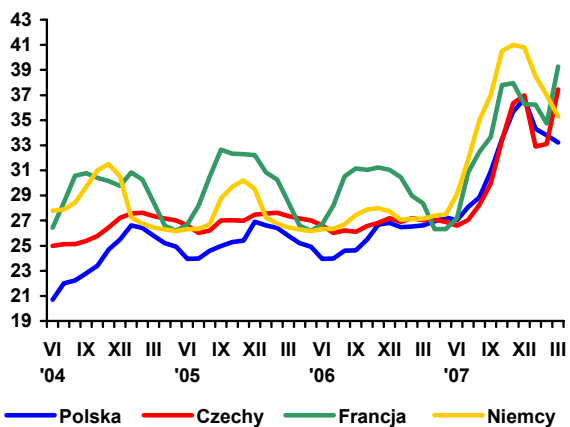
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)



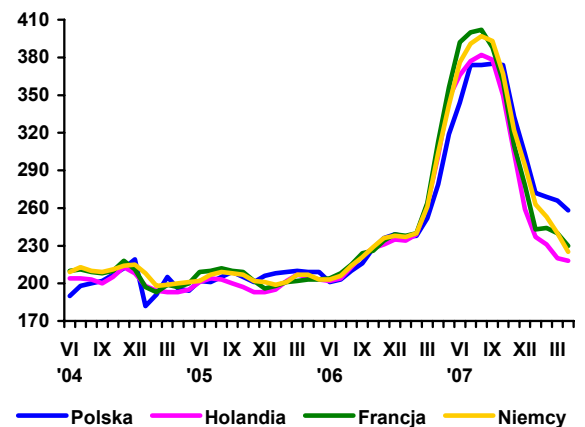
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B



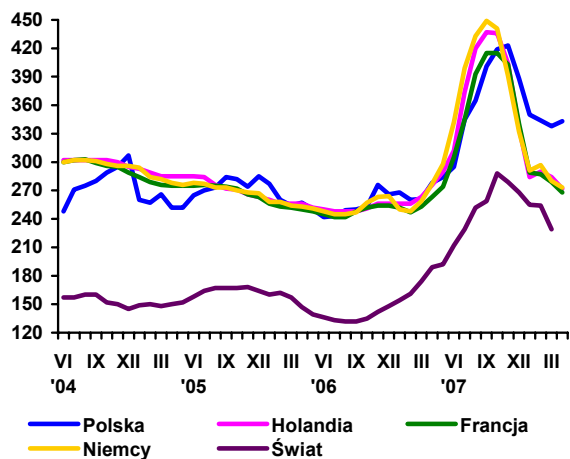
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)



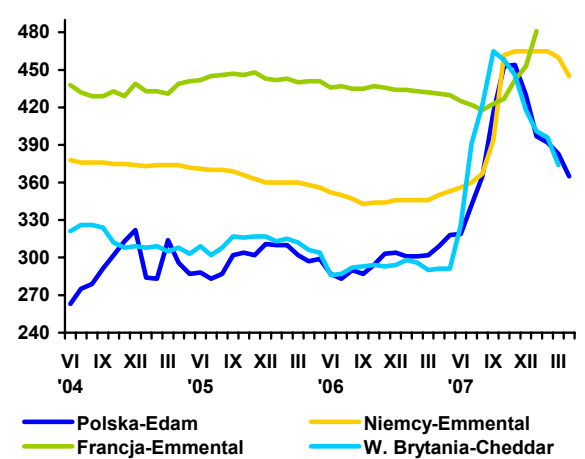
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtuszczonego w proszku (EUR/100 kg)



Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)



Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)



Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Milk Products i Preserved Milk.

# Rynek wołowiny

**Danuta Rycombel**



W kwietniu 2008 r. poziom cen skupu żywca wołowego był zbliżony do dwóch poprzednich miesięcy br. i wyniósł 4,05 zł/kg wagi żywej. Relacje między ceną skupu bydła a ceną skupu trzody chlewnej wynosiły 1,1, a między ceną skupu drobiu 1,2. Według informacji Departamentu Rynków Rolnych, w drugiej połowie maja br., nastąpił niewielki wzrost cen skupu buhajów (z 4,78 do 4,81 zł/kg) i krów (z 3,44 do 3,47 zł/kg). Nadal utrzymywał się trend spadkowy cen skupu cieląt. Od stycznia do kwietnia 2008 r. obniżyły się one o ok. 10% (z 8,55 do 7,71 zł/kg) i były o ok. 17% niższe w porównaniu do kwietnia 2007 r. Na rozwój krajowych cen skupu żywca cielęcego wpływają ceny uzyskiwane w eksporcie, które są niższe niż w ub. roku. Dodatkowo towarzyszy im umacnianie się złotego.

W ciągu czterech miesięcy br. ceny zbytu i ceny detaliczne mięsa wołowego sukcesywnie rosły, pod wpływem wzrostowych tendencji w eksporcie, które były wyższe niż w 2007 r. W miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. cena zbytu mięsa wołowego z kością wzrosła o ok. 5%, a jego cena detaliczna o ok. 2%.

W miesiącach styczeń-kwiecień 2008 r. uboje przemysłowe bydła wyniosły 430,3 tys. sztuk i były o 24,2 tys. sztuk większe niż przed rokiem. Uboje byków wzrosły o 15,8%, a jałówek o 2,3% i rekompensowały spadek ubojów krów (o 4,3%). Produkcja przemysłowa wołowiny wzrosła z 13,9 tys. ton w marcu br. do 15,9 tys. ton w kwietniu br. i była o ok. 19% większa niż w analogicznym miesiącu 2007 r. W kwietniu 2008 r. skup tego gatunku żywca wyniósł 14,9 tys. ton i był o ok. 11% większy niż w poprzednim miesiącu, a porównaniu do kwietnia 2007 r. wzrósł o ok. 4%.

W grudniu 2007 r. pogłowie bydła wynosiło 5,4 mln sztuk i było o 2,4% większe niż przed rokiem. O wzroście jego liczebności zdecydowało przede wszystkim większe pogłowie cieląt (o 6,9%). W strukturze stada bydła zwiększył się udział cieląt, a udział młodego bydła w wieku 1-2 lat i bydła dorosłego był nieznacznie mniejszy niż przed rokiem. Wyniki spisu pogłowia bydła znalazły odzwierciedlenie w poziomie eksportu mięsa wołowego w bieżącym roku. Natomiast na eksport cieląt, mimo ich większego pogłowia, ma wpływ reforma systemu dopłat bezpośrednich w UE i ich „oderwanie” od produkcji żywca wołowego.

Nastąpił spadek eksportu mięsa i żywca wołowego. W I kwartale 2008 r. eksport mięsa wołowego wyniósł ok. 41 tys. ton i był o ok. 11% mniejszy niż w analogicznym okresie 2007 r. Średnia cena eksportowa wynosiła 2,66 EUR/kg i była o ok. 20% wyższa niż w I kwartale poprzedniego roku. Cena mięsa wołowego chłodzonego eksportowanego do UE wynosiła 2,68 EUR/kg i była o 11% wyższa niż przed rokiem. Cena mięsa wołowego mrożonego była o 8% wyższa. Wzrosły również ceny wołowiny eksportowanej z Polski do innych regionów, ale były one obciążone cłami. W państwach WNP ich wzrost wyniósł 14% (1,67 EUR/kg), a w państwach Europy Środkowo-Wschodniej 3% (1,55 EUR/kg).

Eksport bydła i cieląt obniżył się ze 159,2 tys. sztuk w I kwartale 2007 r. do 104,7 tys. sztuk w I kwartale 2008 r., w tym cieląt ze 121,7 do 81 tys. sztuk. W I kwartale br. średnia cena w eksporcie cieląt wynosiła 195,6 EUR/sztukę i była o ok. 27 EUR/sztukę niższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Jednocześnie nastąpił spadek kursu euro, co pogorszyło opłacalność eksportu cieląt i żywca wołowego.



**Tab. 1. Produkcja, skup, eksport i import wołowiny (tys. ton)**

Wyszczególnienie	Skup żywca wołowego i cielęcego w ekw. mięsa	Eksport wołowiny w ekw. mięsa			Import wołowiny	
		ogółem	żywiec	mięso		
I-XII 2004	255,7 <sup>a</sup>	124,0	45,0	68,0	4,8	
I-XII 2005 <sup>c</sup>	204,5 <sup>b</sup>	167,2	44,6	115,3	3,7	
2006	IX	13,8	14,2	2,0	11,4	0,7
	X	15,4	11,0	1,5	9,3	0,2
	XI	16,2	13,0	1,4	10,8	0,3
	XII	13,1	12,0	1,4	10,9	0,5
2007	I	15,6	15,9	1,9	13,6	0,7
	II	15,1	13,0	1,2	11,4	0,6
	III	17,5	14,2	1,8	12,4	0,5
	IV	14,3	13,3	2,0	10,6	0,7
	V	16,3	14,2	2,4	11,8	-
	VI	14,9	12,9	2,5	10,4	-
	VII	13,7	12,1	2,1	10,0	0,6
	VIII	16,6	14,5	3,9	10,1	0,7
	IX	15,7	12,9	2,1	10,5	0,7
	X	17,5	14,5	2,2	11,9	0,9
	XI	17,0	13,0	1,5	10,3	0,8
	XII	13,3	14,5	2,1	11,7	1,0
2008	I	13,4	12,8	1,7	10,7	1,1
	II	13,4	14,4	1,7	12,7	1,1
	III	13,4	14,4	1,7	12,4	1,2
	IV	14,9				

<sup>a</sup> obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 10 osób, <sup>b</sup> obejmuje zakłady zatrudniające powyżej 50 osób, <sup>c</sup> dane szacunkowe

Źródło: Na podstawie danych GUS – miesięcznych informacji o produkcji i handlu zagranicznym, skup na podstawie Biuletynu GUS.

**Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny**

Wyszczególnienie	Cena skupu żywca wołowego w zł/kg żywca	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością	Relacje ceny skupu bydła rzeźnego do ceny mięsa wołowego z kością		
					zbytu	detalicznej	
2006	VIII	4,08	9,56	15,32	17,27	3,75	4,23
	IX	4,15	9,56	15,36	17,25	3,70	4,15
	X	4,05	8,95	15,35	17,17	3,79	4,24
	XI	3,93	9,20	15,37	17,18	3,91	4,37
	XII	4,00	9,53	15,39	17,22	3,84	4,30
2007	I	4,08	9,47	15,62	17,11	3,82	4,19
	II	4,20	9,66	15,64	17,19	3,72	4,09
	III	4,17	9,95	15,65	17,27	3,75	4,14
	IV	4,09	9,31	15,71	17,37	3,84	4,24
	V	3,94	8,17	15,72	17,43	3,99	4,42
	VI	3,91	8,10	15,73	17,43	4,02	4,46
	VII	3,88	8,21	15,91	17,61	4,01	4,54
	VIII	4,01	8,17	16,06	17,54	4,00	4,37
	IX	4,09	8,44	15,97	17,67	3,90	4,32
	X	3,95	8,66	16,01	17,63	4,05	4,46
	XI	3,82	8,85	15,95	17,67	4,08	4,52
	XII	3,91	-	16,09	17,68	4,11	4,52
2008	I	3,98	8,55	16,34	17,82	4,10	4,47
	II	4,03	8,26	16,52	17,94	4,09	4,45
	III	4,03	8,03	17,10	17,93	4,24	4,45
	IV	4,05	7,71	17,15	18,02	4,23	4,45
w % ceny	sprzed roku	99,0	-	-	-	-	-
	sprzed m-ca	100,5	-	-	-	-	-

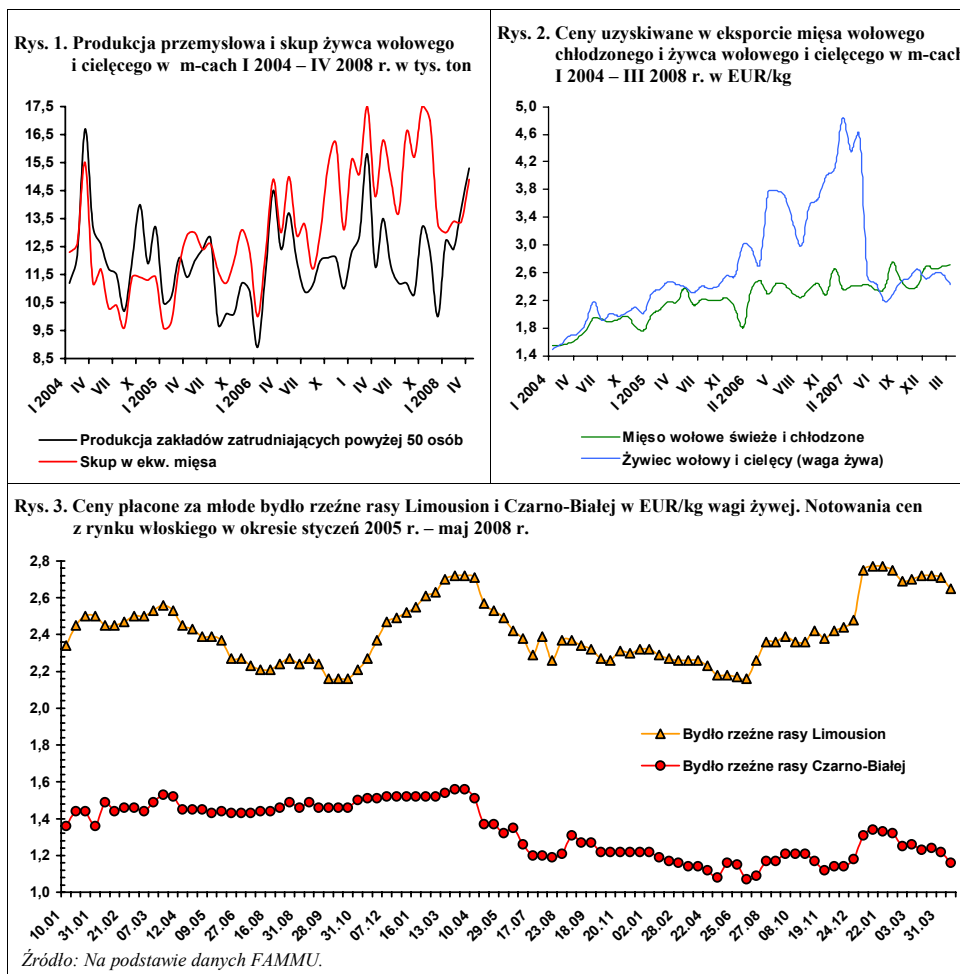
Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Cena targowiskowa, cena zbytu i cena referencyjna wołowiny

Wyszczególnienie	IX 2007	X 2007	XI 2007	XII 2007	I 2008	II 2008	III 2008	IV 2008	V 2008
	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca	1 tydz. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach w zł/kg wagi żywej:									
Bydło ogółem	4,16	3,96	3,89	3,84	4,15	4,22	4,17	4,20	4,23
Buhaje	4,52	4,24	4,21	4,29	4,53	4,47	4,39	4,78	4,66
Krowy	3,48	3,30	3,11	2,94	3,26	3,36	3,42	3,44	3,47
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg w zł/kg wagi żywej	8,86	9,22	9,24	9,37	9,23	9,03	8,77	8,48	8,42
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych w zł/tonę:									
Ćwierci z buhajów do 2 lat	9 202	8 949	8 963	9 226	9 342	9 240	9 306	9 350	9 322
Ćwierci z krów rzeźnych	7 391	7 015	6 888	6 804	7 193	7 436	7 777	7 402	7 799
Cena referencyjna w EUR/100 kg tuszy schłodzonej <sup>a</sup> :									
UE-25	300,4	300,7	305,9	306,9	315,8	320,7	316,1	313,5	313,1
Polska	240,8	238,3	238,2	246,5	252,4	255,5	255,8	267,0	267,7

<sup>a</sup> ceny referencyjne, są to ceny otrzymywane przez producentów żywca wołowego, których notowania pochodzą z rynków reprezentatywnych państw członkowskich UE i są przekazywane co tydzień do Komisji Europejskiej. Są one porównywane z ceną bazową, ustaloną przez Komisję Europejską w wysokości 2224 EUR/tonę kl. R3. Jeśli ceny referencyjne wykazują tendencję spadkową i stanowią mniej niż 103% ceny bazowej, wówczas kraj członkowski może ubiegać się o dopłaty do magazynowania, które od 01.07.2002 są podstawowym instrumentem utrzymania równowagi na tym rynku

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Wspólnej Organizacji Rynków.



# Rynek wieprzowiny

**Jan Małkowski**  
**Danuta Zawadzka**



W roku gospodarczym 2006/2007 warunki chowu trzody w gospodarstwach opierających go na paszach własnych były skrajnie niekorzystne. W roku gospodarczym 2007/2008 warunki te jeszcze się pogorszyły. Ceny zbóż i pasz przemysłowych ponownie wzrosły, a ceny trzody nadal były niskie, mimo spadku produkcji. Chów trzody przynosił straty nawet dużym fermom. W okresie jesienno-zimowym krycie loch w dalszym ciągu malało.

W rezultacie w marcu pogłowie trzody było mniejsze niż rok wcześniej o 13%, w tym macior prośnych o 20%. Ocenia się w związku z tym, że w roku gospodarczym 2007/2008 pogłowie trzody spadnie po raz drugi z rzędu. Przewiduje się, że w lipcu 2008 r. pogłowie trzody chlewnej wyniesie ok. 15,5 mln sztuk i będzie mniejsze aniżeli w lipcu 2007 r. o ok. 15%, zaś w porównaniu z lipcem 2006 r. o 18%. Wobec tego przewiduje się, że w II półroczu 2008 r. produkcja wieprzowiny będzie mniejsza aniżeli rok wcześniej o ok. 15% i o ok. 20% niż w II półroczu 2006 r. O ok. 20% będzie również mniejsza produkcja wieprzowiny w I półroczu 2009 r. w porównaniu z I półroczem 2007 r. Z tak dużym spadkiem pogłowia trzody łączyć się będzie prawdopodobnie trwałe wycofanie się z chowu trzody dużej liczby producentów. Zmniejszy to dotychczasowe rozproszenie produkcji, ale z drugiej strony uczyni bardziej problematyczną jej odbudowę. Odbudowa produkcji wiązać się musi z przywróceniem opłacalności chowu. Naszym zdaniem chów trzody może być opłacalny jeśli relacja cen trzoda:żyto wynosi co najmniej 1:9, czyli 1 kg żywca stanowi ekwiwalent 9 kg żyta.

W wyniku spadku produkcji przewiduje się, że przeciętne ceny trzody w II półroczu 2008 r. wzrosną do ok. 4,50 zł/kg tj. o ok. 20% w stosunku do II półroczu 2007 r. Większy wzrost cen uniemożliwi spodziewany poziom cen w wiodących pod względem produkcji trzody krajach Unii Europejskiej. W takiej sytuacji chów trzody w Polsce może być opłacalny jedynie w przypadku, gdy ceny zbóż po zbiorach 2008 r. znacząco obniżą się. Jeśli spadek cen zbóż będzie mały to chów trzody będzie dalej nieopłacalny i zamiast odbudowy produkcji będzie miała miejsce dalsza redukcja pogłowia i produkcji wieprzowiny oraz jej spożycia w następnych latach.

W 2008 r. ceny detaliczne wieprzowiny utrzymywały się na poziomie z grudnia 2007 r. Stabilizacja cen w I półroczu, mimo spadku produkcji, była możliwa na skutek spadku eksportu i wzrostu importu. Stabilizacja cen detalicznych w I półroczu oznacza również stabilizację spożycia w tym okresie, zwłaszcza w warunkach wzrostu dochodów.

W rezultacie spożycie wieprzowiny w II półroczu może zmniejszyć się mniej więcej o 3 kg/osobę, a w skali całego roku o ok. 1,5 kg/osobę i wynieść 42 kg/osobę.

W ciągu czterech miesięcy 2008 r. ceny detaliczne wieprzowiny utrzymały się na poziomie z grudnia 2007 r. Jednakże w kolejnych kilku miesiącach ceny będą systematycznie rosły i w końcu roku mogą być wyższe o 10-15%.

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody <sup>a</sup>		Eksport mięsa, podrobów i przetworów <sup>c,d</sup>		Import mięsa, podrobów i przetworów <sup>c,d</sup>		Saldo handlu zagranicznego tys. ton
	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	tys. ton	wskaźniki zmian <sup>b</sup>	
<b>2006</b> I-XII	2178,0	112,0	411,7	135,6	182,9	90,6	228,8
I-VI	1030,5	109,4	168,9	139,7	164,3	128,1	4,6
<b>2007</b> I-XII	2210,0	101,5	363,9	88,4	256,9	140,5	107,0
I	137,4	125,4	32,4	159,6	15,0	111,1	17,4
II	128,0	121,4	30,2	133,6	14,8	120,3	15,4
III	140,9	115,5	31,9	120,9	22,7	121,3	9,2
IV	119,7	104,6	26,9	106,4	14,8	111,3	12,1
V	131,9	102,4	28,3	93,7	16,1	114,3	12,2
VI	108,1	94,7	28,7	82,4	22,3	159,3	6,4
I-VI	1127,0	109,4	167,6	99,2	85,2	51,9	82,4
VII	117,5	109,6	25,3	73,5	24,6	160,8	-1,7
VIII	117,8	94,5	25,2	86,3	28,2	150,5	-2,9
IX	105,5	94,2	26,0	80,1	23,4	182,1	1,8
X	134,2	101,0	28,0	96,0	24,4	232,4	1,6
XI	132,5	104,6	25,0	81,9	22,5	147,0	5,5
XII	113,1	87,9		95,1	17,3	139,5	7,7
<b>2008</b> I	120,7	87,9	24,7	76,2	31,9	212,7	-7,2
II	121,0	87,9	31,5	104,3	27,3	184,5	4,2
III	128,9	91,4	35,7	111,9	24,2	106,6	11,5
IV	126,1	105,3	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki

<sup>b</sup> analogiczny okres poprzedniego roku = 100

<sup>c</sup> w wadze produktu

<sup>d</sup> miesięczny eksport i import nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów

Źródło: Dane GUS, CIHZ, CAAC i przeliczenia własne

Tab. 2. Ceny żywca wieprzowego, żyta, mieszanki T2, Provitu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Targowiskowa cena żyta w zł/dt	Relacje cen trzoda: Żyto	Cena mieszanki T2 w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka T2	Cena Provitu w zł/dt	Relacja cen trzoda: Provit	Cena prosiąt w zł/szt.
<b>2006</b> VII	3,92	37,78	10,4	76,80	5,1	158,26	2,5	106
VIII	4,28	40,85	10,5	76,57	5,6	157,72	2,7	106
IX	4,12	47,68	8,6	77,96	5,3	158,48	2,6	104
X	3,75	51,25	7,3	79,27	4,7	158,43	2,4	97
XI	3,43	51,95	6,6	80,54	4,3	158,21	2,2	92
XII	3,29	53,98	6,1	82,02	4,0	158,27	2,1	86
<b>2007</b> I	3,16	58,43	5,4	86,03	3,7	159,35	2,0	85
II	3,26	65,13	5,0	89,00	3,7	160,76	2,0	80
III	3,29	65,03	5,1	91,80	3,6	161,92	2,0	80
IV	3,32	64,33	5,2	96,07	3,5	162,12	2,0	84
V	3,22	65,33	4,9	93,43	3,4	160,96	2,0	84
VI	3,51	63,87	5,5	93,53	3,8	160,91	2,2	78
VII	3,95	60,82	6,5	93,71	4,2	160,90	2,4	95
VIII	4,07	62,70	6,5	94,45	4,3	161,23	2,5	92
IX	4,06	70,86	5,7	101,07	4,0	164,45	2,5	89
X	3,59	73,07	4,9	104,27	3,4	167,84	2,1	82
XI	3,27	71,81	4,6	105,71	3,1	171,01	1,9	75
XII	3,36	71,37	4,7	105,55	3,2	170,79	2,0	75
<b>2008</b> I	3,49	73,59	4,7	107,50	3,2	172,25	2,0	83
II	3,27	74,59	4,4	110,55	3,0	176,72	1,9	73
III	3,62	76,32	4,7	113,50	3,2	180,61	2,0	76
IV	3,63	77,18	4,7	116,19	3,1	183,39	2,0	77

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

**Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)**

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
<b>2006</b> VII	5,14	12,08	15,75	9,16			11,71		123,6	127,8
VIII	5,59	12,84	16,16	9,33	13,74	19,86	11,84	107,0	122,9	126,9
IX	5,38	12,88	16,24	9,36	14,28	20,07	12,02	110,9	123,6	128,4
X	4,91	12,51	16,17	9,24	13,98	20,08	11,98	111,8	128,6	129,7
XI	4,49	12,11	16,05	9,34	13,61	20,10	11,94	112,4	125,2	127,8
XII	4,31	11,88	15,82	9,25	13,21	19,72	11,77	111,2	124,7	127,2
<b>2007</b> I	4,14	11,52	15,46	9,49	13,09	19,69	11,73	113,6	127,4	123,6
II	4,27	11,37	15,42	9,41	12,75	19,62	11,58	112,1	127,2	123,1
III	4,31	11,36	15,47	9,40	12,70	19,56	11,69	111,8	126,4	124,4
IV	4,35	11,45	15,40	9,38	12,77	19,39	11,69	111,5	125,9	124,6
V	4,22	11,39	15,48	9,34	12,78	19,44	11,66	112,2	125,6	124,8
VI	4,60	11,77	15,72	9,44	12,87	19,45	11,71	109,3	123,7	124,0
VII	5,18	12,48	16,10	9,72	13,88	19,95	11,89	111,2	123,9	122,3
VIII	5,33	12,76	16,41	9,86	14,11	20,03	12,05	110,6	122,1	122,2
IX	5,32	12,84	16,47	9,89	14,43	20,22	12,14	112,4	122,8	122,8
X	4,70	12,64	16,35	9,87	14,28	20,23	12,23	113,0	123,7	123,9
XI	4,28	12,26	16,29	9,81	13,81	20,31	12,23	112,6	124,7	124,7
XII	4,40	12,44	16,06	9,81	13,69	20,15	12,20	110,0	125,5	124,4
<b>2008</b> I	4,57	12,48	16,11	9,74	14,13	20,35	12,27	113,2	126,3	126,0
II	4,28	12,31	16,08	9,74	13,70	20,25	12,13	111,3	125,9	124,5
III	4,74	12,55	16,04	9,74	13,83	20,07	12,11	110,2	125,1	124,3
IV	4,76	12,42	15,94	9,71	13,90	20,08	12,22	111,9	126,0	125,8

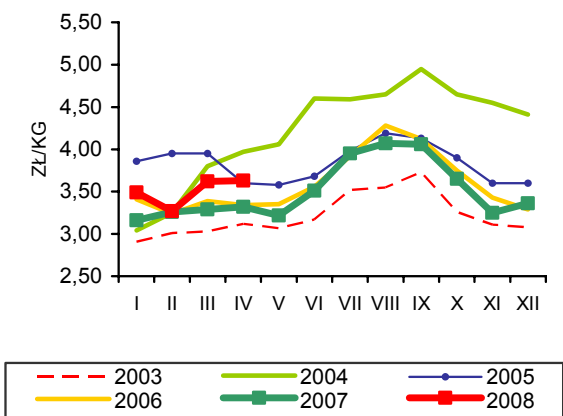
Źródło: Dane GUS i przeliczeni własne.

**Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

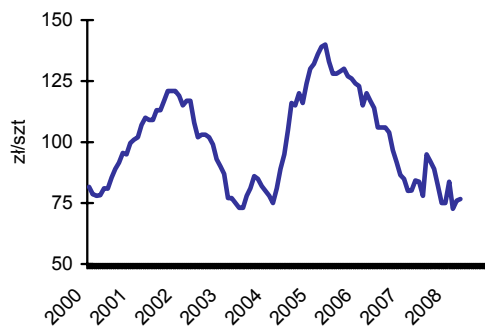
Lata i miesiące	UE-25	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-25	Niemczech	Danii
<b>2006</b> I	136,59	125,26	141,62	116,58	91,7	88,4	107,4
II	138,73	120,92	143,46	118,05	87,2	84,3	102,4
III	141,81	122,67	149,77	121,05	86,5	81,9	101,3
IV	141,80	121,19	151,22	126,73	85,5	80,1	95,6
V	141,96	122,16	151,73	128,47	86,3	80,9	95,2
VI	152,66	125,43	165,65	133,65	81,4	74,4	93,3
VII	157,30	138,36	168,48	135,99	88,0	82,2	101,7
VIII	162,97	152,15	176,38	137,78	93,8	86,5	110,4
IX	156,39	143,96	164,19	138,86	92,1	87,7	103,7
X	143,63	132,88	150,65	132,48	92,5	88,2	100,3
XI	136,86	124,31	144,25	126,78	90,8	86,2	98,1
XII	132,99	118,72	140,41	122,26	89,3	84,6	97,1
<b>2007</b> I	128,52	113,79	129,45	116,45	88,5	87,9	97,7
II	130,03	115,58	135,04	116,45	88,9	85,6	99,3
III	128,96	118,23	130,43	114,84	91,7	90,6	103,0
IV	129,32	119,64	132,21	111,72	92,5	90,5	107,1
V	131,71	118,16	137,91	115,01	89,8	85,6	102,7
VI	139,38	128,88	142,63	117,25	92,5	90,4	109,9
VII	146,12	144,81	150,74	121,73	99,2	96,2	119,1
VIII	146,57	147,76	150,10	123,08	101,2	98,8	120,5
IX	144,51	146,93	150,03	122,58	101,7	97,9	119,9
X	134,70	133,31	140,42	121,42	99,0	94,9	109,8
XI	130,13	123,52	134,62	120,00	94,9	91,8	102,9
XII	132,11	129,82	135,40	112,06	97,8	95,9	115,8
<b>2008</b> I	131,94	134,44	135,29	107,10	101,9	99,4	125,5
II	133,67	125,71	141,46	110,49	94,0	88,9	113,8
III	143,78	139,82	150,12	120,33	97,2	93,1	116,2
IV	144,27	144,62	147,95	126,36	100,2	97,7	114,5
V	153,00	164,00	164,00	136,00	107,0	100,0	121,0

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

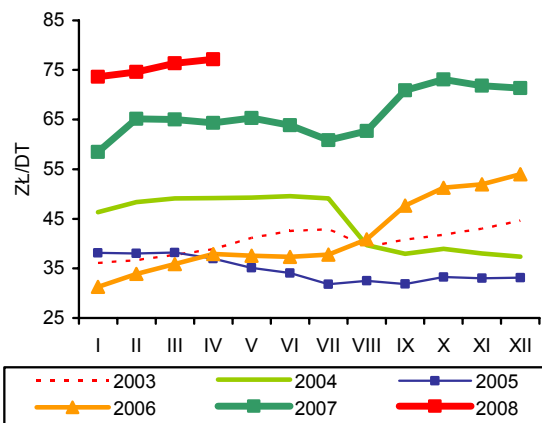
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce



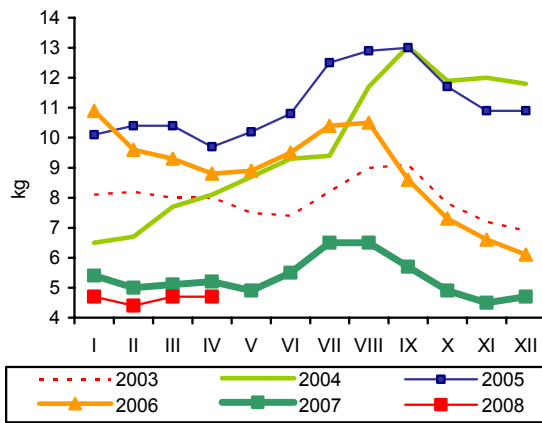
Rys. 2. Ceny prosiąt w Polsce



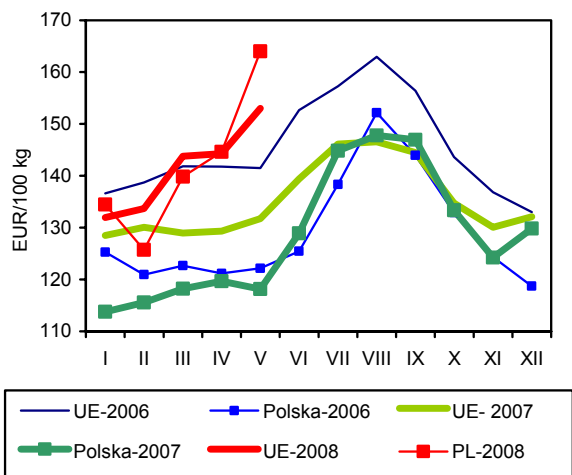
Rys. 3. Targowiskowe ceny żyta w Polsce



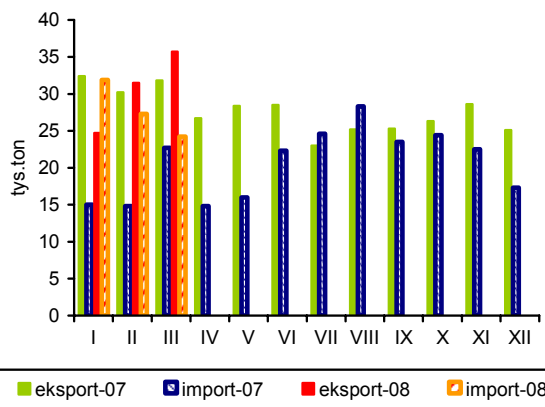
Rys. 4. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce



Rys. 5. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)



Rys.6. Polski handel zagraniczny wieprzowiną



Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

# Rynek mięsa drobiowego i jaj

**Mira Kobuszyńska**  
**Grzegorz Dybowski**



## Rynek mięsa drobiowego

W pierwszych czterech miesiącach 2008 r. w zakładach drobiarskich, zatrudniających powyżej 50 pracowników produkcja mięsa drobiowego wzrosła o 12% w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku. Od stycznia do kwietnia wytworzono 401 tys. ton mięsa drobiowego.

Ze wstępnych doniesień o eksporcie wynika, iż w pierwszym kwartale 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu, zbliżony do średniej miesięcznej z 2007 r. W okresie tym sprzedano za granicę ok. 60 tys. ton mięsa drobiowego. Tradycyjnie największym rynkiem zbytu były Niemcy (ok. 30% polskiej sprzedaży zagranicznej), na drugim miejscu - Wielka Brytania (13%) a następnie Czechy, Francja, Austria i Holandia. Bardzo intensywnie rozwija się zbytny w kierunku Litwy oraz Hongkongu. W grupie czołowych rynków zbytu pojawił się w tym roku również Wietnam. Jednocześnie import mięsa drobiowego obniżył się o ponad połowę w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, do ok. 5 tys. ton.

Od września 2006 r. utrzymuje się wzrostowa tendencja cen mieszanek paszowych dla kurcząt. W okresie od stycznia do grudnia 2007 r. pasze podrożały średnio o ok. 21%. W pierwszych czterech miesiącach 2008 r., wg danych GUS, pasze dla kurcząt podrożały o prawie 11% względem cen z grudnia 2007 r. Pod wpływem wzrostu cen pasz i spadku cen skupu w grudniu 2007 r. relacje cenowe uległy zmianie na niekorzyść hodowców. Sytuacja taka utrzymywała się jeszcze w styczniu 2008 r. Od lutego 2008 r. ceny skupu rosły w tempie zbliżonym do tempa wzrostu cen pasz. W maju 2008 r. ceny skupu wzrosły o 2,8%.

Ceny zbytu na rynku drobiarskim w już lutym i marcu 2008 r. powróciły do wysokiego poziomu z połowy poprzedniego roku. Wzrost cen zbytu kurcząt znacząco przekroczył więc przyrosty cenowe wynikające z odrabiania przez zakłady ubojowe strat, spowodowanych spadkiem popytu na przełomie 2007/08 r. W maju 2008 r. ceny zbytu, wzrosły w stosunku do cen z kwietnia o 7%.

Na rynku indyków, ceny płacone hodowcom wzrosły w maju 2008 r. o 2,2% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Nadal jest to poziom znacząco niższy niż przeciętnie w 2007 r., gdy w niektórych miesiącach ceny żywca indyczego przekraczały 5 zł za 1 kg. W grudniu ub.r. ceny zbytu indyków były o prawie 16% wyższe niż 12 miesięcy wcześniej. Na początku 2008 r. odnotowano znaczący spadek cen zbytu, tj. o 17% w relacji do poprzedniego miesiąca. W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r. zarówno ceny skupu jak i ceny zbytu oscylowały wokół cen z początku 2007 r., przy równoczesnym wzroście cen pasz w tym okresie.

W kwietniu 2008 r. polskie ceny wyrażone w euro stanowiły 78% przeciętnej ceny unijnej. Tak więc znacząco zmniejszyła się przewaga cenowa polskich eksporterów. W kwietniu polskie ceny sprzedaży mięsa kurcząt, wyrażone w euro, były o 17,7% wyższe niż w grudniu 2007 r., podczas gdy w tej samej relacji, ceny unijne obniżyły się o 1,5%. Pomimo niekorzystnych dla polskich eksporterów zmian relacji cenowych, Polska nadal należy do najtańszych producentów mięsa drobiowego w Europie. Pod względem cenowym do największych konkurentów Polski na rynku europejskim należy obecnie Holandia.

**Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)**

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
I	62,0	74,4	89,1	93,7	108,0
II	58,1	71,0	84,0	79,7	92,9
III	68,2	84,9	94,3	94,9	95,1
IV	68,3	82,7	83,7	89,2	105,0
V	69,0	77,8	91,6	96,2	
VI	66,2	79,6	94,1	86,4	
VII	68,4	82,9	91,3	93,4	
VIII	70,8	86,3	94,4	97,4	
IX	73,5	87,3	94,9	95,6	
X	76,4	91,4	101	109,0	
XI	71,4	91,6	97,2	99,9	
XII	75,3	90,9	90,4	91,0	
RAZEM	827,6	1 000,8	1 106	1 126,4	

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)**

Wyszczególnienie	Import		Eksport	
	2007	2008 <sup>a</sup>	2007	2008 <sup>a</sup>
I	3 859	2 191	20 011	19 529
II	3 934	1 762	15 959	21 442
III	4 278	1 132	17 144	18 775
IV	3 465		16 665	
V	5 024		16 659	
VI	3 725		17 797	
VII	4 638		15 517	
VIII	8 281		17 852	
IX	6 498		22 600	
X	7 351		31 718	
XI	5 425		24 466	
XII	2 311		15 783	
RAZEM	58 789	5 085	232 173	59 746

<sup>a</sup> dane nieostateczne (na dzień 06 czerwca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

**Tab. 3. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 mieszkańca miesięcznie)**

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
I	1,46	1,46	1,40	0,20	0,21	0,22
II	1,47	1,48	1,42	0,21	0,20	0,21
III	1,55	1,54	1,46	0,22	0,22	0,22
IV	1,67	1,60	1,48	0,22	0,22	0,21

Źródło: Dane GUS.



**Tab. 4. Ceny na rynku kurcząt brojlerów**

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych syпка granulowana lub kruszonka (zł/tonę)		Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	1114	1398	1,04	1,19	2,61	2,92	4,26	3,90	5,52	5,95
II	1156	1452	1,08	1,20	2,97	3,22	5,11	5,27	5,97	6,02
III	1190		1,12	1,21	3,08	3,24	5,05	5,27	6,43	6,36
IV	1205		1,15		2,99	3,16	4,68	4,82	6,09	6,21
V	1209		1,16		3,00	3,25	5,15	5,16	6,21	
VI	1210		1,16		3,24		5,67		6,70	
VII	1210		1,18		3,29		5,29		7,06	
VIII	1243		1,19		3,29		5,44		6,86	
IX	1303		1,22		3,23		5,15		6,55	
X	1334		1,24		3,15		4,85		6,24	
XI	1342		1,18		3,18		4,59		6,33	
XII	1348		1,19		2,95		4,15		5,79	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRDI-IG i MRiRW.

**Tab. 5. Ceny na rynku indyków brojlerów**

Wyszczególnienie	Pisklęta (zł/szt.)		Żywiec (skup) – indory (zł/kg) <sup>a</sup>		Tuszka (zbyt), (zł/kg) <sup>a</sup>	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	5,20	5,60	4,21	4,25	6,54	6,53
II	5,20	5,60	4,36	4,20	6,61	6,57
III	5,40	5,60	4,53	4,36	6,82	7,54
IV	5,60		4,67	4,52	7,09	6,33
V	5,60		4,75	4,62	6,96	6,57
VI	5,60		4,61		6,94	
VII	5,60		4,58		6,90	
VIII	5,60		4,62		7,06	
IX	5,60		4,87		6,92	
X	5,60		5,04		6,90	
XI	5,60		5,00		7,20	
XII	5,60		4,28		7,86	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

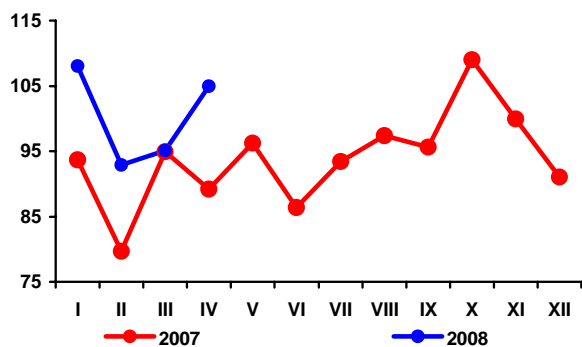
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

**Tab. 6. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)**

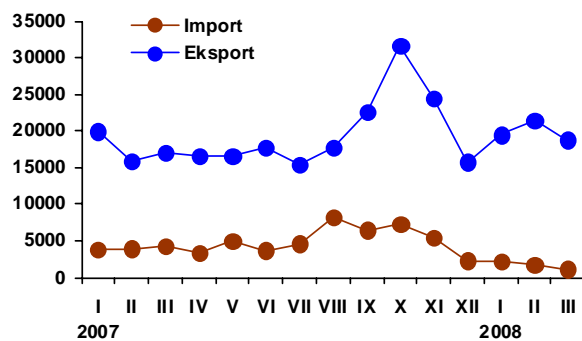
Wyszczególnienie	Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Holandia	Hiszpania	UE
2007 III	134,92	201,90	137,41	175,5	185,97	159,2	171,93	168,18
IV	125,59	207,67	144,77	176,39	190,87	162,67	187,03	170,19
V	135,26	215,77	148,63	173,44	197,85	170,00	192,04	177,62
VI	150,08	227,50	154,37	171,82	200,00	173,33	183,16	178,45
VII	148,92	228,00	161,76	186,52	200,00	175,00	185,83	180,48
VIII	144,54	228,00	167,86	184,66	209,00	175,00	186,78	182,57
IX	136,30	233,30	173,90	190,70	209,00	175,00	198,90	184,60
X	132,90	235,50	175,80	193,70	225,00	175,00	201,90	185,50
XI	133,16	235,50	183,02	192,30	225,00	175,00	190,97	184,63
XII	118,22	229,42	194,31	190,38	225,00	175,00	186,36	181,80
2008 I	121,32	229,00	200,54	191,20	224,10	172,98	169,99	179,66
II	135,31	229,00	207,60	189,08	215,31	174,14	164,05	175,82
III	145,93	229,00	212,36	188,52	218,50	175,00	170,50	179,18
IV	139,11	229,00	217,11	193,28	220,00	175,00	182,17	179,18

Źródło: Dane MRiRW.

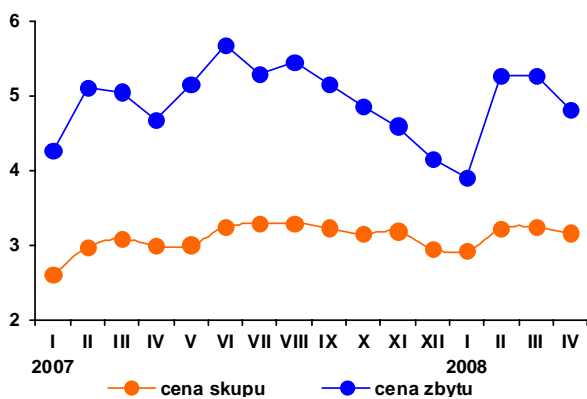
Rys. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu pow. 50 osób (tys. ton)



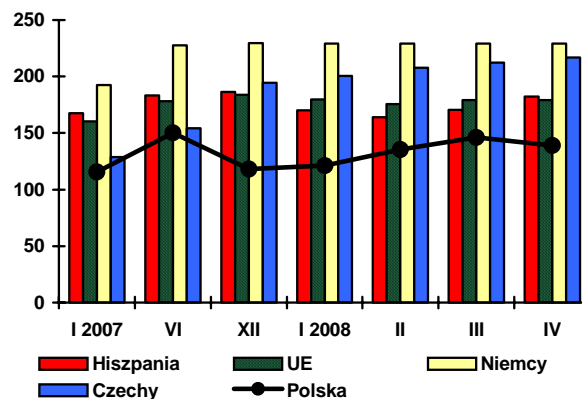
Rys. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)



Rys. 3. Ceny skupu brojlerów kurcząt i ceny zbytu tuszek kurcząt średnio w Polsce w zł/kg



Rys. 4. Ceny zbytu tuszek kurcząt w wybranych krajach UE, w EUR/100 kg



Źródło: Dane GUS, MRiRW i CIHZ.

## Rynek jaj

W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 26,55 zł/100 sztuk i była o 16% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W relacji tej najsilniej podrożały jaja największe, klasy XL, tj. o 21%. Jaja klas S i M (najmniejsze i średnie) były droższe o 18 i 16% a najmniejszy wzrost cen odnotowano na rynku jaj klasy L (dużych) - o 1%. W maju jaja potaniały średnio o 7% w stosunku do poprzedniego miesiąca. Obniżki cen wyniosły od 18,5% w grupie jaj klasy S do 0,3% w klasie XL. W 2007 r. średnia cena zbytu jaj wyniosła 24,6 zł/100 sztuk i była o 11,6% wyższa niż w roku poprzednim. Podobnie jak w latach poprzednich rynek jaj konsumpcyjnych jest bardzo niestabilny pod względem cenowym. Występują na nim silne krótkookresowe wahania cenowe.

Na rynku jaj kierowanych do przetwórstwa wahania cen są jeszcze silniejsze niż na rynku jaj konsumpcyjnych. W 2008 r. od stycznia do maja, ceny jaj do przetwórstwa utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż średnio w tym samym okresie 2007 r., jednakże miesięczne zmiany miały charakter silnie skokowy. W ostatnich miesiącach 2007 r. miesięczne wahania cen wyniosły od -17 do +22%. W pierwszych pięciu miesiącach 2008 r. zakłady przetwórcze skupowały jaja przeciętnie po ok. 3,06 tys. zł za 1 tonę. Jednakże amplituda między miesięczną ceną najwyższą - w lutym a najniższą - w maju 2008 r. wyniosła 33%.

W 2007 r. nastąpił bardzo silny wzrost eksportu w relacji do analogicznego okresu poprzedniego roku (88 tys. ton - wzrost o 53%). Do największych odbiorców należały Niemcy, Czechy i Dania (ok. 60% eksportu świeżych jaj ogółem). W pierwszym

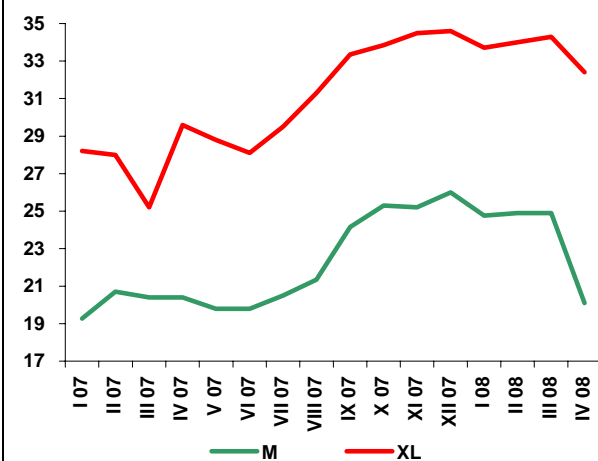
kwartale 2008 r. wg wstępnych danych CAAC, eksport zwiększył się w relacji do analogicznych miesięcy 2007 r.

W 2007 r. za granicą zakupiono o 17% więcej jaj świeżych niż w tym samym okresie roku poprzedniego. Bardziej stabilny był import przetworów z jaj. W okresie od stycznia do końca grudnia import wyniósł ok. 3,7 tys. ton, podczas gdy w roku poprzednim 2,8 tys. ton. W okresie od stycznia do marca 2008 r., import zwiększył się ponad dwa i pół raza w stosunku do tego samego okresu 2007 r.

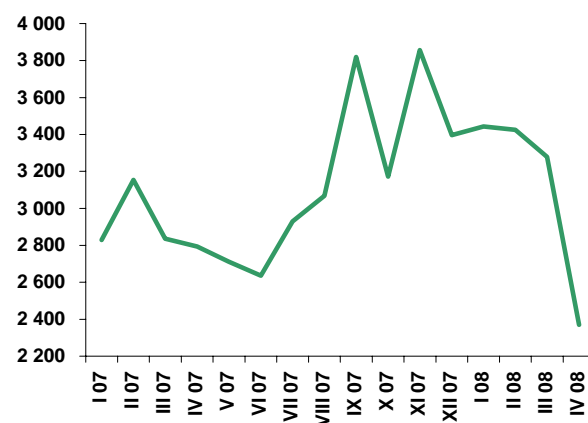
W 2007 r. bardzo intensywnie rósł eksport przetworów z jaj. Polska wyeksportowała 8,9 tys. ton przetworów z jaj (głównie do krajów Unii Europejskiej), a więc dwukrotnie więcej niż w całym 2006 r. W pierwszych miesiącach 2008 r. nadal utrzymywał się wysoki poziom eksportu z roku poprzedniego.

Od maja do grudnia 2007 r. występował wzrostowy trend cenowy w Unii Europejskiej. Od początku 2008 r. ceny unijne spadają. Od grudnia 2007 r. do kwietnia 2008 r. obniżyły się one o 9%. Równocześnie w Polsce w tym samym okresie spadek cen jaj wyrażonych w euro wyniósł 10,4%. Znacząca obniżka cen jaj w Polsce w kwietniu 2008 r. spowodowała, iż w miesiącu tym w przeliczeniu na euro jaja polskie były tańsze niż średnio w Unii o 1%. W kwietniu roku poprzedniego występowała podobna relacja cenowa. Polskie jaja były tańsze niż przeciętnie w Unii o 2%. Najtańszym producentem w kwietniu 2008 r. była Holandia, gdzie za 100 kg jaj klasy L i M płacono 76,92 EUR, podczas gdy w Polsce 118,30 EUR.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL – zł/szt)



Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)



**Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)**

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	Import		Eksport		Import		Eksport	
	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008	2007 <sup>a</sup>	2008
I	494	1 152	5 971	11 367	264	422	559	1 152
II	414	1 087	5 369	9 495	258	402	553	1 138
III	501	896	5 540	1 311	308	228	578	929
IV	808		6 643		227		394	
V	1 130		7 642		246		654	
VI	616		8 768		205		875	
VII	894		8 369		366		755	
VIII	1 677		8 295		291		1 139	
IX	1 022		8 268		576		787	
X	800		11 329		454		1 049	
XI	761		7 479		367		886	
XII	982		4 537		147		730	
RAZEM	10 099	3 136	88 213	22 173	3 707	1052	8 961	3 219

<sup>a</sup> dane nieostateczne (na dzień 06 czerwca 2008 r.)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

**Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt.)<sup>a</sup>**

Miesiące	XL		L		M		S	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
I	28,21	33,71	23,83	28,25	19,28	24,76	18,27	23,84
II	28,00	34,00	24,60	28,60	20,70	24,90	20,20	23,80
III	25,20	34,30	24,40	28,80	20,40	24,90	19,10	23,40
IV	29,60	32,50	25,10	24,80	20,40	22,50	19,10	22,70
V	28,80	32,40	25,30	24,30	19,80	20,10	18,30	18,50
VI	28,10		26,60		19,80		17,00	
VII	29,50		24,70		20,50		17,40	
VIII	31,30		25,85		21,35		17,00	
IX	33,35		28,45		24,15		23,60	
X	33,85		29,00		25,30		22,60	
XI	34,50		29,90		25,20		23,30	
XII	34,60		30,60		26,00		20,50	

<sup>a</sup> trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

**Tab. 3. Ceny sprzedaży jaj w Polsce i innych krajach (średnio klasy L i M), (EUR/100 kg)**

Miesiące	Polska	Czechy	Niemcy	Francja	Holandia	UE
2007 III	102,43	92,08	103,25	97,15	91,24	107,29
IV	99,98	84,34	92,38	91,86	77,69	101,83
V	98,62	84,91	86,18	83,56	76,46	94,16
VI	96,38	83,14	87,73	90,44	78,80	96,50
VII	100,20	82,09	94,94	91,78	89,48	98,39
VIII	103,73	90,03	98,03	96,44	93,55	107,28
IX	113,78	106,20	108,81	111,99	106,7	121,49
X	123,48	117,02	113,81	115,04	109,71	123,31
XI	127,09	126,69	122,84	129,49	117,89	129,20
XII	131,99	135,59	122,57	127,74	111,45	131,15
2008 I	133,14	129,05	117,61	116,32	102,39	125,03
II	123,92	127,39	116,69	111,43	99,17	122,66
III	123,50	123,68	111,74	108,18	85,83	119,39
IV	118,30	108,31	92,68	93,75	76,92	119,39

Źródło: Dane MRiRW.

# Rynek baraniny

**Danuta Zawadzka**



Od początku 2008 r. w Unii Europejskiej, rosną ceny owiec ciężkich a także jagniąt, choć w znacznie mniejszym stopniu. W maju przeciętna cena owiec ciężkich wyniosła 471 euro/100 kg wagi poubojowej i była o 16% wyższa niż rok wcześniej. Przeciętna cena jagniąt osiągnęła natomiast 507 EUR/100 kg i była o 1% wyższa niż przed rokiem.

Niestety wzrost cen w Unii Europejskiej nie przekłada się na wzrost cen skupu owiec w Polsce, które w dalszym ciągu się obniżają. W kwietniu 2008 r. przeciętna cena skupu wyniosła zaledwie 5 zł/kg wagi żywej i była prawie o 20% niższa niż w kwietniu 2007 r. Główną przyczyną tego jest aprecjacja złotego. Te same ceny wyrażone w euro wykazują bowiem tendencję wzrostową. W okresie I-IV 2008 r. przeciętna cena skupu wyniosła 1,57 EUR/100 kg i była o 5% wyższa niż w tym samym okresie przed rokiem. Wzrost dotyczy też cen polskich owiec ciężkich. Z danych Komisji Europejskiej wynika że przeciętna ich cena w okresie I-IV 2008 r. wyniosła 359 EUR/100 kg wagi poubojowej i była wyższa niż w tym samym okresie przed rokiem o 12%.

Aprecjacja złotego osłabia konkurencyjność polskich owiec na europejskim rynku. W I kwartale 2008 r. polski eksport owiec i mięsa baraniego wyniósł 232 tony i był o połowę mniejszy niż w I kwartale 2007 r., podczas gdy poziom produkcji w obu okresach był prawdopodobnie zbliżony. Mocny złoty sprzyja natomiast importowi, który rośnie pomimo wzrostu cen w krajach trzecich tj. w Australii i w Nowej Zelandii. W I kwartale 2008 r. polski import owiec i mięsa baraniego wyniósł 53 tony i był 2,5-krotnie większy niż przed rokiem o tej porze.

Oprócz aprecjacji złotego oddziałującej niekorzystnie na ceny owiec w Polsce, dla polskich producentów również nie pocieszający jest spadek cen jagniąt na rynku włoskim. Może on być efektem rosnącej produkcji jagnięciny w tym kraju. AGRESTE<sup>1</sup> ocenia bowiem, że w 2008 r. uboje jagniąt we Włoszech wyniosą około 5 mln sztuk i będą większe niż w 2007 r. o ok. 2%. Jeśli więc w dalszych miesiącach roku spadek cen jagniąt na rynku włoskim utrwali się, to wzrost ich cen w Polsce może być poważnie zagrożony.

---

<sup>1</sup> Agreste Syntheses- Animaux de bucherie-Ovins-Avril 2008-nr 2008/20

**Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)**

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	Zmiana w % 2007/2006
I półrocze	1 305	1 434	1 438	100,2
II półrocze	1 023	924	901	97,5
Rok	2 328	2 358	2 339	99,2

Źródło: Dane GUS

**Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencie mięsa (tony)**

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
<b>Eksport 2007</b>	35,4	103,4	358,9	58,4	84,3	68,8	107,5	99,1	91,9	32,6	37,8	143,1	<b>1221</b>
<b>2008</b>	23,7	47,0	161,7	x	x	x	x	x	x	x	x	x	<b>1250<sup>P</sup></b>
miesiąc roku poprzedniego = 100	66,9	45,5	45,1	x	x	x	x	x	x	x	x	x	102
<b>Import 2007</b>	5,7	5,3	11,0	9,4	11,1	23,9	28,0	4,0	13,7	16,3	12,0	12,0	<b>152</b>
<b>2008</b>	8,3	16,9	28,2	x	x	x	x	x	x	x	x	x	<b>140<sup>P</sup></b>
miesiąc roku poprzedniego = 100	145,6	318,9	256,4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	92

P - prognoza IERiGŻ-PIB

Źródło: Dane CAAC

**Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)**

Lata	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
2006/2007	6,09	6,04	5,70	5,32	5,35	4,89	5,56	6,72	5,69	4,73	6,75	6,14
2007/2008	5,33	5,24	4,64	4,80	5,11	5,02	5,66	6,62	5,23	5,27	6,68	5,00
miesiąc roku poprzedniego = 100	87,5	86,8	81,4	90,0	95,5	102,7	101,8	98,5	91,9	111,4	99,0	81,4

Źródło: Dane GUS oraz prognoza IERiGŻ-PIB.

**Tab. 4. Ceny zakupu wybranych kategorii wagowych owiec i jagniąt w Polsce**

Wyszczególnienie	Jagnięta o wadze 13-16 kg				Owce o wadze 36-40 kg			
	Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową		Cena za wagę żywą		Cena za wagę poubojową	
	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg	zł/kg	EUR/kg
V 2007	-	-	-	-	5,29	1,40	11,3	2,99
VI	-	-	-	-	5,45	1,43	11,6	3,05
VII	-	-	-	-	5,17	1,37	11,0	2,92
VIII	-	-	-	-	5,21	1,37	11,1	2,93
IX	-	-	-	-	5,48	1,45	11,7	3,09
X	-	-	-	-	5,18	1,40	11,0	2,97
XI	-	-	-	-	5,13	1,40	10,9	2,98
XII	9,29	2,58	19,77	5,49	5,38	1,49	11,5	3,19
I 2008	-	-	-	-	5,66	1,57	12,0	3,33
II	-	-	-	-	5,27	1,47	11,2	3,13
III	8,38	1,79	17,83	5,04	5,61	1,59	11,9	3,36
IV	-	-	-	-	5,37	1,56	11,4	3,31

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

**Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)**

Lata	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
2006/2007	30,58	30,55	30,48	30,48	30,99	29,34	28,47	31,76	31,95	30,77	30,77	30,65
2007/2008	30,83	30,69	31,01	31,96	32,39	32,06	32,29	33,07	33,14	33,14	33,94	36,98
miesiąc roku poprzedniego = 100	100,8	100,5	101,7	104,9	104,5	109,3	113,4	104,1	103,7	107,7	110,3	120,65

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-25 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

Lata	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
<b>UE-25</b>												
2006/2007	540,7	601,8	637,0	673,6	644,5	598,1	593,8	530,9	536,4	559,3	567,5	504,2
2007/2008	502,2	540,0	568,7	582,2	641,0	686,7	672,9	628,1	558,5	578,2	526,6	507,1
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>93,2</b>	<b>89,7</b>	<b>89,3</b>	<b>86,4</b>	<b>99,5</b>	<b>114,8</b>	<b>113,3</b>	<b>118,3</b>	<b>104,1</b>	<b>103,4</b>	<b>92,8</b>	<b>100,6</b>
<b>Włochy</b>												
2006/2007	666,0	651,5	668,6	695,2	734,4	719,5	735,4	669,0	572,2	587,6	659,2	643,9
2007/2008	663,7	662,7	658,9	574,2	712,3	733,4	719,6	690,9	596,2	699,4	556,0	565,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>99,5</b>	<b>101,7</b>	<b>98,5</b>	<b>82,6</b>	<b>97,0</b>	<b>101,9</b>	<b>97,9</b>	<b>103,3</b>	<b>104,2</b>	<b>119,0</b>	<b>84,3</b>	<b>87,8</b>

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

**Tab.7. Przeciętne ceny owiec w UE-25 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)**

Lata	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
<b>UE-25</b>												
2006/2007	456,7	423,1	416,9	412,8	407,4	400,3	390,7	395,8	404,9	413,2	423,8	406,4
2007/2008	408,3	403,2	411,3	406,6	400,5	394,9	388,3	390,4	413,7	438,3	442,1	470,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>89,8</b>	<b>95,3</b>	<b>98,7</b>	<b>98,5</b>	<b>98,3</b>	<b>98,7</b>	<b>99,4</b>	<b>98,6</b>	<b>102,2</b>	<b>106,0</b>	<b>104,3</b>	<b>115,8</b>
<b>Wielka Brytania</b>												
2006/2007	454,8	384,6	362,4	357,8	350,6	347,0	324,0	341,6	361,1	371,3	369,9	361,9
2007/2008	390,1	381,1	364,0	329,0	301,9	285,2	277,0	312,3	364,5	391,2	406,1	458,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>86,1</b>	<b>99,1</b>	<b>100,4</b>	<b>92,0</b>	<b>86,1</b>	<b>82,2</b>	<b>85,5</b>	<b>91,4</b>	<b>100,9</b>	<b>105,3</b>	<b>109,8</b>	<b>126,7</b>

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

**Tab. 8. Ceny jagniąt w Nowej Zelandii**

Wyszczególnienie	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
<b>2006/2007</b>												
NZD/100 kg cwe	55,95	57,35	61,35	64,74	65,55	67,52	58,34	46,20	46,16	45,57	45,58	46,45
<b>2007/2008</b>												
NZD/100 kg cwe	48,03	49,42	53,05	56,60	60,59	61,08	54,00	51,55	50,49	49,75	50,36	56,23
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>85,8</b>	<b>86,2</b>	<b>86,5</b>	<b>87,4</b>	<b>92,4</b>	<b>90,5</b>	<b>92,6</b>	<b>111,6</b>	<b>109,5</b>	<b>109,2</b>	<b>110,5</b>	<b>121,05</b>

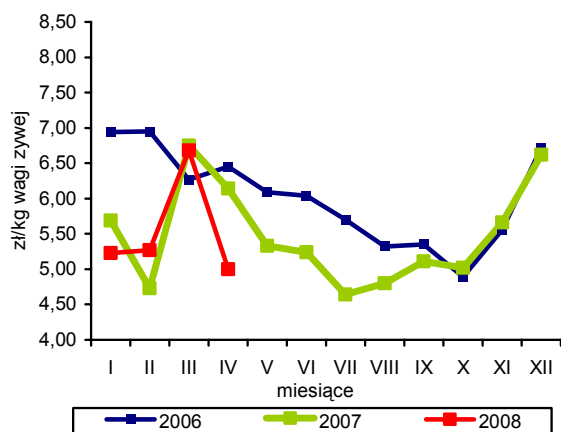
Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków Fencepost, New Zealand.

**Tab. 9. Ceny jagniąt w Australii**

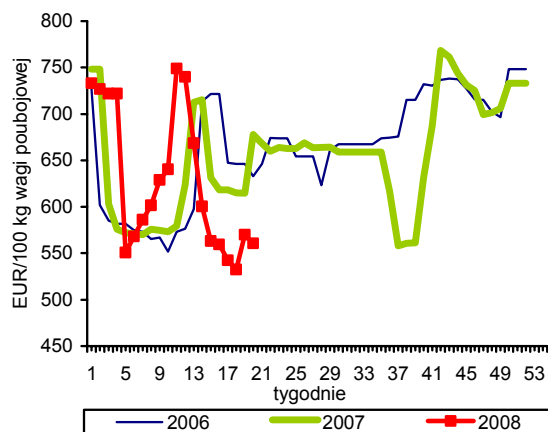
Wyszczególnienie	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
<b>2006/2007</b>												
AUD/100 kg cwe	350	364	367	315	308	289	290	306	339	337	338	365
<b>2007/2008</b>												
AUD/100 kg cwe	384	372	322	298	261	294	298	351	379	345	354	361
miesiąc roku poprzedniego = 100	<b>109,7</b>	<b>102,2</b>	<b>87,7</b>	<b>94,5</b>	<b>84,7</b>	<b>101,7</b>	<b>102,8</b>	<b>114,7</b>	<b>111,8</b>	<b>102,4</b>	<b>104,7</b>	<b>99,0</b>

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie meldunków MLA, Australia.

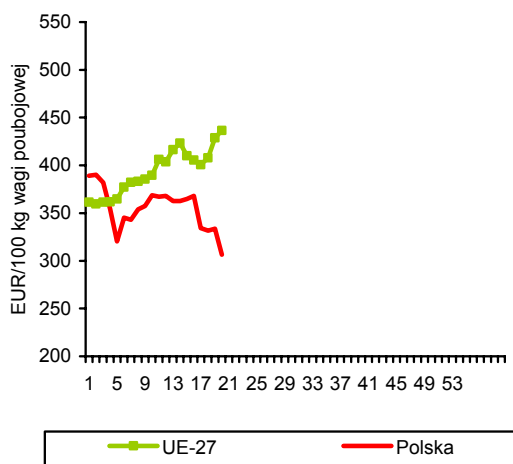
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg



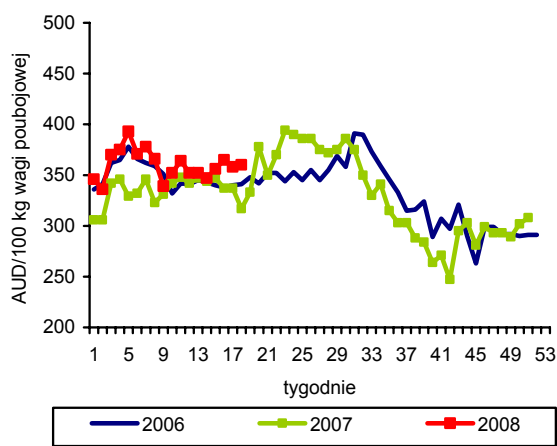
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech



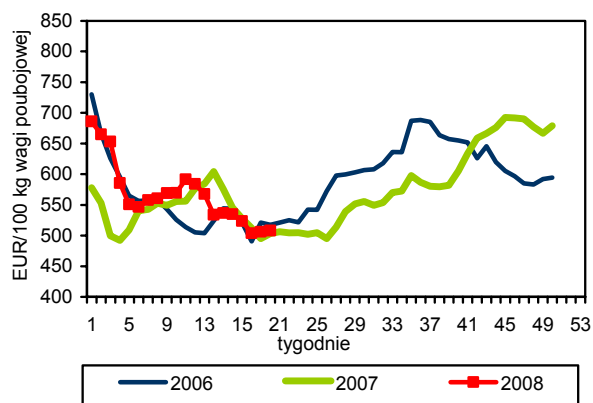
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-27 i w Polsce



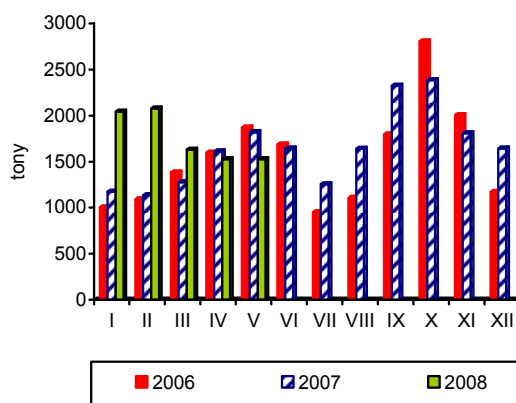
Rys. 4. Ceny jagniąt w Australii



Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-27



Rys. 6. Unijny import baraniny i jagnięciny z Australii



Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.



# Rynek ryb

## Krzysztof Hryszko



Po krótkotrwałym wzroście połowów bałtyckich w roku ubiegłym, wyniki uzyskiwane przez rybaków w pierwszych czterech miesiącach 2008 r. zapowiadają kolejny ich spadek. Dodatkowo od 22 maja br. obowiązuje zakaz połowów dorszy, w przypadku których wykorzystaliśmy wg. oceny MRiRW, już ok. 70% dostępnej kwoty. Dorszy nie wolno łowić aż do końca września, jednak zgodnie z projektem rozporządzenia za ten okres zostaną wypłacone rybakom odszkodowania (ale tylko tym którzy przestrzegali zakazu w 2007 r.). Na bardzo niskim poziomie utrzymują się połowy śledzi, gdzie w okresie styczeń-kwiecień zanotowano blisko 45% spadek wyładunków. Mniejsze są także połowy szprotów (o 15%) oraz storni (o 5%). Łącznie wg. wstępnych wyników przez cztery miesiące br. złowiono 48,8 tys. ton ryb oraz 11,3 tys. ryb liczonych w sztukach (troci, łososi, pstrągów), tj. o 15 i 84% mniej niż przed rokiem.

Produkcja ryb i przetworów rybnych w zakładach zatrudniających ponad 50 osób wyniosła w I kwartale 2008 r. 74,6 tys. ton i była o 3,9% niższa niż przed rokiem. Utrzymuje się bardzo niska produkcja mrożonych filetów z ryb morskich, gdzie głównym surowcem są krajowe dorsze. Mimo, że ich połowy ograniczono w tym czasie tylko o ok. 20%, to wyniki przetwórci były aż o 62% gorsze niż w roku ubiegłym. Pokazuje to, jak duży w latach poprzednich, był udział w rynku dostaw dorszy poławianych w szarej strefie, a z drugiej strony świadczy o dużej skuteczności kontroli tych połowów w br. Wyniki te potwierdzają także dane dotyczące eksportu, gdzie w grupie filetów zanotowano 35% spadek obrotów. Dynamicznie rośnie natomiast produkcja wędzonych łososi (o 24,9%) oraz przetworów i konserw ze śledzi (o 13,2%), która dynamizowana jest przez rozwijający się eksport tych produktów na rynek niemiecki.

W sumie wolumen eksportu ryb i przetworów rybnych został ograniczony w I kwartale 2008 r. o 18,8% do 53,5 tys. ton, przy 3,4% spadku jego wartości (659 mln zł). Oprócz dorszy dużo mniej sprzedaliśmy także szprotów paszowych oraz ryb poławianych

przez flotę dalekomorską. Niewielki spadek wartości obrotów w stosunku do wolumenu wynikał z faktu mniejszego eksportu stosunkowo tanich produktów, przy wyraźnym wzroście wywozu droższych gatunków ryb. Udział łososi i śledzi w strukturze wartościowej eksportu przekroczył 50%, a wraz z dorszami wynosi już prawie 75%. Nieznacznie wyższy niż przed rokiem był natomiast import – o 2,9% (102,7 tys. ton). Zwiększonym zakupom sprzyjają niższe ceny ryb na rynkach światowych. W I kwartale 2008 r. wydaliśmy na nie 674 mln zł wobec 710 mln zł w tym samym okresie ub.r. Zwiększono przede wszystkim przywóz przetworów i konserw z ryb (o 31,5% - głównie tuńczyków i śledzi) oraz ryb filetowanych (o 4,7%) i ryb świeżych (o 2,4%). Stabilizują się dostawy filetów z pangii. Po kilkudziesięcioprocentowym wzroście importu w roku ubiegłym, w ciągu trzech miesięcy br. sprowadziliśmy 10,1 tys. ton filetów, tj. o 4,2% więcej. Poprawiło się ujemne saldo wymiany handlowej. Przewaga importu nad eksportem zmniejszyła się z -28 do -15 mln zł.

Spadek cen zakupu ryb w imporcie powoduje, że rynek krajowy jest jednym z bardziej stabilnych rynków rolno-żywnościowych. Na poziomie zbytu obserwujemy nawet niższe ceny niż w roku ubiegły, jednak są one dyskontowane przez wyższe marże w obrocie detalicznym. Ceny ryb i przetworów rybnych wzrosły w okresie styczeń-kwiecień br. (w stosunku do grudnia 2007 r.) o 1,3%, przy 2,5% wzroście cen całej żywności. Szybciej drożeją konserwy rybne (o 2,8%) oraz inne przetwory z ryb i owoców morza za wyjątkiem ryb solonych (o 2,3%), natomiast potaniały ryby słodkowodne (o 0,4%). W ciągu czterech miesięcy najbardziej zdrożały tuńczyki w sosie własnym, papykarze szczecińskie, paluszki z krabów i mrożone filety z dorszy (od 5,0 do 5,4%), a niższe ceny niż w grudniu notowano w przypadku wędzonych makreli i pstrągów, filetów z mintajów oraz śledzi – zarówno płatów jak i solonych śledzi dalekomorskich (od 0,2 do 0,5%).

**Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)**

Miesiące	tony						sztuki	
	Szprot	Śledź	Dorsz	Płaskie	Pozostałe	Razem	Troć wędrowna	Łosoś bałtycki
2005 I-XII	74 368	21 796	12 774	11 248	3 418	123 604	141 459	21 905
2006 I-XII	55 944	20 654	15 091	9 585	2 984	104 258	128 303	21 377
2007 I-XII	60 146	22 087	10 972	10 694	3 311	107 213	121 951	18 209
2007 IV	15 526	1 123	1 610	498	514	19 271	28 147	3 935
V	8 302	1 777	2 153	841	414	13 487	17 003	2 128
VI	383	2 994	989	901	301	5 568	715	22
VII	150	2 080	47	490	306	3 073	2 679	35
VIII	46	2 533	181	704	447	3 911	3 017	36
IX	518	2 378	314	652	438	4 300	5 490	181
X	1 145	3 622	926	1 259	332	7 284	13 361	1 286
XI	2 264	1 768	397	863	153	5 445	7 902	1 515
XII	2 881	1 586	927	1 062	123	6 579	9 293	5 583
2008 <sup>a</sup> I	3 625	426	734	1 177	51	6 013	1 729	121
II	11 078	192	1 092	1 389	92	13 843	3 947	815
III	14 517	979	1 393	842	93	17 824	2 063	340
IV	8 631	272	1 843	320	8	11 074	1 752	517
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>								
<u>IV 2008</u> <u>IV 2007</u>	55,6	24,2	114,5	64,3	1,6	57,5	6,2	13,1
<u>I-IV 2008</u> <u>I-IV 2007</u>	85,1	55,8	100,5	95,1	30,6	84,7	15,2	24,2

<sup>a</sup> dane nieostateczne

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MRiRW.

**Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)<sup>a</sup>**

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone <sup>b</sup>	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				Razem	w tym			
					Śledzie	Sardynki i szproty	Makrele	
2005 I-XII	4 759	75 171	50 865	113 427	78 883	11 558	6 775	244 222
2006 I-XII	7 437	84 621	61 066	134 737	94 389	9 669	7 739	287 861
2007 I-XII	9 830	61 570	60 807	140 273	97 188	10 508	6 770	272 480
2007 II	776	7 609	5 946	12 118	8 437	967	623	26 449
III	1 339	8 691	5 873	12 788	8 966	1 006	578	28 691
IV	1 074	5 515	3 975	9 688	6 465	868	498	20 252
V	1 114	4 740	3 748	9 735	6 488	785	434	19 337
VI	915	4 108	3 182	8 943	5 991	651	381	17 148
VII	740	3 860	3 236	9 782	6 719	703	674	17 618
VIII	601	2 886	3 685	9 894	6 960	703	434	17 066
IX	684	3 604	4 636	12 955	8 819	1 161	715	21 879
X	1 103	4 492	5 815	13 676	9 140	998	643	25 086
XI	615	5 014	6 968	15 174	11 012	978	622	27 771
XII	292	5 512	9 268	13 656	10 106	742	460	28 728
2008 I	1 068	3 395	5 142	14 532	10 320	1 018	634	24 137
II	1 157	4 560	5 402	14 128	9 611	1 331	742	25 247
III	1 299	4 165	6 140	13 566	8 925	1 298	673	25 170
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>								
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	97,0	47,9	104,5	106,1	99,5	129,0	116,4	97,7
<u>I-III 2008</u> <u>I-III 2007</u>	130,9	55,5	102,4	114,8	113,2	124,9	107,3	96,1

<sup>a</sup> dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

**Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)**

Miesiące	Eksport <sup>a</sup>					Import				
	Razem	Przetwory i konserwy	Filety i mięso	Ryby solone, suszone i wędzone	Ryby mrożone	Razem	Filety i mięso	Ryby mrożone	Przetwory i konserwy	Ryby świeże lub chłodzone
<b>2005 I-XII</b>	<b>207,15</b>	<b>60,26</b>	<b>33,58</b>	<b>21,95</b>	<b>16,51</b>	<b>313,17</b>	<b>135,02</b>	<b>73,80</b>	<b>31,59</b>	<b>40,75</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>208,85</b>	<b>69,47</b>	<b>35,04</b>	<b>25,96</b>	<b>17,57</b>	<b>347,22</b>	<b>156,25</b>	<b>75,95</b>	<b>31,54</b>	<b>56,03</b>
<b>2007<sup>b</sup> I-XII</b>	<b>219,29</b>	<b>74,63</b>	<b>34,42</b>	<b>27,81</b>	<b>11,23</b>	<b>369,75</b>	<b>173,03</b>	<b>72,39</b>	<b>36,78</b>	<b>62,19</b>
2007 <sup>b</sup> II	17,33	6,16	2,81	2,04	1,06	32,28	14,35	7,50	2,80	5,72
III	33,40	6,34	4,99	2,56	1,53	34,77	16,45	6,53	3,26	6,58
IV	28,73	5,45	3,01	2,05	1,79	22,36	8,00	4,40	2,15	5,99
V	22,32	5,39	3,06	2,15	1,07	25,72	11,29	4,72	2,34	5,29
VI	14,35	5,23	2,84	1,79	0,86	23,01	10,08	4,15	2,15	4,53
VII	13,46	5,65	2,30	1,93	0,77	24,34	8,86	4,91	4,02	4,31
VIII	13,75	5,79	1,89	2,11	0,92	22,93	11,04	4,08	2,79	3,21
IX	13,44	6,44	2,57	1,87	0,59	32,92	15,06	7,08	3,34	4,89
X	16,03	7,39	3,07	2,81	0,56	37,38	17,77	8,10	3,34	5,70
XI	16,65	8,02	2,72	3,07	0,72	46,40	26,37	7,62	4,21	6,07
XII	14,66	6,07	1,98	3,66	0,78	34,90	19,04	4,74	3,28	5,96
2008 <sup>b</sup> I	14,09	7,09	2,30	2,25	0,79	37,21	17,46	7,41	5,51	5,35
II	20,22	6,95	2,63	2,44	1,15	34,21	15,37	6,23	3,33	6,44
III	19,20	6,85	2,22	2,40	1,47	31,30	14,85	6,98	3,22	4,84
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>										
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	57,5	108,0	44,5	93,8	96,1	90,0	90,3	106,9	98,8	73,6
<u>I-III 2008</u> <u>I-III 2007</u>	81,2	108,8	65,1	111,3	107,6	102,9	104,7	91,3	131,7	102,4

<sup>a</sup> wraz z eksportem z burt statków, <sup>b</sup> dane wstępne

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

**Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)**

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 <sup>b</sup>		Mrożona makrela 03037430 <sup>b</sup>			Filety z mintaja 03042985 <sup>b</sup>		Filety z morszczuka 03042956 <sup>b</sup>	Łosoś świeży 03021200 <sup>b</sup>	Konserwy z tuńczyka 160414 <sup>b</sup>
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Brytania	Norwegia	Chiny	USA	Argentyna	Norwegia	Tajlandia
<b>2005 I-XII</b>	<b>4,55</b>	<b>4,88</b>	<b>4,20</b>	<b>3,84</b>	<b>4,46</b>	<b>6,05</b>	<b>7,05</b>	<b>6,56</b>	<b>13,43</b>	<b>6,86</b>
<b>2006 I-XII</b>	<b>3,94</b>	<b>2,79</b>	<b>4,63</b>	<b>4,42</b>	<b>4,40</b>	<b>5,60</b>	<b>7,58</b>	<b>7,47</b>	<b>15,54</b>	<b>7,56</b>
<b>2007<sup>a</sup> I-XII</b>	<b>3,31</b>	<b>3,14</b>	<b>3,77</b>	<b>4,10</b>	<b>3,85</b>	<b>4,99</b>	<b>7,44</b>	<b>8,77</b>	<b>13,31</b>	<b>8,31</b>
2007 <sup>a</sup> II	3,42	2,83	3,93	4,22	4,42	5,48	6,62	7,89	14,88	7,74
III	3,04	2,58	3,97	4,49	2,18	5,37	6,23	7,93	14,89	8,23
IV	2,86	2,86	3,84	3,90	4,26	5,82	8,40	9,29	15,40	8,42
V	2,78	3,03	3,66	3,95	4,76	5,05	8,59	9,80	13,64	7,16
VI	2,68	2,60	3,87	4,44	3,96	5,82	7,86	9,24	12,59	8,45
VII	2,68	3,58	3,82	5,05	2,42	4,70	8,87	9,52	13,31	7,98
VIII	2,80	3,19	4,02	3,88	-	4,58	7,77	7,77	13,53	6,74
IX	3,36	3,71	3,86	3,95	3,67	4,85	7,95	11,55	12,92	7,92
X	3,50	3,59	4,01	3,90	4,03	4,84	6,57	10,50	12,35	10,53
XI	3,71	3,36	3,78	4,23	3,58	4,76	7,13	8,23	12,05	9,94
XII	3,28	3,17	3,26	3,85	3,49	4,39	6,74	7,97	12,01	9,26
2008 <sup>a</sup> I	3,46	2,98	4,08	4,22	3,69	4,58	7,08	5,95	12,01	9,69
II	3,21	2,78	3,93	3,94	3,82	4,83	7,63	9,02	11,80	9,53
III	3,15	2,96	3,92	3,89	3,52	4,68	6,21	8,68	14,57	8,57
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>										
<u>III 2008</u> <u>III 2007</u>	103,6	114,7	98,7	86,6	161,5	87,2	99,7	109,5	97,9	104,1
<u>I-III 2008</u> <u>I-III 2007</u>	99,7	105,4	101,8	96,2	89,9	89,4	108,5	102,7	83,5	124,5

<sup>a</sup> dane wstępne, <sup>b</sup> kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie CAAC.

Tab. 5. Ceny ryb eksportie (zł/kg)

Miesiące	Konserwy ze śledzi 16041291 <sup>b</sup>	Filety z dorsza 03042929 <sup>b</sup>			Łosoś wędzony 03054100 <sup>b</sup>	Pstrąg wędzony 03054945 <sup>b</sup>	Krewetki przetw. 160520 <sup>b</sup>	Filety z flądry 03042973 <sup>b</sup>	Szprotki świeże 03026180 <sup>b</sup>
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Dania	Dania
2005 I-XII	7,61	18,57	16,74	18,10	34,76	31,46	43,62	10,65	0,33
2006 I-XII	7,44	18,70	16,78	18,52	41,64	33,76	37,91	11,29	0,36
2007 <sup>a</sup> I-XII	7,25	22,69	21,43	21,30	37,93	33,84	43,33	12,29	0,50
2007 <sup>a</sup> II	7,47	20,76	22,27	20,59	40,46	35,03	44,07	12,64	0,55
III	7,80	20,49	20,22	20,31	39,35	34,92	46,00	12,62	0,50
IV	7,12	20,54	18,78	21,32	37,48	34,23	42,14	12,05	0,48
V	7,03	19,37	17,55	17,81	37,38	34,78	41,25	11,68	0,48
VI	7,36	18,07	17,10	19,38	36,44	33,91	41,57	12,38	-
VII	7,01	19,14	21,12	21,21	36,96	35,25	42,18	12,33	1,55
VIII	7,34	19,78	24,28	23,20	36,32	34,03	43,71	12,47	-
IX	7,50	39,44	22,15	23,82	38,53	33,93	46,82	12,34	0,45
X	7,05	22,62	22,35	23,23	39,60	32,19	35,36	12,14	0,29
XI	6,69	16,67	23,07	-	36,53	32,36	52,29	12,12	0,86
XII	7,92	23,89	22,72	22,48	36,81	31,35	46,41	11,75	0,40
2008 <sup>a</sup> I	7,60	21,99	20,79	21,22	35,72	31,49	51,13	11,42	0,37
II	7,87	23,35	22,72	20,21	35,14	32,74	63,61	x	0,39
III	6,84	23,77	20,20	21,01	33,87	31,55	57,32	9,28	0,38
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>									
III 2008 III 2007	87,7	116,0	99,9	103,4	86,1	90,3	124,6	73,5	76,0
I-III 2008 I-III 2007	99,7	104,5	100,3	97,1	87,2	91,4	130,9	81,0	76,5

<sup>a</sup> dane wstępne, <sup>b</sup> kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych CAAC.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morskiczka		Filety z mintaja		Śledź solony, odgłowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
2004 I-XII	8,85	-	8,18	55%	8,65	66%	7,77	60%	5,96	76%	7,29	76%
2005 I-XII	8,43	-	8,01	53%	8,89	68%	7,83	59%	5,87	70%	7,39	70%
2006 I-XII	8,51	-	9,06	58%	9,60	72%	7,81	60%	5,90	69%	7,17	67%
2007 I-XII	8,82	-	9,57	59%	9,82	72%	8,22	65%	5,60	66%	6,77	65%
2007 IV	8,74	-	9,70	60%	9,85	73%	8,30	66%	5,67	67%	6,67	64%
V	8,61	-	9,63	59%	9,60	72%	8,32	66%	5,71	68%	6,74	64%
VI	8,82	-	9,68	60%	9,47	70%	8,31	66%	5,67	67%	6,69	64%
VII	8,93	-	9,41	58%	9,55	70%	8,29	65%	5,56	66%	6,69	64%
VIII	9,01	-	9,45	58%	9,77	72%	8,38	66%	5,55	66%	6,71	64%
IX	8,83	-	9,45	58%	9,85	72%	8,26	66%	5,53	66%	6,61	63%
X	8,95	-	9,72	60%	9,82	71%	8,31	66%	5,58	66%	6,80	65%
XI	9,14	-	9,43	58%	10,36	74%	8,22	65%	5,34	63%	6,89	66%
XII	9,24	-	9,78	60%	9,86	70%	8,00	63%	5,29	62%	6,97	67%
2008 I	9,49	-	9,79	59%	9,99	71%	7,67	60%	5,23	62%	6,96	66%
II	9,48	-	9,80	60%	9,91	70%	7,71	60%	5,37	63%	7,04	67%
III	9,43	-	9,71	59%	10,01	71%	7,58	60%	5,41	64%	7,05	68%
IV	9,39	-	9,60	58%	10,09	71%	7,65	60%	5,39	64%	7,01	67%
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>												
IV 2008 IV 2007	107,4	x	99,0	x	102,4	x	92,2	x	95,1	x	105,1	x
I-IV 2008 I-IV 2007	110,1	x	101,6	x	101,1	x	94,0	x	93,3	x	103,5	x

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

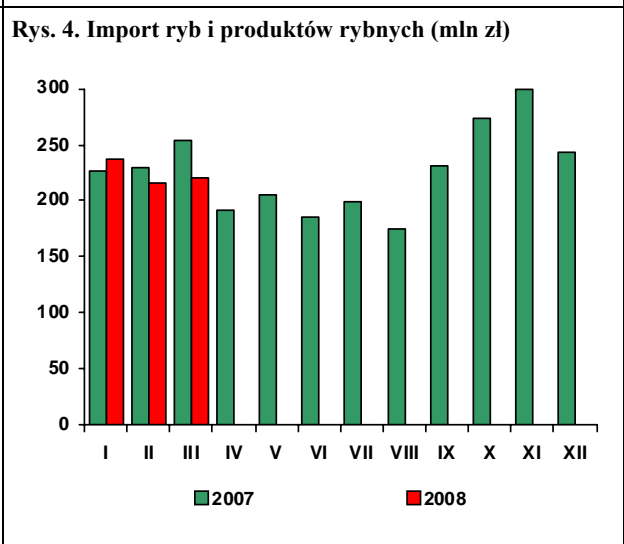
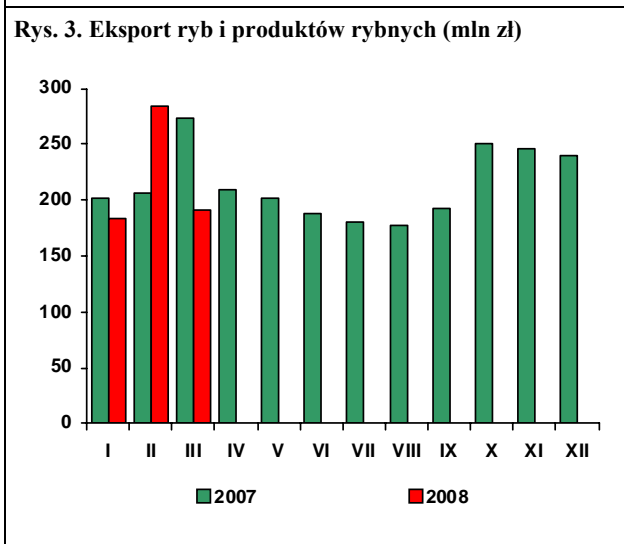
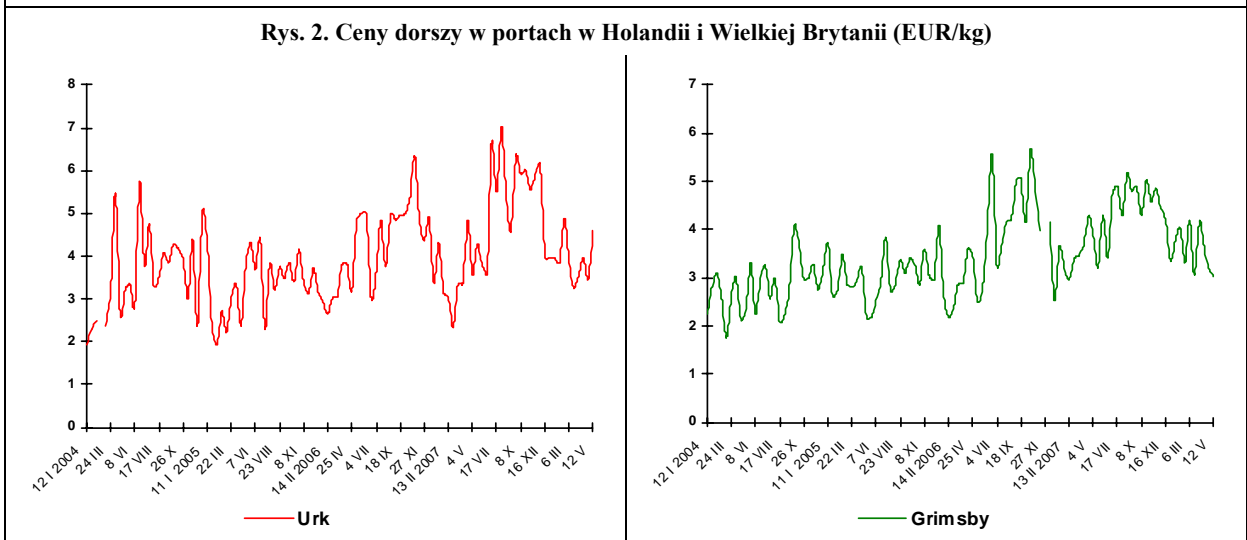
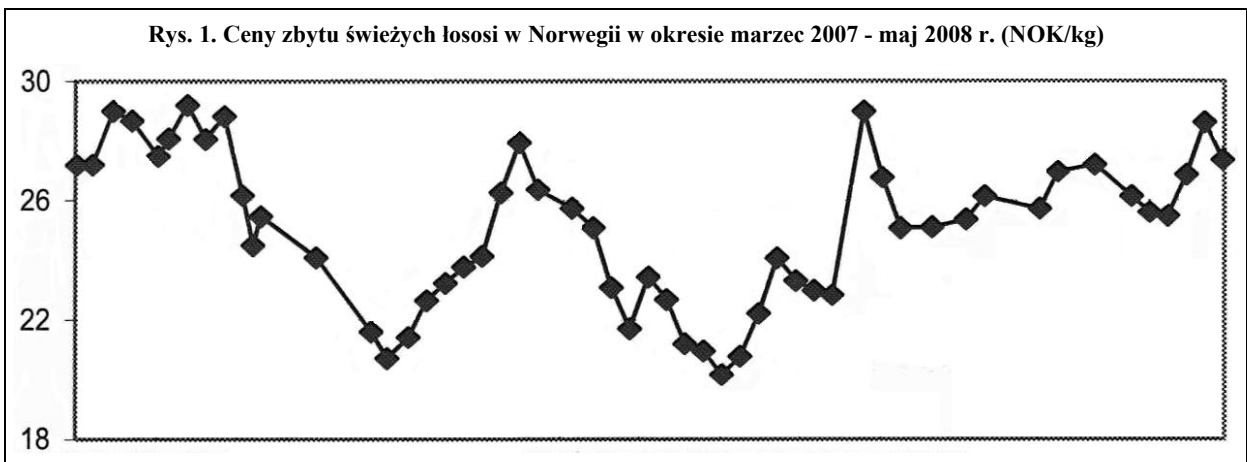
Miesiące	Filety mrożone				Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży
	morszczuk	panga	mintaj	dorsz	łosoś	szprot	makrela	śledź w sosie pom.	szprot w sosie pom.	tuńczyk w sosie wł.		
2004 I-XII	13,05	-	13,04	-	56,20	6,34	11,12	12,15	11,16	18,86	9,56	11,64
2005 I-XII	13,06	-	13,19	-	56,93	6,74	12,29	12,99	12,08	19,85	10,54	11,54
2006 I-XII	13,30	-	13,09	-	58,83	7,18	13,59	13,56	12,82	19,97	10,67	11,36
2007 I-XII	13,59	-	12,67	16,41	62,79	7,84	13,33	14,18	13,56	20,37	10,48	12,04
2007 IV	13,47	-	12,62	16,15	63,50	7,65	13,36	14,03	13,40	20,29	10,49	11,92
V	13,37	-	12,58	16,20	63,60	7,68	13,31	14,10	13,45	20,35	10,45	-
VI	13,47	-	12,62	16,23	63,60	7,70	13,30	14,13	13,60	20,35	10,46	-
VII	13,55	-	12,67	16,28	63,10	7,72	13,32	14,16	13,65	20,35	10,46	-
VIII	13,61	-	12,69	16,31	62,90	7,83	13,26	14,10	13,60	20,35	10,51	-
IX	13,65	-	12,57	16,33	62,50	8,01	13,27	14,32	13,70	20,41	10,51	-
X	13,74	-	12,61	16,41	62,20	8,15	13,25	14,39	13,75	20,47	10,50	12,51
XI	13,90	-	12,68	16,58	62,10	8,31	13,30	14,55	13,85	20,65	10,45	12,53
XII	14,03	-	12,77	16,71	62,20	8,44	13,28	14,65	14,00	20,76	10,46	12,28
2008 I	14,01	13,65	12,80	17,23	62,20	8,56	13,29	14,77	14,20	21,00	10,48	12,54
II	14,06	13,33	12,79	17,34	62,40	8,71	13,27	14,71	14,15	21,35	10,46	12,58
III	14,15	13,12	12,72	17,48	62,70	8,79	13,26	14,77	14,05	21,65	10,36	12,64
IV	14,22	13,11	12,74	17,55	62,40	8,83	13,23	15,03	14,15	21,88	10,41	12,59
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>												
<u>IV 2008</u> IV 2007	105,6	x	101,0	108,7	98,3	115,4	99,0	107,1	105,6	107,8	99,2	105,6
<u>I-IV 2008</u> I-IV 2007	105,0	x	100,4	108,3	99,4	115,2	98,8	106,3	106,4	106,3	99,3	107,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 8. Spożycie ryb i produktów rybnych w kg/osobę (waga produktu)

Miesiące	Razem	Ryby morskie (świeże, mrożone i chłodzone)	Konserwy rybne	Ryby morskie suszone lub wędzone	Ryby morskie solone	Ryby słodkowodne (świeże, mrożone i chłodzone)
2005	5,04	2,25	0,81	0,50	0,56	0,92
2006	5,02	2,40	0,76	0,50	0,59	0,77
2007	5,31	2,52	0,77	0,52	0,59	0,91
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>						
<u>2007</u> 2006	105,8	105,0	101,3	104,0	100,0	118,2

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.



Źródło: Rys. 1 i 2 – Worldfish Report, Rys. 3 i 4 – dane CAAC.

# Rynek żywnościowy

## Krystyna Świetlik



W pierwszych czterech miesiącach 2008 r. dynamika cen żywności była mniejsza niż przed rokiem. W okresie styczeń-kwiecień br. łączne ceny detaliczne towarów żywnościowych i napojów bezalkoholowych podniosły się o 2,4%, wobec 3,6% odpowiednio rok wcześniej. Wzrost cen żywności był wyższy od stopy inflacji, która wyniosła 1,8%. Żywność podrożała bardziej, niż wszystkie pozostałe grupy towarów i usług konsumpcyjnych, z wyjątkiem użytkowania mieszkania i nośników energii oraz towarów i usług w zakresie restauracji i hoteli. Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost cen żywności były: wzrost cen światowych (ryż, owoce południowe, oleje), utrzymujący się względnie wysoki poziom popytu wewnętrznego kreowany przez wzrost dochodów ludności i poprawę sytuacji na rynku pracy, wzrost eksportu oraz kosztów przetwórstwa i obrotu, związanych ze wzrostem cen energii, gazu, paliw, usług komunalnych i kosztów pracy. Hamująco na tempo wzrostu cen żywności oddziaływał wzrost importu.

W kwietniu br., w stosunku poprzedniego miesiąca, ceny żywności i napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,7%. Największe wzrosty cen odnotowano na rynkach warzyw i owoców (o 3,7%), ryżu (o 2,7%), tłuszczów roślinnych (o 1,7%), w tym olejów (o 3%), przetworów makaronowych (o 1,2%) oraz jogurtów, śmietany i deserów napojów mlecznych (o 1,1%). Spadły ceny cukru (o 3,2%), serów dojrzewających (o 1,7%) oraz masła i drobiu (po 1,3%),

W kwietniu br. w porównaniu z grudniem 2007 r. najbardziej, bo o 13,2% podrożały owoce, w tym zwłaszcza banany (o 22,8%). Istotnie zwiększyły się ceny warzyw (o 6,9%) łączne ceny pieczywa i produktów zbożowych wzrosły o 2,7%, w tym ryżu o 7,7%, makaronów o 5,3%, a pieczywa o 2,2%. Ceny jaj podniosły się o 2,2%, a ryb i artykułów mleczarskich odpowiednio o 1,3% i 0,9%. W grupie nabiału najbardziej wzrosły ceny twarogów (o 2,2%) i mleka spożywczego (o 1,7%), przy spadku cen serów dojrzewających o 3,4%. W kwietniu br. za mięso i przetwory mięsne konsumenci płacili średnio o 1% więcej niż w końcu ub. roku, w tym za drób więcej o 3,1%, wołowinę o 2%, a wieprzowinę o 0,5%. Potaniały tłuszcze jadalne (o 0,8%) oraz cukier i wyroby cukiernicze (o 0,7%), przy różnokierunkowych zmianach cen poszczególnych asortymentów. Spadkowi cen masła (o 8,4%) towarzyszył wzrost cen tłuszczów wieprzowych (o 1,1%) oraz

margaryn (o 3,3%) i olejów (o 9,3%). Przy istotnej redukcji cen cukru (o 7,9%), wzrosły łączne ceny miodu i wyrobów cukierniczych (o 2,4%), w tym najbardziej lodów (o 3,7%) i czekolady (o 2,7%).

Wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych w okresie styczeń-kwiecień 2008 r. w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku wyniósł 7,2%, w tym żywności 7,4%. Najbardziej wzrosły ceny owoców (o 29,2%). Za pieczywo i produkty zbożowe, artykuły mleczarskie, jaja i tłuszcze jadalne ogółem trzeba było zapłacić o 12-15% więcej niż przed rokiem. Droższe były także: mięso i wędliny (o 4,7%), ryby (o 2,5%) i wyroby cukiernicze (o 4,6%). Tańsze niż rok wcześniej były natomiast warzywa (o 9,6%), w tym ziemniaki o 51,7% oraz cukier (o 8,1%).

Przypuszczalnie malejąca tendencja dynamiki cen żywności utrzyma się w kolejnych miesiącach, głównie za sprawą spodziewanych obniżek cen owoców i produktów mleczarskich. Sezonowy spadek cen żywności w czerwcu i lipcu może być nieco głębszy, niż przed rokiem. W połowie roku możliwe jest przyspieszenie dynamiki wzrostu cen mięsa, w tym zwłaszcza wieprzowego wskutek zmniejszenia podaży (sezonowego i cyklicznego) i wzrostu cen żywca.

W kwietniu br. realna płaca brutto w sektorze przedsiębiorstw była o 8,5% wyższa niż w analogicznym okresie 2007 r. (wobec wzrostu o 6,1% przed rokiem), przy wzroście przeciętnego zatrudnienia o 5,6%. W końcu kwietnia br. stopa bezrobocia wyniosła 10,5% i była o 3,1 pkt mniejsza niż w końcu kwietnia ub. roku. W kwietniu br. wzrost sprzedaży detalicznej żywności, napojów i wyrobów tytoniowych w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych (o liczbie pracujących powyżej 9 osób) w ujęciu rocznym wyniósł 1%, a w okresie styczeń-kwiecień – 4%. W najbliższych miesiącach należy się liczyć ze spowolnieniem wzrostowej tendencji popytu na żywność z uwagi na znaczący wzrost cen usług bytowych. Na możliwe osłabienie dynamiki konsumpcji wskazują majowe wyniki badań koniunktury konsumenckiej prowadzone przez GUS i NBP.

**Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w kwietniu 2008 r.**

Wyszczególnienie	IV 2008			I-IV 2008
	III 2008=100	XII 2007=100	IV 2007=100	I-IV 2007=100
<b>O G Ó Ł E M</b>	100,4	101,8	104,0	104,1
<b>Żywność i napoje bezalkoholowe</b>	100,7	102,4	106,8	107,2
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,2	100,9	105,9	105,6
Odzież i obuwie	99,9	96,1	93,6	92,8
Mieszkanie	100,2	104,2	106,4	106,0
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	105,1	107,6	107,1
w tym nośniki energii	100,0	104,8	107,2	106,1
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	100,8	102,0	102,1
Zdrowie	100,3	101,5	103,2	103,2
Transport	100,2	100,0	103,8	106,1
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	99,9	98,2	106,0	111,5
Łączność	100,0	100,3	98,3	98,3
Rekreacja i kultura	100,0	100,4	98,0	98,0
Edukacja	100,1	101,0	103,2	103,1
Restauracje i hotele	100,6	102,4	105,8	105,3
Inne towary i usługi	100,6	101,4	102,1	101,6

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w kwietniu 2008 r.**

Wyszczególnienie	IV 2008			I-IV 2008
	III 2008=100	IV 2007=100	XII 2007=100	I-IV 2007=100
Żywność	100,8	106,9	102,5	107,4
Pieczywo i produkty zbożowe	100,7	112,6	102,7	112,1
Pieczywo	100,7	114,7	102,2	114,4
Ryż	102,7	118,0	107,7	116,3
Makarony	101,2	112,6	105,3	110,8
Mięso i przetwory	100,0	104,5	101,0	104,7
Mięso wieprzowe	100,3	105,7	100,5	105,5
Mięso wołowe	100,5	103,6	102,0	103,5
Drób	98,7	101,1	103,1	103,4
Przetwory mięsne i wędliny	100,2	105,2	100,4	105,0
Ryby	100,4	102,8	101,3	102,5
Mleko, sery i jaja	100,0	114,4	101,1	114,8
Artykuły mleczarskie	100,0	114,7	100,9	115,1
Mleko	100,1	116,6	101,7	117,0
Sery twarogowe	100,3	112,8	102,2	112,3
Sery dojrzewające i topione	98,3	119,2	96,6	122,1
Jaja	100,0	112,8	102,2	112,8
Oleje i pozostałe tłuszcze	100,4	114,2	99,2	114,2
Masło	98,7	116,1	91,6	119,5
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	99,9	108,4	101,1	107,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	101,7	111,4	103,3	110,1
Oleje roślinne	103,0	119,0	109,3	114,2
Owoce	103,7	128,6	113,3	129,2
Jabłka	106,4	156,7	114,6	161,1
Owoce cytrusowe	103,0	125,2	109,6	122,8
Banany	103,7	116,4	122,8	108,9
Warzywa	103,7	87,6	106,9	90,4
Ziemniaki	98,9	44,0	102,6	48,3
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,5	100,3	99,3	100,6
Cukier	96,8	88,9	92,1	91,9
Napoje bezalkoholowe	100,3	105,7	101,8	105,6

Źródło: Dane GUS.



**Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy <sup>a</sup> (miesiąc poprzedni = 100)**

Wyszczególnienie	Miesiące												
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	99,8	99,7	100,2	100,5	100,9	98,8	98,3	99,4	100,6	100,9	99,7	100,0
	2006	100,3	100,3	99,8	100,7	101,3	98,9	98,5	100,7	100,6	100,8	100,2	99,7
	2007	101,1	100,7	100,8	100,9	101,2	99,0	98,4	99,4	102,4	101,7	101,5	100,3
	2008	101,1	100,2	100,4	100,7								
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	100,1	100,1	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0
	2006	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,2	100,1	100,1	102,8	101,3	100,4	100,0
	2007	100,4	100,8	100,4	100,2	100,2	100,3	100,2	100,3	104,2	102,6	100,9	100,7
	2008	100,8	100,8	100,4	100,7								
Mięso	2005	98,8	98,7	99,7	99,9	100,3	99,8	99,8	100,8	100,1	98,8	98,4	98,8
	2006	99,5	99,2	98,1	99,6	101,3	99,8	101,1	102,8	100,4	98,7	99,1	98,8
	2007	101,9	100,5	101,1	99,4	100,2	100,8	103,1	100,5	100,5	99,8	99,8	98,7
	2008	101,4	99,2	100,4	100,0								
Ryby	2005	100,2	100,2	100,0	100,3	100,2	100,1	100,1	100,3	100,3	100,5	100,1	100,0
	2006	100,2	100,1	100,1	100,1	100,0	100,2	100,1	100,1	100,4	100,1	100,2	99,9
	2007	100,2	100,2	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,1	100,2	100,2	100,4	100,2
	2008	100,5	100,2	100,2	100,4								
Mleko, sery, jaja	2005	100,5	100,3	99,9	99,7	99,7	99,5	99,6	99,9	100,5	100,1	100,0	100,1
	2006	100,2	100,1	100,1	99,8	100,0	99,6	99,9	99,8	100,5	100,3	100,3	100,1
	2007	100,4	100,1	100,2	100,2	100,2	100,2	100,5	101,2	103,4	103,4	102,5	101,2
	2008	101,0	100,2	100,0	100,0								
Tłuszcze	2005	100,6	99,5	99,4	99,5	99,3	99,6	99,8	99,8	99,8	99,8	99,7	99,5
	2006	100,1	99,8	99,6	99,5	100,1	99,8	100,1	100,3	100,2	100,2	99,9	99,7
	2007	100,4	100,0	99,9	99,8	100,2	100,1	101,5	101,8	104,2	103,5	102,6	100,6
	2008	100,1	99,0	99,7	100,4								
Owoce	2005	100,5	99,7	102,2	107,0	107,8	81,9	105,0	103,1	99,7	106,0	96,0	99,4
	2006	99,2	100,6	101,6	104,1	109,6	89,8	105,4	94,9	89,5	102,5	102,2	100,5
	2007	98,0	101,4	102,1	105,0	112,5	92,4	101,3	101,5	103,6	104,9	100,0	97,0
	2008	103,5	103,0	102,5	103,7								
Warzywa	2005	100,9	101,3	104,3	102,9	106,0	98,9	80,6	88,1	106,9	112,8	104,1	104,9
	2006	104,9	104,8	102,0	105,2	104,1	95,4	79,7	100,5	104,7	108,3	102,9	101,2
	2007	105,2	103,7	103,0	107,2	103,8	92,5	75,2	86,1	107,9	103,4	110,0	106,0
	2008	101,2	100,3	101,6	103,7								
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	99,5	99,0	98,7	99,7	100,2	99,5	99,9	99,8	100,3	100,2	99,8	99,6
	2006	100,1	99,8	100,0	100,1	100,3	100,3	100,6	101,9	101,0	100,2	99,4	98,8
	2007	99,8	99,7	99,7	99,8	100,1	99,6	99,7	99,7	100,3	100,6	100,5	100,2
	2008	100,3	100,0	99,5	99,5								
Cukier	2005	98,4	97,2	96,3	98,9	100,0	98,6	99,5	99,2	100,6	100,4	99,5	99,0
	2006	99,9	99,4	99,8	100,5	100,9	100,5	101,7	105,0	102,5	100,3	98,4	97,2
	2007	98,9	99,2	99,0	99,4	99,6	98,9	98,6	99,1	99,8	100,1	100,4	100,0
	2008	99,7	98,6	96,8	96,8								
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	100,1	99,9	100,1	100,4	100,3	99,8	99,8	99,9	100,4	100,4	99,8	99,8
	2006	100,2	100,0	99,9	100,7	100,5	99,7	100,0	100,3	100,2	100,1	100,0	99,8
	2007	100,4	100,3	100,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3
	2008	100,7	100,4	100,4	100,4								
III. Średnia płaca <sup>a</sup>	2005	86,8	101,1	102,9	99,6	98,1	103,7	99,8	99,0	100,1	102,2	105,5	104,2
	2006	88,6	102,2	103,5	98,3	99,2	103,0	100,9	98,6	100,0	101,8	103,8	109,7
	2007	88,0	100,9	106,1	97,7	99,7	103,3	100,8	99,7	99,1	103,2	104,8	105,0
	2008	91,5	102,1	103,7	99,8								

<sup>a</sup> przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

Źródło: Dane GUS.

**Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy <sup>a</sup> (miesiąc analogiczny = 100)**

Wyszczególnienie		Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2005	106,7	105,9	105,3	103,7	104,3	100,4	99,2	100,5	101,0	100,8	99,5	98,7
	2006	99,1	99,8	99,3	99,4	99,8	99,5	100,2	101,8	102,4	102,2	102,2	101,8
	2007	102,8	103,2	104,3	104,6	104,3	104,4	104,4	102,8	105,1	106,6	107,6	107,9
	2008	107,8	107,3	107,0	106,8								
Pieczywo i produkty zbożowe	2005	105,0	104,0	103,0	102,2	101,4	100,7	100,0	99,6	99,3	99,2	99,1	99,2
	2006	99,4	99,4	99,6	99,5	99,7	99,9	100,1	100,2	103,0	104,3	104,8	104,9
	2007	105,2	105,9	106,4	106,7	106,9	107,1	107,2	107,4	109,0	106,9	111,0	111,8
	2008	112,0	112,0	112,0	112,6								
Mięso	2005	114,0	112,6	111,1	108,9	107,5	101,6	96,5	98,7	98,8	96,9	95,2	94,2
	2006	94,6	95,2	93,6	93,6	94,6	94,6	95,8	97,7	98,0	97,9	98,7	98,7
	2007	101,1	102,3	105,6	105,0	103,7	104,7	106,8	104,3	104,5	105,9	106,6	106,5
	2008	105,9	104,6	104,0	104,5								
Ryby	2005	102,9	103,1	103,3	103,5	103,4	103,1	102,9	102,9	103,0	103,0	102,7	102,3
	2006	102,2	102,1	102,2	102,0	101,8	101,8	101,9	101,8	101,9	101,6	101,7	101,6
	2007	101,5	101,6	101,6	101,6	101,7	101,6	101,6	101,6	101,4	101,6	101,8	102,1
	2008	102,4	102,3	102,7	102,8								
Mleko, sery, jaja	2005	101,6	101,9	101,9	102,0	102,2	102,0	101,4	101,0	101,1	100,7	100,2	99,9
	2006	99,6	99,5	99,7	99,8	100,1	100,1	100,4	100,3	100,2	100,4	100,7	100,7
	2007	100,8	100,8	100,9	101,3	101,5	102,2	102,9	104,3	107,4	110,7	113,1	114,4
	2008	114,9	115,0	114,7	114,4								
Tłuszcze	2005	109,5	108,5	107,7	107,6	106,1	102,2	100,0	99,2	98,4	97,4	96,5	95,7
	2006	96,0	96,2	96,5	96,5	97,3	97,5	97,7	98,2	98,5	98,8	100,9	99,2
	2007	99,5	99,8	100,0	100,3	100,4	100,7	102,1	103,6	107,8	111,4	114,3	115,3
	2008	115,0	113,8	113,6	114,2								
Owoce	2005	99,6	100,1	99,8	102,3	103,3	82,2	93,5	105,9	116,7	119,0	111,5	105,6
	2006	106,0	107,2	106,0	104,0	105,4	104,4	107,0	108,9	100,1	96,7	97,1	97,8
	2007	98,4	99,1	100,0	101,9	104,5	104,2	103,2	108,8	126,1	131,0	126,9	120,0
	2008	127,4	130,7	130,2	128,6								
Warzywa	2005	94,3	94,3	96,3	96,5	109,5	103,4	106,2	111,0	113,4	117,3	110,7	107,7
	2006	110,1	114,4	111,5	112,7	111,7	107,8	110,5	122,5	128,2	121,3	115,9	110,9
	2007	112,7	111,3	111,6	114,1	111,6	109,4	103,2	86,7	93,0	92,9	96,2	97,4
	2008	93,6	90,9	90,0	87,6								
Cukier i wyroby cukiernicze	2005	124,2	120,6	117,9	101,6	100,4	97,6	96,3	95,4	95,8	96,1	96,0	96,1
	2006	96,7	97,5	98,8	99,2	99,4	100,2	100,9	103,0	103,8	103,7	103,3	102,5
	2007	102,1	101,9	101,6	101,3	101,1	100,5	99,6	97,5	96,9	97,3	98,4	99,7
	2008	100,6	100,9	100,6	100,3								
Cukier	2005	166,8	154,1	145,1	96,6	94,4	89,3	86,9	85,4	86,7	87,9	88,0	88,1
	2006	89,4	91,5	94,8	96,4	97,3	99,2	101,4	107,3	109,3	109,2	107,9	106,0
	2007	105,0	104,8	104,0	102,8	101,5	99,8	96,9	91,4	89,0	88,9	90,7	93,2
	2008	94,0	93,4	91,3	88,9								
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2005	103,7	103,6	103,4	103,0	102,5	101,4	101,3	101,6	101,8	101,6	101,0	100,7
	2006	100,6	100,7	100,4	100,7	100,9	100,8	101,1	101,6	101,6	101,2	101,4	101,4
	2007	101,6	101,9	102,5	102,3	102,3	102,6	102,3	101,5	102,3	103,0	103,6	104,0
	2008	104,0	104,2	104,1	104,0								
III. Średnia płaca <sup>a</sup>	2005	102,6	101,4	102,2	101,8	103,0	104,5	103,2	102,8	101,8	106,4	106,9	101,5
	2006	103,6	104,8	105,4	104,0	105,2	104,5	105,6	105,3	105,1	104,7	103,1	108,5
	2007	107,8	106,4	109,1	108,4	108,9	109,3	109,3	110,5	109,5	111,0	112,0	107,2
	2008	111,5	112,8	110,2	112,6								

<sup>a</sup> przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób

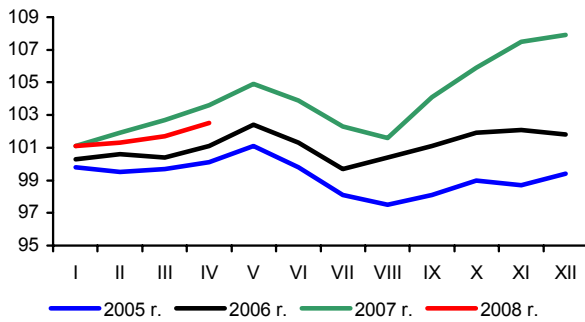
Źródło: Dane GUS.

**Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych**

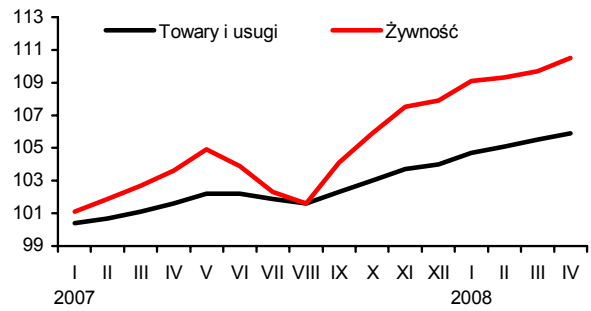
Wyszczególnienie a – 2007 r. b – 2008 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	2,73	2,78	2,79	2,83	2,85	2,86	2,88	2,89	2,91	2,97	3,09	3,15
	b	3,26	3,33	3,38	3,46								
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	1,48	1,50	1,51	1,51	1,51	1,51	1,52	1,53	1,65	1,71	1,73	1,74
	b	1,75	1,76	1,76	1,77								
Makaron – 250 g	a	1,78	1,78	1,80	1,80	1,80	1,80	1,81	1,81	1,82	1,88	1,93	1,94
	b	1,97	2,00	2,01	2,04								
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	1,64	1,65	1,66	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,76	1,88	1,92	1,96
	b	1,97	2,00	2,03	2,05								
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	17,11	17,19	17,27	17,37	17,43	17,43	17,61	17,54	17,67	17,63	17,67	17,68
	b	17,82	17,94	17,93	18,02								
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	22,48	22,39	22,41	22,45	22,49	22,49	22,64	22,71	22,92	22,93	23,01	23,06
	b	23,28	23,28	23,43	23,46								
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – 1 kg	a	13,09	12,75	12,70	12,77	12,78	12,87	13,88	14,11	14,43	14,28	13,81	13,69
	b	14,13	13,70	13,83	13,90								
Kurczę patroszone – 1 kg	a	5,52	5,97	6,43	6,09	6,21	6,70	7,06	6,86	6,55	6,24	6,33	5,79
	b	5,95	6,02	6,36	6,21								
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	19,69	19,62	19,56	19,39	19,44	19,45	19,95	20,03	20,22	20,23	20,31	20,15
	b	20,35	20,25	20,07	20,08								
Kiełbasa „Zwyczajna” – 1kg	a	8,75	8,70	8,70	8,67	8,72	8,70	8,87	9,04	9,22	9,32	9,22	9,19
	b	9,26	9,28	9,32	9,25								
Filety mrożone z mintaja, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	12,80	12,76	12,67	12,62	12,58	12,62	12,67	12,69	12,57	12,61	12,68	12,77
	b	12,80	12,79	12,72	12,74								
Mleko 3,0-3,5% tł., sterylizowane, w kartonie – 1 l	a	2,41	2,40	2,42	2,44	2,48	2,48	2,51	2,54	2,63	2,68	2,75	2,78
	b	2,81	2,83	2,84	2,84								
Jogurt naturalny – 150 g	a	0,97	0,97	0,97	0,97	0,95	0,95	0,94	0,95	0,96	0,98	0,98	0,99
	b	1,00	1,01	1,02	1,02								
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	9,65	9,69	9,72	9,77	9,80	9,89	10,02	10,21	10,64	11,11	11,42	11,54
	b	11,66	11,72	11,71	11,78								
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	15,71	15,71	15,68	15,85	15,82	15,96	16,05	16,74	18,51	20,56	21,88	22,14
	b	22,08	21,29	20,82	19,90								
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 500g	a	4,44	4,43	4,45	4,45	4,4	4,47	4,50	4,60	4,74	4,89	5,07	5,17
	b	5,21	5,21	5,19	5,23								
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,35	0,35	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,38	0,38	0,39
	b	0,40	0,40	0,40	0,40								
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	3,02	3,03	3,03	3,05	3,05	3,08	3,17	3,29	3,70	3,94	4,11	4,11
	b	4,07	3,94	3,86	3,78								
Margaryna do smarowania pieczywa (np. „Rama”) – 400 g	a	2,82	2,87	2,86	2,86	2,88	2,89	2,90	2,92	2,96	2,97	3,01	3,06
	b	3,09	3,17	3,31	3,39								
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	4,79	4,81	4,80	4,79	4,81	4,80	4,81	4,83	4,90	5,04	5,22	5,30
	b	5,44	5,54	5,77	5,96								
Ślonina – 1 kg	a	3,38	3,35	3,32	3,29	3,24	3,22	3,31	3,35	3,41	3,48	3,49	3,49
	b	3,53	3,52	3,49	3,49								
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,11	1,08	1,08	1,08	1,08	1,08	1,07	1,07	1,08	1,10	1,14	1,17
	b	1,18	1,18	1,20	1,20								
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,15	3,12	3,08	3,06	3,05	3,01	2,97	2,94	2,93	2,93	2,94	2,95
	b	2,93	2,90	2,80	2,71								
Jablka – 1 kg	a	2,13	2,20	2,29	2,49	3,20	3,73	3,89	3,80	3,61	3,49	3,43	3,41
	b	3,47	3,57	3,67	3,92								

*Źródło: Dane GUS.*

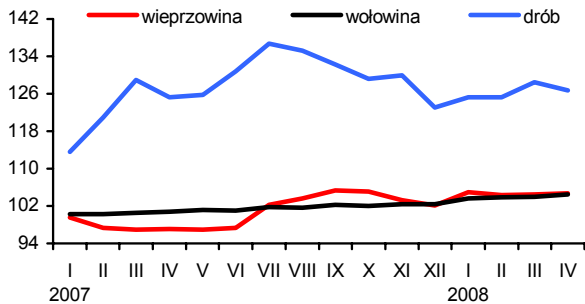
**Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)**



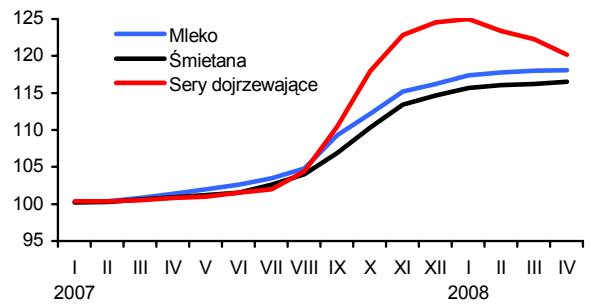
**Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2006 = 100) (w %)**



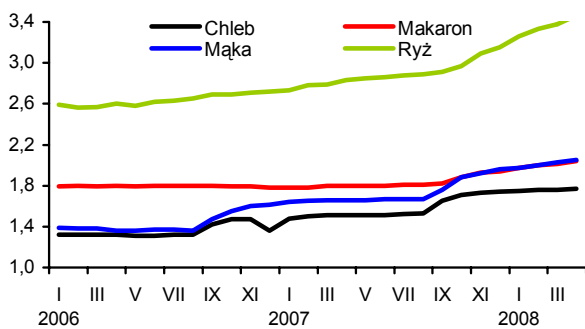
**Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2006 = 100) (w %)**



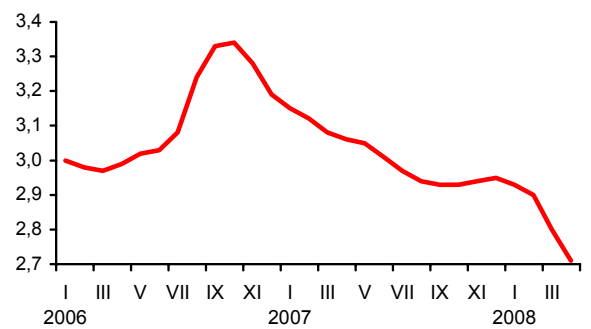
**Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2006 = 100) (w %)**



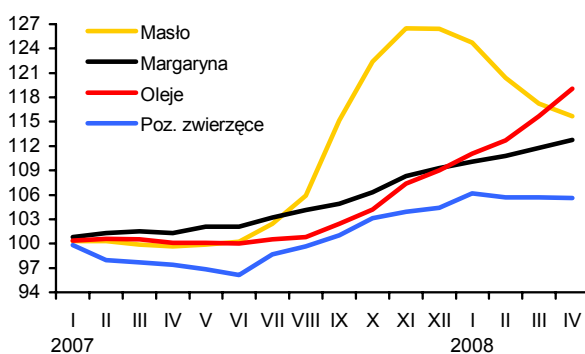
**Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w złotych)**



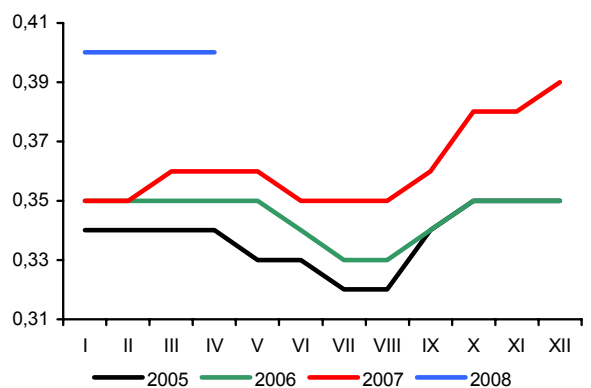
**Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)**



**Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2005 = 100) (w %)**



**Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)**



Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

# Rynek środków produkcji dla rolnictwa

**Aldon Zalewski**  
**Lucyna Mieszkowska**



W kwietniu wzrósł popyt na środki produkcji dla rolnictwa, przede wszystkim na nawozy mineralne oraz środki ochrony roślin. Jedynie rynek bezpośrednich nośników energii był stabilny.

Kolejny miesiąc drastycznie wzrosły ceny na rynku nawozów mineralnych. W kwietniu nawozy podrożały średnio o 7,1%, w tym najbardziej fosforan amonu (o 12,1%). Nieco mniejszy wzrost cen dotyczył nawozów trójskładnikowych (o ok. 9%). Mniej podrożały nawozy azotowe (o ok. 4,5%).

Od początku roku nawozy mineralne zdrożały aż o 27,6% i znacząco podwyższają koszty produkcji rolnej. Powodem podwyżek są zwiększające się koszty produkcji nawozów, rosnące zapotrzebowanie na nawozy na rynkach światowych, ale także rosnące marże producentów, hurtowników i detalistów powodowane wzrostem kosztów transportu, kosztów pracy i być może próbą wykorzystania wyjątkowo dobrej koniunktury na rynku produktów roślinnych.

W kwietniu pogorszyły się relacje cen nawozów mineralnych do cen skupu produktów zbożowych. Na zakup 1 kg NPK należało przeznaczyć równowartość 3,4 kg pszenicy, o 0,2 kg więcej niż przed miesiącem, ale o 0,3 kg mniej niż w kwietniu 2007 r.

Wzrasta popyt na środki ochrony roślin, głównie na preparaty chwastobójcze i owadobójcze. W kwietniu średnie ceny środków ochrony roślin wzrosły o 1,6%, w tym najbardziej podrożał Roundup (o 10,8%), który w ciągu 12 miesięcy podrożał o ponad 40%, przy średnim wzroście cen środków ochrony roślin wynoszącym 5,5%.

Maleje liczba dopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin. Przyczyną tego jest przede wszystkim wycofanie z obrotu niektórych substancji aktywnych przez Komisję Europejską i tym

samym środków ochrony roślin zawierających te substancje. Ponadto nie wszyscy producenci spełniają wymagania dotyczące dokumentacji substancji aktywnej oraz środka, w związku z włączeniem danej substancji aktywnej do załącznika nr I dyrektywy 91/4141/EWG. Zmniejszająca się liczba zarejestrowanych środków ochrony roślin nie powoduje jednak obniżenia ich sprzedaży. Niepokojącym zjawiskiem jest drastyczny spadek liczby środków przeznaczonych do ochrony roślin uprawianych na niewielkich obszarach, np. niektórych warzyw. Producenci rezygnują z kosztownych badań takich środków ochrony, ponieważ wielkość ich sprzedaży jest minimalna w porównaniu z środkami do ochrony zbóż, a koszty badań są porównywalne.

Rynek bezpośrednich nośników energii ustabilizował się. Wzrosły ceny oleju napędowego (o 1,7%), potaniała natomiast benzyna (o 0,5%), gaz propan butan LPG (o 0,9%) oraz energia elektryczna (o 1,4%). Jednakże w najbliższych miesiącach należy się spodziewać wzrostu cen paliw ropopochodnych, co będzie spowodowane zwiększonym zużyciem w sezonie letnim oraz wysokimi cenami ropy naftowej na rynkach światowych. Wzrost ten może dodatkowo spotęgować wzrost kursu dolara amerykańskiego w stosunku do innych walut.

W kwietniu, podobnie jak w miesiącu poprzednim materiały budowlane podrożały średnio o 0,6%. Od początku roku średni wzrost cen wyniósł 1,4%, w tym najbardziej cement (o 7,7%), a płyta styropianowa potaniała o 4,7%.

Na rynku maszyn rolniczych nieznacznie, bo o 0,5% wzrosły ceny. Najbardziej podrożały samochody dostawcze (o 3,2%) oraz jednoosiowe rozrzutniki obornika (o 3,0%). Potaniały natomiast pługi (o 1,1%).

**Tab. 1. Ceny na rynku nawozów mineralnych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje 1 kg NPK do:	
		IV 2007	XII 2007	IV 2008	IV 2008 III 2008	IV 2008 XII 2007	IV 2008 IV 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Saletrzak 28%N	dt	75,96	76,44	88,96	105,0	116,4	117,1	3,45	8,75
Saletra amonowa 34%N	„	85,96	87,56	103,40	104,4	118,1	120,3	3,30	8,38
Mocznik 46%N	„	104,20	110,40	131,00	104,2	118,7	125,7	3,09	7,85
Superfosfat prosty 20% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	64,08	67,56	76,56	105,6	113,3	119,5	4,15	10,55
Superfosfat potrójny 40%P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	91,28	104,16	157,24	109,3	151,0	172,3	4,27	10,83
Fosforan amonu 18%N i 46% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>	„	120,56	140,88	197,56	112,1	140,2	163,9	3,35	8,50
Sól potasowa 60%K <sub>2</sub> O	„	89,68	103,24	137,88	105,7	133,6	153,7	2,49	6,33
Polifoska 8%N, 24% P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> , 24% K <sub>2</sub> O	„	112,72	122,20	162,60	109,1	133,1	144,3	3,15	8,00
Nawóz trójskładnikowy z dodatkiem mikroelementów 10%N, 20%P, 20%K	„	106,96	116,12	144,00	108,7	124,0	134,6	3,13	7,93
Wapno tlenkowe 60%CaO	„	54,23	61,76	64,22	101,5	104,0	118,4	1,16	2,95

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środka do:	
		IV 2007	XII 2007	IV 2008	IV 2008 III 2008	IV 2008 XII 2007	IV 2008 IV 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Actara 25 WG	40 g	20,98	21,41	22,65	102,5	105,8	108,0	2,46	6,24
Nurelle D 550 FC	100 ml	43,59	44,13	44,59	100,2	101,0	102,3	4,84	12,28
Karate Zeon O50 CS	100 ml	20,07	19,85	20,29	101,4	102,2	101,1	2,20	5,59
Decis 2,5 EC	250 ml	25,38	25,51	25,81	100,1	101,2	101,7	2,80	7,11
Dithane M-45	1 kg	20,86	20,94	21,19	100,0	101,2	101,6	2,30	5,84
Zaprawa nasienna "Funaben T"	0,8 kg	28,27	28,59	29,60	101,4	103,5	104,7	3,21	8,15
Bravo	1 l	42,63	42,72	43,54	100,9	101,9	102,1	4,72	11,99
Nimrod 250 EC	1 l	100,40	102,44	104,34	101,1	101,9	103,9	11,32	28,74
Roundup	1 l	23,73	26,49	33,31	110,8	125,7	140,4	3,61	9,18
Granstar	8 g	17,92	17,94	18,95	102,8	105,6	105,7	2,06	5,22
Fusilade Forte	1 l	112,64	111,39	110,71	99,5	99,4	98,3	12,01	30,50
Chwastox extra	1 l	14,40	14,59	14,83	101,0	101,6	103,0	1,61	4,09
Reglane 200 SL	1 l	76,12	75,83	75,46	99,3	99,5	99,1	8,19	20,79
Środek gryzoniobójczy	1 kg	25,41	25,92	26,78	101,2	103,3	105,4	2,91	7,38

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 3. Ceny środków energii i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje nośników do:	
		IV 2007	XII 2007	IV 2008	IV 2008 III 2008	IV 2008 XII 2007	IV 2008 IV 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Węgiel kamienny	t	527,53	568,06	580,36	100,0	102,2	110,0	62,97	159,88
Koks opałowy	t	735,77	813,77	883,01	100,8	108,5	120,0	97,08	243,25
Benzyna „Euro Super” 95	l l	4,25	4,42	4,34	99,5	98,2	102,1	0,48	1,20
Olej napędowy	l l	3,70	4,20	4,26	101,7	101,4	115,1	0,47	1,17
Olej opałowy, Ekoterm Plus	l l	2,42	2,80	2,93	100,3	104,6	121,1	0,32	0,81
Gaz propan-butan „LPG”	l l	1,85	2,29	2,18	99,1	95,2	117,8	0,24	0,60
Olej silnikowy „Sektrol” 20 W/40	l l	11,42	11,46	11,45	100,0	99,9	100,3	1,26	3,15
Olej silnikowy „Elf” SJ SAE 15W/40	l l	20,94	20,83	20,81	99,9	99,9	99,4	2,29	5,73
Smar stały (do łożysk)	0,9 kg	11,09	10,99	10,96	99,7	99,7	98,8	1,20	3,02
Płyn do chłodziw „Petrygo”	l l	10,23	10,08	10,32	100,4	102,4	100,9	1,13	2,84
Energia elektryczna	10 kWh	4,49	4,49	4,92	98,6	109,6	109,6	0,54	1,36

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

**Tab. 4. Ceny na rynku materiałów budowlanych i relacje do cen podstawowych produktów rolnych**

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje materiałów budowlanych do:	
		IV 2007	XII 2007	IV 2008	IV 2008 III 2008	IV 2008 XII 2007	IV 2008 IV 2007	pszenicy kg	żyw. wiep. kg
Cement	50 kg	20,90	23,24	25,04	101,3	107,7	119,8	2,72	6,90
Wapno	1 t	444,16	486,42	498,51	100,5	102,5	112,2	54,09	137,33
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m <sup>3</sup>	179,75	172,48	164,43	98,3	95,3	91,5	17,84	45,30
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3282,98	3238,70	3332,35	102,3	102,9	101,5	361,58	918,00
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	11,56	11,50	11,58	102,2	100,7	100,2	1,26	3,19
Dwuteownik gruby	1 t	3850,83	3832,01	3832,86	100,1	100,0	99,5	415,89	1055,88
Blacha dachowa	1 m <sup>2</sup>	32,31	32,44	31,66	100,0	97,6	98,0	3,44	8,72
Tynk „Atlas”	25 kg	46,15	46,90	47,24	100,5	100,7	102,4	5,13	13,01
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,17	1,49	1,52	100,7	102,0	129,9	0,16	0,42
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklane	1 szt.	701,93	715,42	717,24	100,3	100,3	102,2	77,83	197,59
Tarcica iglasta grubość 19-25 mm	1 m <sup>3</sup>	570,11	616,81	648,00	100,7	105,1	113,7	70,31	178,51
Płyta wiórowa 11-18 mm	1 m <sup>2</sup>	26,67	27,89	27,88	99,9	100,0	104,5	3,03	7,68
Okno drewniane szklane	1 szt.	1302,51	1418,83	1456,93	100,6	102,7	111,9	158,09	401,36
Drzwi płytowe 2000mmx800 zewnętrzne	1 szt.	1152,12	1262,34	1285,87	100,5	101,9	111,6	139,53	354,23

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 5. Ceny jednostkowe maszyn i narzędzi rolniczych oraz relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny w zł			Dynamika cen %			Relacje środków mech. do:	
	IV 2007	XII 2007	IV 2008	IV 2008 III 2008	IV 2008 XII 2007	IV 2008 IV 2007	pszenicy dt	żyw. wiep. dt
Kombajn zbożowy TC 54 Hydro	353192,40	347802,88	335404,60	100,9	96,4	95,0	363,94	923,98
Kombajn do ziemniaków	51469,26	53560,63	56212,51	100,1	105,0	109,2	60,99	154,86
Samochód dostawczy	69143,13	66542,52	70133,54	103,2	105,4	101,4	76,10	193,21
Rozrzutnik obornika 1-osiowy	17998,05	18713,76	19509,48	103,0	104,3	108,4	21,17	53,75
Siewnik zbożowy 25 redlic	13537,77	14825,42	15668,33	99,8	105,7	115,7	17,00	43,16
Ciągnik „Ursus” 5314	101712,56	102833,92	103729,95	99,8	100,9	102,0	112,55	285,76
Ciągnik 90 kW	160430,30	161157,46	164653,06	99,3	102,2	102,6	178,66	453,59
Przyczepa do ciągnika samowyladowcza	24577,55	25042,06	26821,59	101,6	107,1	109,1	29,10	73,89
Kopaczka elewatorowa	11040,42	11162,12	11417,64	100,5	102,3	103,4	12,39	31,45
Agregat uprawowy do siewnika	12808,11	13671,80	14550,22	101,8	106,4	113,6	15,79	40,08
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	5645,30	5498,30	5519,89	100,1	100,4	97,8	5,99	15,21
Glebogryzarka	5137,64	5249,25	5458,09	100,6	104,0	106,2	5,92	15,04
Prasa zbierająca wysokiego zgniotu	34674,66	35737,82	36564,38	100,8	102,3	105,4	39,67	100,73
Opryskiwacz 300 l	2655,21	2701,09	2807,17	100,2	103,9	105,7	3,05	7,73
Agregat uprawowy (kultywator i wał strun.)	4731,18	5057,34	5210,71	99,5	103,0	110,1	5,65	14,35
Rozsiewacz nawozów	1483,08	1541,76	1569,26	100,1	101,8	105,8	1,70	4,32
Sadzarka 2 rzędowa	3001,71	2752,64	2554,37	100,2	92,8	85,1	2,77	7,04
Pług 3 skibowy	3820,87	4142,58	4272,99	98,9	103,1	111,8	4,64	11,77
Kultywator 2,1-2,8 m	1869,67	1838,58	1890,18	100,4	102,8	101,1	2,05	5,21
Dojarka 2 konwie <sup>a</sup>	8061,17	8074,63	8189,12	100,0	101,4	101,6	8,89	0,69
Dojarka z rurociągiem <sup>a</sup>	49997,63	49585,83	47940,04	100,0	96,7	95,9	52,02	4,03
Schładzarka do mleka 500 l <sup>a</sup>	16692,13	16601,75	17039,46	99,8	102,6	102,1	18,49	1,43

<sup>a</sup> zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl.

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.



# Rynek usług dla rolnictwa

**Magdalena Talarek**  
**Arkadiusz Zalewski**



Rosnąca liczba przedsiębiorstw świadczących usługi dla rolnictwa pozwala przypuszczać, że popyt na te usługi zwiększa się.

Zwiększa się liczba krów poddawanych ocenie użytkowości mlecznej. W kwietniu 2008 r., w całym kraju oceniano użytkowość 564 tys. krów, tj. o 1,3% więcej niż w marcu 2008 r., oraz o 7,8% więcej niż przed rokiem. Usługi w zakresie oceny krów najbardziej rozwinięte są w zachodnich i północno-zachodnich regionach Polski, gdzie jest większy udział dużych stad w pogłowie krów. (rys. 5).

W usługach inseminacji krów obserwuje się sezonowe wahania. W II i III kwartale wykonuje się największą liczbę zabiegów inseminacji. Liczba krów inseminowanych w I kwartale 2008 r. wyniosła 366 tys. sztuk i była o 4,3% mniejsza w porównaniu do I kwartału 2007 r., wzrosła natomiast o 1% w porównaniu do IV kwartału 2007 r. Liczba inseminowanych loch także się obniżyła. W marcu 2008 r. była niższa o 30,2% w porównaniu do marca 2007 r. oraz o 12,2% niższa niż w grudniu 2007 r.

Rozwija się sieć usługowa rolnictwa (rys. 2). W marcu 2008 r. zarejestrowanych było 24 490 przedsiębiorstw usług rolniczych, o 0,3% więcej niż w końcu grudnia 2007 r. Kwartał najliczniejszą grupę stanowiły placówki usług mechanizacyjnych (47,0%) i weterynaryjnych (32,8%). Mniej liczną grupą były zakłady usług zootechnicznych (11,8%) i naprawczych maszyn (8,4%). W ciągu ostatniego kwartału liczba zakładów usług mechanizacyjnych wzrosła o 1,0%, a zakładów zootechnicznych o 0,3%. Liczba zakładów weterynaryjnych oraz placówek naprawczych zmniejszyła się odpowiednio o 0,4 i 0,8%.

Ceny usług dla rolnictwa w kwietniu 2008 r. były wyższe o 0,7% w porównaniu do miesiąca poprzedniego. Ceny usług bezpośrednio rolniczych wzrosły o 2,0%. Spośród tej grupy usług najbardziej zdrożał rozsiew nawozów sztucznych. Żadna usługa z tej grupy nie była tańsza niż w poprzednim miesiącu. Ceny usług pośrednio rolniczych wzrosły o 0,3%. W tej grupie obniżono ceny wypożyczenia przyczepy samochodowej oraz ubezpieczenia AC ciągnika. Pozostałe usługi zdrożały w stopniu nie przekraczającym 2%.

W kwietniu 2008 r. indeks zmian cen produktów rolnych i usług pogorszył się. Indeks zmian cen 9 podstawowych produktów rolnych względem zmian cen 34 usług dla rolnictwa<sup>1</sup> w kwietniu spadł do 97 pkt. (tab. 2).

Relacje cen produktów rolnych i usług zmieniały się. Na przykład cena rozsiewu nawozów mineralnych na obszarze 1 ha w kwietniu 2007 r. odpowiadała cenie 1,17, a rok później – 0,80 dt pszenicy. W relacji do ceny skupu 1 kg żywca wieprzowego droższa niż przed rokiem była dzienna opłata prac murarskich (24 kg w kwietniu 2008 r. i 22 kg rok wcześniej), natomiast cena projektu typowego budynku inwentarsko-składowego stanowiła w kwietniu 2008 r. równowartość 278 kg żywca wieprzowego w porównaniu z 318 kg przed rokiem.

<sup>1</sup> W skład 34 usług dla rolnictwa wchodzi usługi wymienione w przypisie „a” w tabeli 3.

**Tab. 1. Popyt na wybrane usługi rolnicze i sieć placówek**

Okresy	Rodzaje usług i placówek	Liczba krów ocenianych tys.	Średnia l. krów w gospod. stosujących ocenę szt.	L. krów inseminowanych <sup>a</sup> tys.	L. loch inseminowanych tys.	L. placówek usług mechanicznych	L. placówek usług naprawczych maszyn	L. placówek usług weterynaryjnych	L. placówek usług zootechnicznych
2004	I-XII	481	26,9	1 669	991	9 066	1 868	8 466	2 748
2005	I-XII	511	29,5	1697	1182	10 053	1 936	8 357	2 939
2006	I-XII	520	30,7	1684	1152	10 761	2 004	8 146	3 001
2007	I-XII	527	30,5	1612	682	11 405	2 064	8 060	2 889
2007	V	526	30,6	x	x	x	x	x	x
	VI	528	30,6	423	184	11 130	2 053	8 073	2 939
	VII	527	30,5	x	x	x	x	x	x
	VIII	527	30,5	x	x	x	x	x	x
	IX	527	30,4	445	148	11 379	2 068	8 063	2 911
	X	528	30,4	x	x	x	x	x	x
	XI	532	30,4	x	x	x	x	x	x
	XII	536	30,4	362	155	11 405	2 064	8 060	2 889
2008	I	545	30,6	x	x	x	x	x	X
	II	552	30,7	x	x	x	x	x	x
	III	557	30,8	366	137	11 518	2 048	8 027	2 897
	IV	564	31,0	x	x	x	x	x	x
<b>Wskaźnik zmian (%)</b>									
	III 2008 III 2007	107,3	101,3	x	x	106,9	101,0	99,1	98,7
	IV 2008 III 2008	101,3	100,6	x	x	x	x	x	x

<sup>a</sup> dane w tej i następujących pozycjach dotyczące okresów kwartalnych umieszczone są w rubrykach odnoszących się do ostatnich miesięcy danego kwartału

Źródło: Dane Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, MRiRW oraz GUS (REGON).

**Tab. 2. Relacje cen produktów rolnych<sup>a</sup> do cen usług dla rolnictwa**

Okresy	Wskaźniki zmian cen	Produktów sprzedawanych i usług dla rolnictwa <sup>b</sup>	Produktów sprzedawanych i usług bezpośrednio rolniczych	Produktów roślinnych i usług mechanicznych	Produktów zwierzęcych i usług wet-zoot.	Produktów sprzedawanych i pośrednich usług dla rolnictwa	
2004	I-XII	wskaźnik wobec poprzedniego okresu	106,7	105,6	104,1	116,3	107,6
2005	I-XII		90,9	89,9	83,5	97,4	91,5
2006	I-XII		103,7	100,9	109,0	91,0	105,6
2007	I-XII		111,5	111,9	143,2	108,7	111,2
	V		98,9	98,7	96,4	99,3	98,95
	VI		103,3	103,7	101,7	103,9	103,2
	VII		104,1	103,9	94,1	105,5	104,1
	VIII		104,0	104,2	111,7	102,6	103,8
2007	IX		104,9	105,0	116,2	103,3	104,8
	X		98,4	98,6	98,3	98,9	98,3
	XI		99,0	99,2	98,4	99,5	98,9
	XII		100,5	105,0	104,8	99,9	100,5
	I		97,9	99,1	108,4	97,4	97,8
	II		97,9	98,0	97,4	97,5	97,8
2008	III		101,0	100,8	99,9	101,3	101,1
	IV		97,5	96,2	99,1	96,9	97,9

<sup>a</sup> dla poszczególnych miesięcy wyliczono średni wzrost cen 9 podstawowych produktów rolnych (pszenicy, żyta, ziemniaków (bez okresu styczeń-marzec), kukurydzy, jęczmienia, żywca bydła, trzody chlewnej i drobiu oraz mleka) i cen usług

<sup>b</sup> usługi dla rolnictwa dzielą się na usługi bezpośrednio rolnicze (w tym mechaniczne i weterynaryjno-zootechniczne) oraz pośrednie usługi dla rolnictwa (por. tab. 3)

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 3. Dynamika cen usług dla rolnictwa

Rodzaje usług	2005		2006		2007		2008												IV 2008		I-IV 2007	
	I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	IV 2008	I-IV 2007			
	% wobec poprzedniego okresu														%							
Wskaźnik zmian cen usług	104,2	103,7	103,7	100,6	100,4	100,6	100,3	100,2	100,4	100,3	100,3	100,5	100,2	101,4	100,4	101,0	100,7	107,0	106,3			
I. Usługi bezpośrednio rolnicze <sup>a</sup>	105,3	106,5	103,4	100,2	100,7	100,2	100,3	99,9	100,3	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2	100,2	101,2	102,0	107,2	105,9			
1. mechanizacyjne	105,2	107,1	102,9	99,8	100,6	100,1	100,2	99,8	100,2	100,2	100,2	99,9	100,5	99,3	100,3	102,0	102,2	105,2	103,4			
a. uprawowe	107,0	106,9	103,9	99,3	100,3			99,7	100,5	100,0	99,6						101,0	105,8	104,9			
b. siewu-sadzenia	106,9	108,1	105,1	100,6	100,4			99,9	100,3	100,0							102,7	103,7	103,2			
c. chemizacyjne	103,9	106,2	103,6	100,1	100,8	100,1	100,5	100,1	99,0	100,6	100,0	100,0	100,5	99,3	100,3		103,7	105,3	102,1			
d. zbioru plodów	104,2	107,5	101,3					99,9	100,9	99,9												
2. usługi robocizny przy pracach polowych	104,5	101,6	115,0	102,3	102,7	100,6	101,1	100,6	100,8	99,9	101,7						104,4	125,9	124,6			
3. usługi w zakresie produkcji zwierzęcej	106,2	104,2	102,1	100,2	100,3	100,3	100,2	100,5	100,3	99,9	100,2	100,1	100,1	100,8	100,2	100,7	100,9	104,6	103,9			
a. weterynaryjne	105,2	106,1	101,5	100,1	100,2	100,2	100,0	100,7	100,3	99,8	100,3	100,2	100,2	100,8	99,9	100,8	100,6	104,0	103,4			
b. inseminacyjne	107,3	102,3	102,6	100,5	101,5	100,4	100,5	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,9	100,9	100,5	101,4	105,2	104,3			
III. Pośrednie usługi dla rolnictwa <sup>a</sup>	103,5	101,8	104,0	100,7	100,3	100,7	100,3	100,3	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	101,6	100,5	100,9	100,3	107,0	106,4			
1. transportowe	102,2	96,8	104,8	100,9	100,8	100,7	100,3	100,1	100,7	100,6	100,4	100,1	100,1	100,8	100,1	100,1	96,1	101,0	105,7			
2. naprawy	104,9	102,8	104,1	100,2	99,5	100,9	100,8	100,4	99,9	101,2	100,2	100,2	100,2	100,8	100,1	102,2	100,3	106,7	105,8			
3. budowlano-remontowe	105,4	103,4	107,4	101,0	101,8	101,9	100,6	100,6	100,7	99,7	100,4	100,3	100,3	101,9	101,2	100,9	100,9	111,8	108,9			
4. młynarskie <sup>b</sup>	103,1	101,3	103,9	101,1	100,1	100,0	100,4	100,1	100,9	99,5	100,7	100,6	100,6	100,6	101,3	100,5	100,3	106,1	106,5			
5. handlowe	100,7	103,6	101,9	100,1	100,0	100,0	99,6	100,3	100,1	100,5	101,4	100,4	100,4	100,2	99,4	100,5	100,8	103,2	102,9			
6. finansowe	102,8	100,7	101,2	100,8	99,3	101,0	100,0	100,2	100,1	101,1	100,6	99,9	99,9	103,4	100,4	100,7	100,5	106,4	106,6			
- ubezpieczeniowe	106,4	106,5	103,6	101,7	99,0	100,0	100,0	100,1	100,0	101,5	100,2	99,9	99,9	105,2	100,2	100,4	100,4	107,0	108,4			
- bankowe	95,6	89,1	96,4	99,1	99,8	100,3	100,0	100,4	100,2	100,4	101,6	99,8	99,8	99,8	100,9	101,2	100,6	105,1	103,0			
Wskaźnik inflacji	102,1	101,0	102,5	100,5	100,5	100,0	99,7	99,6	100,8	100,6	100,7	100,3	100,3	100,7	100,4	100,4	100,4	104,0	104,1			

<sup>a</sup> ceny średnie ważone, obliczenia własne. W skład usług bezpośrednio rolniczych wchodzi usługi: orka plugiem, talerzowanie ściernisk, kultywatorowanie, siew siewn. rzędowym, sadzenie ziemniaków sadzarką, opryskiwanie roślin (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), rozstew nawozów szt. (za 1 godz. i na obszarze 1 ha), zbiór zielonek siewczarnią, zbiór zielonek ścinaczem, koszenie traw kosiarzką rotacyjną, sprzęt z bóż kombajnem, kopanie ziemniaków kombajnem ziemn., kopanie ziemniaków kopaczką, zatrudnienie osoby przy pracach polowych, unasiennienie sztuczne krowy, badanie kliniczne krowy, badanie tuczniaka przedubojowe. W skład usług pośrednio rolniczych wchodzi usługi: przewóz 10 ton ciężły samochodem za 20 km, wypożyczenie przyczepy samochodowej, naszrenie lemiesz, podłaczanie kopyta końskiego, opłata za wynajem 1 m2 lokalu przemysłowego, przetarcie drewna, opłata prac stolarskich, ciesielskich, praca mechanika przy naprawie maszyn roln., opłata prac murarskich, opłata projektu budynku inwentarsko-sładowego, wypożyczenie betoniarki, wypożyczenie cyklindarki, strutowanie na paszę 100 kg żyta, strutowanie na mękę 100 pszenicy, opłata powierzchni 1 m2 lokalu handlowego, opłata dzierżawca 1 m2 placu targowego, opłata 1 dnia placowego „szczek”, opłata ogłoszenia reklamowego, składka ubezpiecz. OC ciągnika, składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika, składka ubez. budynku rolnego, składka ubez. budynku kredytu krótkoterm. 10 tys. zł. odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł. <sup>b</sup> przemiał z bóż

Źródło: Dane GUS i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 4. Ceny detaliczne wybranych usług dla rolnictwa (w zł)

Rodzaje usług	Jedn. miary	2007												2008				IV 2008		I-IV 2008	
		2005		2006		2007		2007		2007		2007		2008		IV 2007		I-IV 2007			
		I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	IV 2008	I-IV 2008	
Orka plugiem	za 1 godz.	92,01	98,81	105,20	105,09	105,49	105,20	104,80	104,93	104,93	104,93	104,51					109,59	110,52	105,2	103,9	
Siew siewn. rzędowym	za 1 godz.	76,51	82,08	87,71	88,24	88,60	87,26	87,17	87,47	87,47	87,47						90,12	91,54	103,7	103,2	
Opryskiwanie roślin	na obszarze 1 ha	61,75	63,68	65,70	65,34	65,53	65,87	65,87	65,87	65,87	66,28							68,29	104,5	104,5	104,5
Rozsiew nawozów szt.	na obszarze 1 ha	63,69	68,58	71,43	72,38	72,88	73,92	73,92	70,30	70,30	70,30	70,30	70,30	69,72	69,72	71,26	73,46	73,46	101,5	101,0	101,0
Zbiór zielonek siewkarnią	za 1 godz.	194,87	221,78	252,98	259,28	257,07	256,68	248,28	248,28	248,28	248,28										
Sprzet zboż kombajnem	za 1 godz.	228,03	230,86	236,14			234,81	235,30	238,30												
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	117,74	126,14	128,00			127,99	126,56	130,62												
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	43,70	44,38	51,06	49,26	50,58	50,87	51,41	51,71	52,12	52,08	52,98					59,42	62,02	125,9	124,1	124,1
Srutowanie na paszę 100 kg żyta	1 szt.	8,62	8,59	9,08	9,02	9,02	9,09	9,09	9,29	9,29	9,29	9,33	9,34	9,37	9,55	9,61	9,61	9,61	106,5	107,5	107,5
Unasienienie sztuczne krowy	1 szt.	45,46	46,50	47,73	47,48	47,63	47,80	48,02	48,14	48,14	48,15	48,17	48,17	48,60	49,03	49,28	49,97	49,97	105,2	104,3	104,3
Badanie klimatyczne krowy	1 szt.	20,87	22,15	22,81	22,52	22,63	22,73	22,75	23,07	23,20	23,12	23,24	23,34	23,71	23,66	24,03	24,31	24,31	107,9	106,7	106,7
Przewóz 10 ton cegły samochodem	na odległ. 20 km	123,77	118,35	126,92	124,07	126,05	127,47	128,36	128,52	129,62	130,92	131,88	132,02	133,23	133,85	134,27	134,90	134,90	108,7	109,8	109,8
Naostrzenie lemieszka	1 szt.	11,75	12,51	12,74	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	12,67	13,00	13,00	13,00	13,21	13,21	13,92	13,92	13,92	109,9	107,4	107,4
Praca mechanika przy naprawie maszyn roln.	za 1 godz.	28,36	28,84	32,06	30,58	31,03	31,96	32,96	33,44	33,19	33,48	33,56	33,74	33,76	33,82	33,92	34,06	34,06	111,4	111,7	111,7
Oплата prac murarskich	za 1 dzień	65,12	66,90	76,83	71,54	74,40	77,98	79,12	80,53	81,71	82,32	82,56	82,71	85,27	85,94	86,69	88,11	88,11	123,2	123,3	123,3
Oплата projektu budynku inwentarsko-skladowego	1 szt.	1041	1028	1024	1056	1054	1028	1031	1031	1019	980	985	986	995	1003	1003	1011	1011	95,8	96,0	96,0
Wyposażenie betoniarki na 1 dobę	za 1 m <sup>2</sup>	31,64	31,29	31,64	31,92	31,45	31,65	31,46	31,46	31,56	31,56	31,52	31,82	31,70	32,03	32,71	32,71	32,71	102,5	101,5	101,5
Oплата powierzchni lokalu handlowego	za 1 m <sup>2</sup>	26,04	27,69	27,80	27,68	27,63	27,77	27,80	27,82	27,85	27,96	28,03	28,03	28,13	28,30	28,47	28,59	28,59	103,3	102,5	102,5
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	106,75	116,02	115,97	115,79	115,82	115,75	115,78	115,89	115,89	116,25	116,79	116,32	131,87	132,37	133,22	135,64	135,64	117,1	115,1	115,1
Składka ubezpieczenia Autocasco ciągnika	1 rok	658	698	753	750	756	756	756	757	757	761	763	763	762	761	770	768	768	102,4	103,3	103,3
Odsetki kredytu krótkoterm. 10 tys. zł	za 1 rok	662	591	570	567	566	569	566	569	570	573	571	572	573	580	586	589	589	103,9	102,0	102,0
Odsetki kredytu średnioterm. 50 tys. zł	za 1 rok	5699	5070	4890	4818	4808	4820	4841	4858	4871	4883	5051	5018	4995	5024	5094	5122	5122	106,3	103,6	103,6

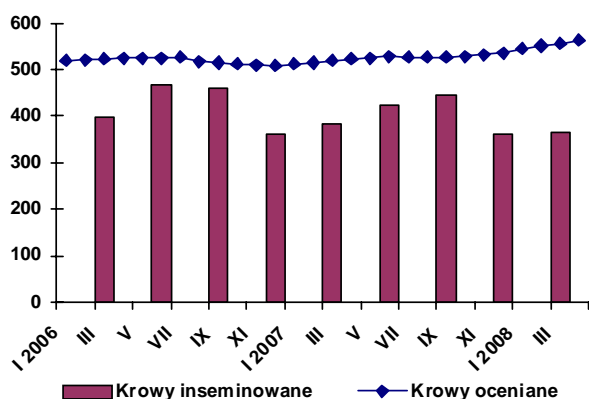
Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

Tab. 5. Ceny detaliczne wybranych usług wyrażone w dt (kg, l) produktów rolnych

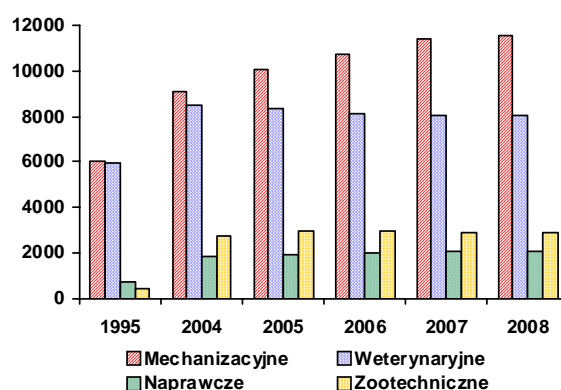
Rodzaje usług	Jedn. miary	Wyrażone w dt (kg, l)	2005		2006		2007		2008												IV 2008		I-IV 2008	
			I-XII	I-XII	I-XII	I-XII	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	IV 2007	I-IV 2007				
			%																					
Orka plugiem	za 1 godz.	dt pszenicy	2,45	2,23	1,38	1,69	1,73	1,90	1,54	1,25	1,27	1,31							1,20	1,20	70,8	71,2		
Siew siewn. rzędow.	za 1 godz.	dt pszenicy	2,04	1,85	1,15	1,42	1,45	1,58	1,28	1,04	1,06								0,99	0,99	69,8	70,7		
Opryskiwanie roślin	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,65	1,43	1,31	1,05	1,07	1,12	1,19	0,79	3,01										0,74	70,3	70,3	
Rozstaw nawozów szt.	na obsz. 1 ha	dt pszenicy	1,70	1,54	1,07	1,17	1,19	1,27	1,34	0,84	0,85	0,88	0,87	0,81	0,79	0,78	0,80	0,80	0,78	0,80	68,3	71,6	71,6	
Zbiór zielonek siewk.	za 1 godz.	l mleka	209	238	204		263	259	252	234	217	204												
Sprzet zbóż kombajnem	za 1 godz.	dt pszenicy	6,08	5,20	2,11			4,25	3,47	2,85														
Kopanie ziemniaków kombajnem ziemn.	za 1 godz.	dt ziemn.	3,70	3,21	3,09			1,51	2,77	4,63	6,56													
Zatrudnienie osoby przy pracach polowych	za 1 dzień	dt pszenicy	1,16	1,00	0,76	0,79	0,83	0,87	0,93	0,76	0,62	0,66							0,65	0,67	84,7	85,0		
Śrutowanie na paszę	100 kg żyta	dt żyta	0,30	0,22	0,15	0,16	0,15	0,16	0,19	0,16	0,14	0,13	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	83,9	88,7		
Unasiwienie sztuczne krowy	1 szt.	l mleka	48,83	49,87	44,80	48,26	48,35	48,08	47,12	45,35	42,00	37,12	36,45	39,02	40,66	42,25	45,04	45,04	42,25	45,04	93,3	86,3		
Badanie kliniczne krowy	1 szt.	l mleka	22,42	23,76	21,40	22,89	22,97	22,86	22,32	21,78	20,24	17,91	17,66	19,04	19,62	20,60	21,91	21,91	20,60	21,91	95,7	88,2		
Przewóz samoch. 10 ton cegły	na odległ. 20 km	kg żyweca trzody	32,27	32,96	36,45	37,37	39,15	36,32	32,50	31,58	31,93	40,33	39,29	38,17	40,93	37,09	37,16	37,16	37,09	37,16	99,4	102,3		
Naostrzenie lemiesz	1 szt.	dt pszenicy	0,31	0,28	0,19	0,20	0,21	0,22	0,23	0,19	0,15	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	73,9	76,1		
Praca mechanika przy napr. masz. rol.	za 1 godz.	dt pszenicy	0,76	0,65	0,48	0,49	0,51	0,55	0,60	0,49	0,41	0,42	0,42	0,39	0,38	0,37	0,37	0,37	0,37	0,37	74,9	79,2		
Opiata prac murarskich	za 1 dzień	kg żyweca trzody	16,98	18,63	22,02	21,55	23,11	22,22	20,03	19,79	20,13	25,25	24,62	24,43	26,28	23,95	24,27	24,27	23,95	24,27	112,6	114,9		
Opiata projektu budynku inw. -skład.	1 szt.	kg żyweca trzody	271	286	295	318	327	293	261	253	273	301	294	285	307	277	278	278	277	278	87,6	89,5		
Wypożyczenie betoniarki 100 l	na 1 dobę	kg żyweca trzody	8,25	8,71	9,10	9,61	9,77	9,02	7,96	7,73	8,79	9,64	9,47	9,08	9,80	9,04	9,01	9,01	9,04	9,01	93,7	94,5		
Opiata powierzchni lokalu handlowego	za 1 m <sup>2</sup>	kg żyweca trzody	6,79	7,71	7,99	8,34	8,58	7,91	7,04	6,84	6,86	8,57	8,34	8,06	8,65	7,86	7,88	7,88	7,86	7,88	94,5	95,5		
Składka ubezpiecz. OC ciągnika	1 rok	dt pszenicy	2,85	2,61	1,73	1,87	1,90	1,99	2,10	1,71	1,38	1,46	1,45	1,53	1,50	1,46	1,47	1,47	1,46	1,47	78,8	81,6		
Składka ubezpiecz. Autocasco ciągnika	1 rok	dt pszenicy	17,54	15,72	11,19	12,10	12,37	12,98	13,69	11,15	9,04	9,22	9,49	8,85	8,65	8,46	8,34	8,34	8,46	8,34	68,9	73,3		
Wartość odsetek kredytu krótk. 10 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	17,65	13,30	8,48	9,14	9,27	9,77	10,25	8,38	6,80	6,93	7,14	6,65	6,59	6,44	6,39	6,39	6,44	6,39	69,9	72,3		
Wartość odsetek kredytu średn. 50 tys. zł	za 1 rok	dt pszenicy	151,9	114,2	72,7	77,7	78,7	82,8	87,6	71,6	58,2	59,1	62,4	58,0	57,1	56,0	55,6	55,6	56,0	55,6	71,5	73,4		

Źródło: Niepublikowane dane GUS (na podstawie badań korespondentów) i obliczenia IERiGŻ-PIB.

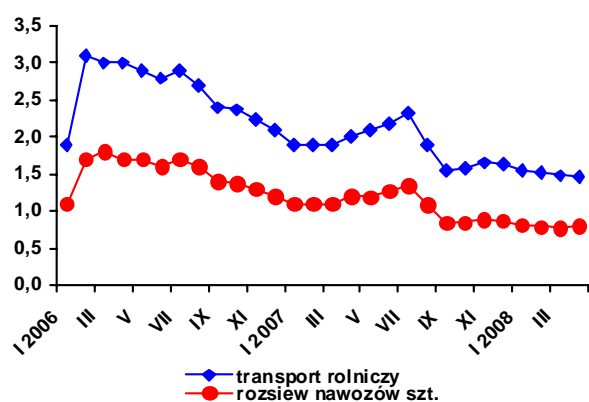
Rys. 1. Liczba krów ocenianych (tys. sztuk)



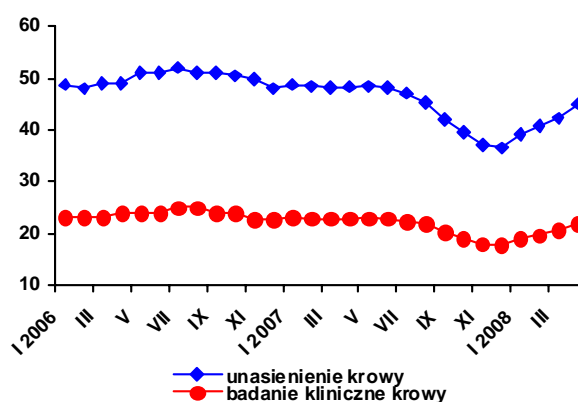
Rys. 2. Liczba placówek usług rolniczych



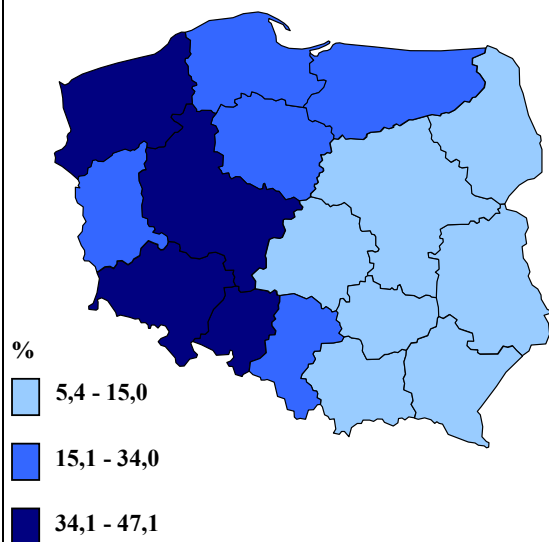
Rys. 3. Ceny wybranych usług wyrażone w dt pszenicy



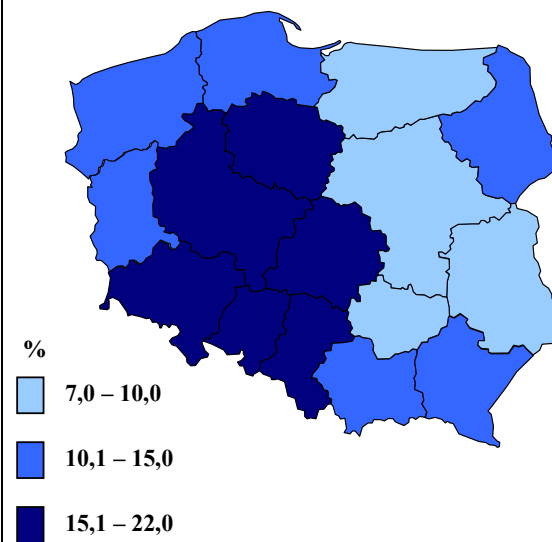
Rys. 4. Ceny wybranych usług weteryn.-zootechnicznych wyrażone w litrach mleka



Rys. 5. Udział krów ocenianych w pogłowie ogółem w grudniu 2007 r. (w %)



Rys. 6. Udział krów inseminowanych w pogłowie ogółem w IV kwartale 2007 r. (w %)



Źródło: Jak w tabelach 1 i 5.